

Coen de Koning

zijn verhaal

Voorwoord

“Reeds enige malen heb ik het plan opgevat om een levensbeschrijving over mijn sportloopbaan te geven, maar telkens had ik of geen tijd of ik had geen zin. Nu heb ik tijd in overvloed en ik heb dan ook maar besloten mijn voorgenomen levensbeschrijving op papier te zetten. Wellicht kan ik hiermee de sportbeoefenaars van dienst zijn. Ik zal trachten zoveel weer te geven wat ik al zo heb meegemaakt in al die jaren.”

Met dit stukje begint mijn grootvader Coen de Koning zijn verhaal. Er zijn een aantal van deze beschrijvingen in omloop. Hij heeft er meer dan één geschreven. Ik heb één volledige en enkele fragmenten in mijn bezit. Met deze beschrijvingen heb ik hem zijn verhaal laten vertellen. Het is een vrijwel compleet verhaal geworden.

Als kind ben ik opgegroeid met deze verhalen. Helaas heeft hij mij deze verhalen nooit zelf kunnen vertellen. Ik ben geboren toen hij net was overleden.

Het verhaal is een uniek document en geeft een indruk van het leven en werken in het begin van de vorige eeuw. Daarnaast vertelt het een verhaal van een gedreven sportman die geloofde in wat hij deed en veel voor zijn geliefde schaatssport overhad. In feite heeft mijn opa mij zijn verhaal toch verteld. Ik wil het u niet onthouden.

Zelf heb ik zijn verhaal aangevuld met enkele onderwerpen die aansluiten bij hetgeen mijn opa zelf in dit boekje vertelt. Deze bijdrage van mijn hand begint bij het onderdeel “En verder” en loopt door tot het einde van het boekje.

Een woord van dank is hier zeker op zijn plaats voor Agatha de Koning en haar man Piet Tessel. Hun adviezen en aanvullingen maakten dit boekje tot wat het geworden is.

Maasbracht,
februari 2005
Coen Rams

Inhoudsopgave

Mijn jeugd	5
Mijn eerste wedstrijd	10
Schaatsenrijder	14
De winter van 1902-1903	15
Naar Davos	18
Europees Kampioenschap 1903	22
Nederlands kampioenschap 1903	25
De winter van 1903-1904	27
Het Europees kampioenschap 1904	27
De winter van 1904 - 1905	31
Wereldkampioenschap 1905	31
Nederlands kampioenschap 1905	34
De winter van 1905-1906	36
Europees Kampioenschap 1906	37
Werelduurrecord	38
Budapest	40
De winter van 1911 - 1912	42
Kampioenschap van Nederland 1912	42
Elfstedentocht 1912	43
Huldiging	48
Elfstedentocht 1917	50
Het begin van het einde	55
Einde van mijn schaatscarrière	57
En verder	58
Wielrennen	59
Elfstedentocht	60
Prijzencollectie	62
De ontwikkeling van het werelduurrecord	63
Woonplaatsen	64
Belangrijkste schaatsprestaties van C.C.J. de Koning	65

Mijn jeugd

Ik ben geboren op 30 maart 1879 te Edam. Mijn vader was Jacobus de Koning, geboren te (Prinsen)Beek bij Breda. Mijn moeder was Catharina Maria Elisabeth Turkenburg, geboren te Delft, Zuid-Holland. Toen ik 22 jaar was, had ik zes broers en vier zusters. Dus een gezegend huishouden. Mijn vader was aannemer, metselaar en stukadoor.

foto van familie De Koning. Staand van links naar rechts: Antoon, Mina, Jo, Janus, Coen, Nel, Jacques P. Zittend van links naar rechts: Catharina Turkenburg met op haar schoot Corrie, Jacobus de Koning met op zijn schoot Cor. Op de voorgrond gehurkt: Piet en Tonia

Zoals elk kind heb ik al vroeg wat meegemaakt en als door een wonder ben ik in leven gebleven. Dat was zo. Zoals ik reeds geschreven heb, was mijn vader aannemer. Elk jaar in de winter werd van Luikse kluitkalk stukadoorskalk gemaakt. Die kalk zag eruit als stukken steen, maar zodra men daar water op gooide begonnen deze stukken te koken en het water werd dan zo warm dat men er een ei in kon koken. Daarna werd deze flink geroerd en dan door een zeef als dunne vloeistof in gemetselde putten gegoten. Wanneer dat gebeurd was en de kalk was gezakt, dan werd eerst het kalkwater er afgeschepd en dan werd deze mooie stukadoorskalk overgebracht in emmers naar een put die in een andere loods lag.

Onze knecht was in 1882 bezig met het overbrengen van deze kalk (nog een tamelijk natte substantie) naar deze put, ik moet eigenlijk zeggen kelder. De knecht moest elke keer het deksel op de put leggen om te voorkomen dat er iemand in zou lopen. Maar omdat er geen kinderen in de omgeving waren, heeft hij de put open laten staan. Dit was voor hem gemakkelijker. Ik ging dus als vierjarig baasje naar de loods met als noodlottig gevolg dat ik in deze put viel. Gelukkig was de ene loods niet ver van de andere en toen de knecht terugkwam, zag hij mij in deze put liggen. Kopje onder.

Gelukkig was mijn vader thuis en er werd direct een dokter gehaald. De kleding hebben ze van mijn lichaam geknipt, omdat het geen zin had deze uit te trekken. Ik werd toen in een bad met olie gelegd, maar de grootste vraag was hoe het met mijn ogen zou zijn. Volgens mijn ouders ben ik vier dagen totaal blind geweest. Na de vierde dag was er veel hoop dat ik wel weer zou kunnen zien en door de goede zorgen van mijn ouders en die van de dokter was ik wat mijn ogen betreft geheel hersteld. Daar ik geheel van een nieuwe huid ben voorzien (ik was door de kalk geheel verveld) duurde het wel even langer voordat ik geheel was genezen. Het oude spreekwoord geldt ook hier weer: onkruid vergaat niet. Verder ben ik er goed doorheen gerold.

In de winter van 1883 ben ik voor het eerst op de schaats gezet en daar wij aan het water woonden, werden de schaatsen in de keuken aangebonden. Daarna zette mijn vader mij op het ijs. Ik kreeg een stoel om mij aan vast te houden. Volgens mijn vader had ik na twee dagen de stoel niet meer nodig en kon dus op mijn eigen benen staan. Of ik toen al hard heb gereden, weet ik niet meer, daar was ik nog te klein voor. Nadien was ik een geweldige liefhebber van schaatsenrijden geworden.

Toen werd het tijd voor mij om naar school te gaan. Als het 's winters bruikbaar ijs was, kregen wij van 's middags drie uur vrij van school, als vader daarvoor toestemming gaf aan de onderwijzer. Nu daar hadden wij bij onze ouders geen last mee. In de ijs tijd kregen ik en mijn broers een briefje mee dat hij graag had zolang het ijs houdbaar was, dat zijn kinderen elke dag om drie uur vrij kregen. Dan hoefde hij niet elke dag een briefje mee te geven en zodoende heb ik het schaatsenrijden zeer goed geleerd. Het gebeurde heel dikwijls dat er water op het ijs stond. Dan kregen we om drie uur geen vrij. Dan gingen we toch schaatsenrijden na schooltijd, maar dan werden de schaatsen onder de klompen aangebonden. Dan kregen we geen natte voeten. Want als er geen water op het ijs stond, reed ik steeds op kousen en niet op schoenen. Dan kon je fijner rijden. Dat werd bij ons in Edam zeer veel gedaan, maar op Volendam reden alle jongens en meisjes op hun blote kousen, zoals zij dat zo noemden.

Ik moet bekennen dat op kousen rijden erg bevorderlijk is om goed te leren schaatsenrijden als men daar tegen kon en wel om de volgende redenen. De schaatsen kon men nooit vast aanbinden, want dan zou men pijn aan de voeten krijgen. Op de tweede plaats kon het bloed niet normaal stromen en daardoor kreeg men ijskoude voeten. Ja, tot aan bevrozen toe. Dus los aanbinden. Men moest daardoor steeds balanceren en dit had tot gevolg dat men snel kon rijden, want de schaats liep als vanzelf. Een schaats moet zo los worden ondergebonden dat als men het hielbandje omlaag drukt de schaats van je voet glijdt. Als de schaats op het ijs wordt gezet, dan moet deze direct goed staan. De schaats hoeft niet te wringen. Heeft u wel eens een wedstrijd gezien op de schaats op de korte baan? Zo ja, dan zal u gezien hebben dat de meeste rijders op kousen rijden. Doen zij dat niet, dan hebben zij gymnastiekschoentjes aan of lederen sokken, zoals die vroeger werden gebruikt op de plattelandsgemeentes. Wanneer de jongens en meisjes op klompen naar de school gingen, hadden zij lederen sokken aan, dan hoefden ze in de klas niet op hun kousen te lopen.

Later heeft mijn moeder dat overgenomen. Als er ijs was, dan moest zij elke avond onze kousen stoppen. Gaten, als een vuist zo groot. Ik heb er heel veel standjes voor moeten incasseren, maar toen ik leren sokken kreeg, was dat tenminste van de baan.

Er waren toentertijd in Edam zeer veel goede schaatsenrijders, maar niemand dacht eraan om hardrijder te worden. Ik evenmin. Doordat mijn vader zeer veel van schaatsenrijden hield, maakte hij vele tochten met zijn vriend Musch, de machinist van de Zeevangspolder te Edam.

Dan reden ze van Edam naar Purmerend, van Edam naar Alkmaar, Edam Monnickendam, naar het eiland Marken of Edam-Amsterdam, Edam-Hoorn enz. Er waren tochten bij de vleet. Ook was hij voorzitter van de Edamse IJclub. Omdat mijn vader voorzitter was, kon ik op die baan naar hartelust rijden en met mij zeer veel stadgenoten. En wanneer de meeste leden de baan hadden verlaten, dan gingen we krijgertje spelen. Als er een training bestaat om bochten te leren, dan is krijgertje spelen een geweldige training, want daarmee heb ik bochten nemen geleerd. Toen was mij dit nog niet bekend, maar later heb ik dit pas ondervonden.

's Woensdags- en 's zaterdagsmiddags hadden we geen school en als er dan ijs was, gingen we met enige kameraden even naar Amsterdam over Monnickendam, Broek in Waterland, Durgerdam over Nieuwendam, zo naar het Tolhuis in Amsterdam. Ongeveer 25 kilometer heen en 25 kilometer terug. Wij gingen om één uur uit Edam weg en waren dan om vier uur weer terug. En denk nu niet dat we geld in overvloed hadden. Nee hoor, het gebeurde dat we met vijf kameraden naar Amsterdam gingen en dat we samen nog geen 15 centen hadden. Ja, die tijd is nu anders. Ook gingen we dikwijls naar Oosthuizen. 7 kilometer heen en 7 kilometer terug.

Op een keer waren er enige jongens van 17-18 jaar en die zouden naar Oosthuizen gaan. Nu dacht ik, dan kan ik wel even meerijden, maar dat zinde de heren niet. Ik kreeg bevel om terug te gaan. Dat was net iets voor Coen. Nee hoor, ik volgde de heren op kleine afstand. Plotseling draaide er een om en die zou mij wel eens een pak rammel geven. Ik zag dit bijtijds, dus moest ik de benen nemen. Nu is de vaart van Edam naar Oosthuizen gelegen in weilanden, zodat er veel landsloten op deze vaart uitlopen. De achtervolger had mij bijna te pakken en ik schoot een landslootje in en reed een stukje verder. Toen ik zag dat hij weer op weg was naar Oosthuizen, ben ik weer achter ze aan gegaan. En weer kwam er eentje op mij af met hetzelfde gevolg. Wat zij ook deden, Coen kregen zij niet te pakken. Ik zal toen niet ouder zijn geweest dan negen jaar.

Ik geloof dat het 1889 is geweest, toen ik hoorde dat mijn vader en zijn vriend Musch naar Medemblik op de schaats zouden gaan, over Oosthuizen, Avenhorn, Hoorn, Medemblik en terug. Ik vroeg mijn vader of ik niet mee mocht, maar dat ging niet. Dat was voor zo'n snotneus veel te ver. Nu zou u misschien denken dat ik het erbij liet zitten. Nee hoor, ik bleef aanhouden. Maar die avond was er geen sprake van. Toen ik naar bed ging, was ik vastbesloten alles in het werk te stellen om 's morgens nogmaals een poging te wagen. Ik stond om zeven uur op, dat was mij nog nooit gebeurd, want om acht uur zouden ze vertrekken. Ik vroeg nogmaals aan mijn vader of ik mee mocht, maar het bleef neen. Om kwart voor acht kwam vaders vriend bij ons thuis en toen waagde ik de laatste poging. Deze zei: "Als je vader het goed vindt, heb ik er niets op tegen. Maar denk erom, het is een lange reis." Eindelijk werd besloten dat ik mee mocht tot Oosthuizen, maar dan moest ik weer terug naar huis. De dienstbode moest maar een briefje naar de onderwijzer brengen dat ik niet op school kwam. Ik dacht bij mijzelf: "Tot Oosthuizen, nu we zullen wel zien als ik daar ben." We gingen dus met ons drieën op pad en alles verliep goed, maar toen we in Oosthuizen waren, moest ik terug, doch dat ging niet door. Ik ging mee. Ik was net een jonge hond, vertelde de heer Musch later. Dan was ik 10 meter achter, dan weer 40 meter voor en zo kwamen we in Hoorn aan.

Daar werd even gepauzeerd, wat warmes gedronken en een boterham gegeten en toen naar Medemblik. Daar eens rondgewandeld en weer wat gegeten en toen terug. We zijn even in Hoorn rond geweest om Hoornsche Sprits, anders was je niet op de schaats in Hoorn geweest. En toen terug naar Edam. U zal wel denken dat ik moe was? Toen we weer in Oosthuizen waren aangekomen, zei ik tegen mijn vader en de heer Musch: "Ik zal wel vooruitgaan en aan moeder zeggen dat ze de aardappelen maar op moet zetten en als die gekookt zijn, dan zullen jullie wel thuis zijn." Zo gezegd, zo gedaan en ik heb de boodschap aan moeder doorgegeven. En ja hoor, toen ze thuiskwamen, stond het eten kant en klaar op tafel. Denk nu niet dat ik dit voor mijzelf zo'n prestatie vond. Nee hoor, volgens mij was dit de gewoonste zaak van de wereld. Ik had niets gedaan waar men zich over moest verwonderen, het was gewoon. Maar later, toen ik vanwege mijn vak wel eens moest werken bij de heer Musch, toen heeft hij het nog dikwijls over deze reis gehad. Hij stond er nog verbaasd van, maar toch drong het niet tot mij door. Ik heb gedaan wat elke jongen gedaan zou hebben, voor mijzelf vond ik dit geen prestatie.

Ik was als stukadoor bij mijn vader werkzaam en als het weer winter was, dan gingen mijn vader, mijn twee jaar oudere broer Janus en ik verschillende tochten maken. 's Avonds zei hij dan: "Jongens, zorg voor moeder dat er houtjes in de bak zijn en zorg dat er genoeg steenkolen in de keuken zijn. Dan gaan we morgen bijtijds een tocht maken." Nu, dat was niet tegen doven gezegd. En 's morgens was alles in de puntjes in orde. Dan gingen we om 8 uur op stap. Wij gingen naar de Beestenmarkt te Purmerend en vandaar over Broek in Waterland naar Monnickendam en terug naar Edam. Een andere keer van Edam naar de kaasmarkt in Alkmaar en dezelfde weg 's middags terug. Weer een andere keer van Edam over Monnickendam naar het eiland Marken en vandaar terug over Volendam naar Edam. Ook gingen wij dikwijls naar Amsterdam (Tolhuis) en dan met de stadspont naar Amsterdam. Eenmaal zijn we over het IJ naar Amsterdam gereden. Alleen was er dan een vaargeul en daar hadden de baanvegers een noodbruggetje over gemaakt. We kwamen zo over de vaargeul weer op het ijs en konden afbinden tegenover de Sint Nicolaaskerk, dus ongeveer bij het Centraal Station te Amsterdam.

Verder zijn wij negenmaal naar Hoorn geweest om Hoornsche Sprits voor moeder te halen. Ja, ja, dat was een leuke tijd, want toen kon je vast rekenen van Kerstmis tot februari op ijs. Behalve de winter van 1890-1891, toen hebben we drie maanden schaats gereden. En toen ik een jongen van 15-16 jaar was, werden er ook wel eens wedstrijden op de Edammer IJclub verreden, waar ik ook aan deelnam. Mijn vriend Eco Banning, ook uit Edam, was mij steeds te vlug af. Hij was steeds nummer één en ik nummer twee. Dus ik was toch geen hardrijder, want anders had ik het toch moeten winnen. Maar ik was uiterst tevreden met mijn tweede prijzen. Eenmaal won ik een paar echte Friese doorlopers waar ik goed op rijden kon en waar ik later veel tweede prijzen op haalde in Edam en eenmaal in Haarlem.

De broer van Eco Banning was een prima hardrijder op de lange baan. 500, 1500, 3000, 5000 en 10.000 meter. Deze Jan Banning was door de KNSB naar Davos gezonden om aan internationale wedstrijden deel te nemen. Hij is later mijn trainer geworden. Misschien was het daarom dat Eco Banning mij steeds klopte in de finale.

In de winter van 1901 werd Jan Banning kampioen van Nederland op de schaats en hij werd door de Edammer IJclub feestelijk ingehaald. Er was toen nog ijs en zo werd hij in het clubhuis ontvangen.

Ze wisten in Edam dat het een prima rijder was, maar de Edammers hadden hem nog nooit zien rijden en dat zouden ze wel eens willen zien. Zij vonden het een goede gelegenheid om hem nu eens een keer te laten rijden.

Mijn vader, in zijn hoedanigheid als voorzitter, vroeg dan ook aan Jan of hij niet eens wou laten zien aan de Edammers wat hij kon. Jan schudde zijn hoofd en zei: "Ik wil wel rijden, als je een partner voor mij hebt. Zo alleen over de baan rijden, daar voel ik niets voor." Maar ja, waar haalde mijn vader een partner vandaan. Hij had al enige jongens gevraagd, maar die hadden er geen zin in. Toen zag mijn vader mij rijden en hij riep mij. "Coen, je moet met Jan een paar banen rijden." Er werd niet gevraagd of ik dat wilde, nee, ik moest met Jan rijden.

En het spel zou beginnen. We zouden vijf keer 500 meter rijden en die hebben we ook gereden. Jan was nummer één en ik werd tweede met een verschil van ongeveer 8 à 10 meter. Ik dacht dat heeft Jan er om gedaan, hij wilde mij niet te schande zetten en dat vond ik erg aardig van hem. En ook mijn kameraden waren het hierover eens. Door dat geweldige hardrijden tegen Jan was ik wel een beetje moe geworden en ik ging 's avonds om 9 uur naar bed. De volgende morgen deelden mijn vader en mijn oom A. de Koning uit Beek bij Breda, een broer van mijn vader die bij ons logeerde mee, dat we vrijdag naar Haarlem gingen om Jan te zien rijden in het kampioenschap van Noord-Holland. En dat ik mee mocht, nu, dat was wat voor mij. Ik vond het natuurlijk best, ik vond het zelfs erg fijn en volgens mij kon het niet te gauw vrijdagmorgen zijn.

Mijn eerste wedstrijd

De dag kwam en vader, mijn oom, Jan Banning en ik vertrokken met de stoomtram van Edam naar Amsterdam en verder per trein van Amsterdam naar Haarlem en vandaar zijn we naar de ijsbaan gelopen.

Banning trok zijn goed uit en kleedde zich in een lange tricot broek met kousen daaraan en zijn trui. Hij deed zijn schaatsen aan en zei tegen mij: "Doe ook je schaatsen aan, dan gaan we samen even rijden." Ik was natuurlijk trots dat ik met Banning even mee mocht rijden. Jan en ik gingen samen van het clubhuis naar de hardrijdersbaan die was afgezet. Maar toen Jan over het touw stapte en op de hardrijdersbaan ging rijden, bleef ik daarvóór en reed buiten die baan. Banning had dit niet gezien en ik reed in mijn eentje aan de buitenkant, tot ik hem opeens hoorde roepen. "Hé Coen, kom hier rijden." Toen zei ik: "Jan, dat mag ik niet. Ik ben geen deelnemende hardrijder." "Maar wel als ik je dat zeg." Met een bezwaard hart ben ik ook op de hardrijdersbaan gaan rijden. Ik verwachtte elk ogenblik dat ze mij eraf zouden sturen, maar dat gebeurde niet.

Het werd zoetjesaan tijd dat de wedstrijd zou beginnen, Jan Banning was al in het clubhuis en ik reed nog een rondje alleen. Opeens hoorde ik mijn naam afroepen. Tenminste: "De Koning". Doch ik reageerde er niet op, omdat ik dacht dat het een naamgenoot van mij was. Nadat nogmaals mijn naam werd afgeroepen, drong het tot mij door dat het om mij te doen was. Ik ging naar het clubhuis en daar kreeg ik te horen dat Jan Banning mij opgegeven had als deelnemer aan deze wedstrijd. Ik kan u niet beschrijven wat er toen in mij is omgegaan.

Ik bond mijn schaatsen direct af en ging mijn winterjas halen. Ik zou van de ijsbaan gevlucht zijn, ware het niet dat mijn vader en oom mijn gedragingen hadden gade-geslagen. Mijn vader vroeg mij wat ik van plan was, waarop ik ten antwoord gaf: "Ik ga naar huis, ik wil niet hardrijden." In die tussentijd kwam Jan Banning er ook bij. "Zeg Coen, wees niet zo dom en rijd mee." Hij zei nog meer lieflijke woorden om mij tot bedaren te brengen. Het huilen stond mij nader dan het lachen en ik geloof werkelijk dat ik gehuild heb. En ik zag de concurrenten allen in tricot en ze hadden fijne Noorse schaatsen, dat zijn schaatsen met schoenen eronder bevestigd. Ik zag daar Van Waveren, Van Kuijk, Kennie, Van den Berg en nog meer van die jongelui. En ik, ik stond daar in mijn zondagse pakje, mijn boord om en ik moest mij met hun meten op een paar Friese doorlopers en dat alles vertelde ik Jan.

Maar toch wist hij mij te bewegen dat ik ging rijden. Ik lootte op de 500 meter tegen J. van den Berg, de latere directeur van het Olympisch Stadion in Amsterdam. Het was een goede voetballer die meerdere sporten beoefende in de zomer. Zeer boos en verdrietig ging ik naar de start. Ik trok mijn jas uit en ook mijn vest en boord. En omdat niemand zich over mij ontfermde, legde ik mijn kleren op het ijs. Toen heb ik mijn broek tot op mijn knieën opgestroopt en daar stond ik klaar voor de start. Ik hoorde nog een toeschouwer zeggen: "Dat is zeker een schipper." Omdat ik lange, grijze kousen aan had. Van Jan, mijn vader en oom moest ik rijden, maar nu zou ik rijden, al moest ik er ook bij blijven. Toen vroeg de starter of wij klaar waren en daar viel het startschot. Ik heb later veel wedstrijden gereden, maar nooit meer heb ik een rijder gezien die zo snel starten kon als mijn concurrent Van den Berg.

In een ommezien was hij mij wel 15 meter vóór en ik dacht: "Daar ga je Coen, je zal wel worden uitgelachen als je de 500 meter hebt afgelegd". Ik bleef echter doorrijden en ondanks die voorsprong van Van den Berg gaf ik geen krimp, je kon nooit weten. Toen ik Van den Berg de kleine bocht in zag gaan en daar zo raar zag scharrelen, toen zei ik

tot mijzelf: "Dat kan ik beter". En toen ik de grote bocht uitkwam, zag ik dat de voorsprong kleiner was. Hierna kreeg ik de kleine bocht en zie, toen ik deze uitkwam, was ik al enige meters vóór op mijn concurrent en kwam ik in deze rit als eerste over de streep.

Banning hielp mij mijn jas aantrekken en zei: "Coen, ik ga even zien wat voor tijd jij hebt gemaakt. Ga jij maar naar het clubhuis. Ik kom direct bij je." Toen waren de bepalingen van de KNSB zo, dat de 500 en 1500 meter werden gereden en de vier snelsten moesten overrijden voor de eerste, tweede en derde prijs. Dus één van de vier kreeg geen prijs. De eerste en tweede snelste moesten dan tegen elkaar rijden, zo ook de derde en vierde snelste. Na een kwartier kwam Jan met een blij gezicht binnen en hij klopte mij op mijn schouder. "Coen, jij en ik moeten samen de 500 meter rijden. Ik heb de kortste tijd over de 500 meter gemaakt en jij bent de tweede snelste." Zoals Jan later vertelde, gaf hij mij geen aanwijzingen hoe ik nu moest rijden. Hij wilde mij niet zenuwachtig maken en toen we weer aan de start moesten komen, werd door ons geen woord gewisseld.

Na de gebruikelijke vraag: "Zijn de heren klaar?", viel het startschot en daar ging het weer zo hard ik maar kon. Aan het einde was Jan zeker 10 meter vóór mij de eindstreep gepasseerd. Samen gingen wij naar het clubhuis, maar Jan trok zijn lange winterjas aan en deelde mij mee dat hij ging zien wat de anderen voor tijd zouden maken.

De derde en vierde in de vorige aankomst moesten nog rijden en Jan was benieuwd welke tijd zij zouden maken. Toen deze hadden gereden en Jan hun tijd genoteerd had, kwam hij opgetogen in het clubhuis en vertelde mij dat hij één was en ik tweede. Ik vond dit wel leuk, maar niet dat ik er erg gelukkig mee was. Ik heb toen geen hoge borst opgezet. Nee hoor, ik ben nooit gevoelig geweest voor roem. Ik heb later alleen gereden voor mijzelf, omdat ik de schaatssport lief had gekregen.

Voor de 1500 meter werd er niet geloot, de eerste en de tweede op de 500 meter moesten nu samen rijden. Jan en ik moesten dus samen rijden. Ook over deze afstand moesten weer de vier snelsten rijden om de eerste, tweede en derde prijs. En weer hetzelfde liedje: broek opstropen, jas en vest uitdoen en weer naast mij op het ijs leggen. Ook toen was er niemand die mijn kleren wilde vasthouden. Nadat alle renners deze wedstrijd hadden gereden, bleek dat Jan en ik de snelste tijden hadden gereden. Van Kuijk en Van Waveren hadden de derde en vierde snelste tijd. Dus moesten wij met ons vieren wederom de 1500 meter rijden voor de eerste, tweede en derde prijs.

Jan en ik moesten weer het eerst samen rijden. Nu, het is hard gegaan, want allebei hebben we een kortere tijd gemaakt dan in onze serie. Jan was weer eerste en ik tweede in deze reeks. Net als op de 500 meter was Jan weer naar de start gegaan om te zien hoe Van Waveren en Van Kuijk het eraf zouden brengen. Na een kwartier kwam Jan weer bij mij en deelde mij mee dat hij weer één was en ik was weer tweede. Alleen omdat ik nu twee zilveren medailles had gewonnen, was ik toch wat beter gestemd. De bitterheid was nu zo'n beetje verdwenen, ik was niet meer boos op Jan en op mijn vader.

En na drie kwartier moesten we ons klaarmaken voor de 3000 meter. Deze moest maar eenmaal gereden worden. Diegene die de 3000 meter in de snelste tijd zou afleggen, was één, de daarna snelste twee en zo vervolgens verder.

Omdat Jan en ik op de 1500 meter eerste en tweede waren, moesten wij ook nu weer op de 3000 meter samen rijden. Dus zes banen van 500 meter. We startten en daar ging voor mij de grote reis. Het startschot viel en daar gingen we, Jan natuurlijk weer

voorop en bij de derde ronde had ik van mijn achterstand veel ingelopen. In de vierde ronde was ik weer dicht bij Jan gekomen en in de laatste ronde reed ik naast hem. Dat was niet naar mijn zin. Ik wilde onder geen beding Jan voorbijgaan, dus bleef ik iets achter. Het begon bedenkelijk te worden en ik hitste hem op: "Toe Jan, vooruit, Jan, vooruit!" Maar Jan reageerde er niet op en bij het uitgaan van de laatste bocht was ik wat vóórgelopen en toen schreeuwde ik Jan toe: "Vooruit, vooruit." Ik liet mij uitlopen want onder geen voorwaarde wilde ik vóór hem de eindstreep passeren. Jan werd één en ik tweede in deze rit met een verschil van anderhalve meter. Hierna moesten nog drie paren deze afstand rijden, dus ik had tijd om mijn boord, vest en jas aan te trekken en mijn broekspijpen weer omlaag te doen. Mijn schaatsen heb ik toen afgedroogd, mijn leren sokken in mijn koffertje gepakt en klaar was ik. Ook Jan had zijn schaatsen uitgedaan, alsmede zijn tricot broek en shirt en ook hij was weer de oude. Hij ging toen weer naar de andere rijders kijken en toen deze ook klaar waren, kwam Jan weer naar mij toe en vertelde mij dat ik weer tweede was.

Medailles behaald tijdens het kampioenschap van Noord-Holland in Haarlem.
Van links naar rechts: 2^e prijs 500 meter, 2^e prijs 1500 meter en 2^e prijs 3000 meter.

Deze wedstrijden werden op vrijdag gehouden en daar mijn vader ook graag de leden van de Edammer IJscub eens wilde laten zien hoe de Edammers kunnen rijden, vroeg hij aan alle deelnemers of zij zondag niet in Edam een wedstrijd wilden rijden en zij beloofden allemaal zondags in Edam present te zijn.

En wij gingen terug naar Edam, na eerst nog in de Poort van Cleve te Amsterdam gebakken aardappelen en biefstuk gegeten te hebben. U zal wel denken waarom stond Jan Banning er zo op dat hij mij mee wilde nemen naar Haarlem om mij als hardrijder te laten inschrijven. Dat zal ik u vertellen.

Toen Jan Banning door de Edammer IJscub was ingehaald en zij hem vroegen of hij een paar banen wilde rijden en ik met hem vijf banen van 500 meter gereden had, was het verschil zo klein dat hij dezelfde avond bij mij thuis is geweest. En omdat ik reeds op bed lag, wist ik niet wat daar besproken is.

Jan vertelde mijn vader dat hij op de bewuste afstand met mij veel harder had moeten rijden dan in het kampioenschap van Nederland en dat hij blij was dat hij geen 3000 meter had hoeven te rijden. Dan had ik hem beslist geklopt. Ik dacht dat hij het om mij gedaan had, om mij niet te schande te zetten. Jan vroeg aan mijn vader of ik niet met hem mee mocht naar Haarlem om aan het kampioenschap van Noord-Holland deel te nemen. Mijn vader zei toen tegen Jan: "Als ik dat aan Coen zeg, dan krijg je hem met

geen pak slaag mee. Maar ik zal wel zorgen dat Coen meegaat naar Haarlem.” Dus Jan heeft er met geen woord over gesproken. Ook niet in de tram of trein, want ik was in staat om direct terug te keren. Zo hebben ze mij om de tuin geleid en zo ben ik in de schaatssport terechtgekomen.

En nu de wedstrijd te Edam. Alle hardrijders die in Haarlem hadden gereden, waren present. Alleen één rijder was erbijgekomen. Eco Banning had namelijk ook ingeschreven, de broer van Jan Banning.

Ik zal kort zijn. Jan Banning werd eerste, ik tweede en Eco Banning derde op alle drie de afstanden. Dus alle prijzen bleven in Edam, alleen voor mij was het een mooi succes. Ik had van Eco Banning gewonnen. Het was de eerste keer dat Eco het van mij verloor.

Achterzijde van de medailles die werden gewonnen in Edam op 11-01-1901.

Twee eerste prijzen en twee tweede prijzen. Het verhaal komt hier niet overeen met de medailles uit de prijencollectie van Coen de Koning.

Schaatsenrijder

De winter was weer om, de schaatsen werden ingevet en ik moest weer aan de arbeid. Nu moet u niet denken dat we achturige werkdagen hadden. Nee hoor, zodra het 's morgens om vijf uur licht was, moesten wij op ons werk zijn tot acht uur. En om half negen weer tot twaalf uur. Van één uur tot vier uur en dan van half vijf tot 's avonds zeven uur. En omdat ik de zoon van de baas was, moesten mijn broer Janus en ik zeer dikwijls na zeven uur nog enige bedden metselkalk klaarmaken, opdat de knechts en wij 's morgens direct weer aan het werk konden gaan. Mijn broer en ik hebben dikwijls die kalkmolen verwenst, maar het hielp niets. De kalkmolen bleef staan en wij moesten ons in het zweet werken. In die tijd had men nog geen kalkmolen die met elektriciteit aangedreven werd, alles gebeurde met handkracht. Het kostte veel zweet.

Enige maanden later ontmoette ik Jan Banning en hij had het nog over de wedstrijden in Haarlem en Edam. Hij vroeg mij of ik geen zin had om te trainen voor het hardrijden. Nu, eerlijk gezegd voelde ik daar veel voor en toen heb ik geantwoord dat ik daar veel zin in had. "Ja, maar Coen, dan moet je er veel voor doen en zeer veel voor laten. Kom vanavond maar eens bij mij, dan kunnen wij daarover verder praten." 's Avonds ben ik naar Jan gegaan en daar hoorde ik wat ik moest doen en wat ik moest laten. Elke morgen drie kwartier en elke avond drie kwartier kamergymnastiek doen. Niet roken of pruimen (dat laatste werd vroeger zeer veel gedaan en je was al een flinke vent als je een pruimtabak achter je kiezen had), geen bier of sterke drank meer gebruiken.

Dat viel mij koud op mijn dak, niet roken zou nog wel gaan, maar pruimen, daar was ik aan verslaafd. Bier en een borrel dat kon mij ook niet veel schelen, alleen wat zouden de knechten wel zeggen, als ik om half elf 's morgens geen borrel mee zou drinken (ook dat was vroeger een vaste gewoonte: om half elf dobbelen om een paar maatjes jenever en 's middags dobbelen om enige flesjes bier). "Anders moet je er niet aan beginnen", was Jans antwoord.

Die avond beloofde ik Jan niets. Ik zou er eens over denken en dan zou ik de uitslag aan hem meedelen. Dagen en weken heb ik in tweestrijd geleefd. De ene maal zou ik het doen, een andere maal weer niet.

Ik moet zeggen dat er van Jan Banning een geweldige kracht op mij uitging en dat is dan ook wel de oorzaak geweest dat ik een besluit heb genomen: ik zou alles laten en alles doen wat Jan van mij vergde. Ik heb alles gelaten, ondanks de hoon die ik heb moeten verdragen, ondanks alle vrienden van mij die zeiden: "Je bent gek om voor een paar dagen schaatsenrijden je alles te ontzeggen." Maar mijn besluit was genomen en veranderen deed ik niet meer. Ik toonde toen over een dosis wilskracht te beschikken wat mij later goed van pas is gekomen. Elke sportman moet over veel wilskracht beschikken, dan zal hij het zeer ver brengen is mijn ondervinding.

Het tabakspruimen heb ik verlerd door een benen knoop in mijn mond te stoppen in plaats van tabak en het is mij gelukt van het verslaafd zijn aan de tabak af te komen. Wel heb ik wel eens in tweestrijd gestaan, maar de wil om het te laten, was sterker. In het boek van Joris van den Berg "Mysterieuze krachten in de sport" kunt u daar meer over lezen.

De winter van 1902-1903

In 1902, op acht december, was er een wedstrijd om het kampioenschap van Groningen in Groningen. Maar omdat Jan Banning door werkzaamheden op zijn vaders graanmolen daar niet naartoe kon, verzocht hij mij daar naartoe te gaan. Ik voelde er zeer weinig voor om zo'n verre reis alleen te maken, maar Jan hield aan en mijn vader had ook graag dat ik ging. Dus ik ging. 's Avonds kwam ik in Groningen aan en vlakbij het station was een hotelletje waar ik kon logeren. 's Morgens om half tien was ik op de baan en daar waren al enige concurrenten aan het rijden, zoals Albert van Wely uit Dedemsvaart, Jan Greve uit Amsterdam(oud-Europees kampioen), de gebroeders Sietse en Sam de Waard uit Groningen (kerels als bommen) en nog enige hardrijders uit Leeuwarden en uit de provincie Groningen. Ik kende geen enkele van deze deelnemers, alleen had ik gehoord van Jan Greve en Albert van Wely, dat waren de gedoodverfde winnaars voor deze wedstrijd.

Op de 500 meter werd Greve eerste, Van Wely tweede en ik derde. Op de 1500 meter Greve eerste, ik tweede en Van Wely derde. Op de 3000 meter één Greve, ik tweede en Van Wely derde. Dus Greve was kampioen van Groningen. Ik kwam toen met mijzelf in opstand. Telkens tweede en nooit eens eerste. Ik heb toen het idee geopperd om beroepsrijder te worden. Zo filosofeerde ik op de baan in Groningen. Maar Jonkheer Baerdts van Sminia uit Oudkerk bij Leeuwarden gaf mij de raad om amateur te blijven. Ik zou wel eens eerste worden, zo redeneerde hij.

Medaille
2^e plaats 1500 meter.
Groningen,
8 december 1902

Toen de wedstrijd afgelopen was, kwamen alle deelnemers in de box van de ijsbaan en daar ontteden wij ons van onze schaatsen. Ik had toen ook Noren, nog geen tricot broek, wel een shirt en het toeval wilde dat ik naast Greve op de bank in de box zat. Deze onttedde zich van zijn schaatsen en toen die daar op de grond lagen, was ik zo brutaal er een van de grond te nemen en eens te zien wat voor schaatsen hij had. Ik geloof niet dat ik ze heb gezien, want Greve zei zeer brutaal: "Blijf er met je poten van af." Ik schaamde mij erg, temeer daar alle rijders in de box waren. Albert van Wely nam het voor mij op en hij vroeg: "De Koning, wat wilde je omtrent de schaatsen van Greve weten?" "O," zei ik. "Ik wilde weten welk merk schaatsen hij heeft." "Nu, dan zal ik het je zeggen, dat zijn schaatsen van de Hagen schaatsenfabriek in Christiania(nu Oslo). Maar De Koning, mag ik jouw schaatsen eens zien?" Ik overhandigde hem één van mijn Noorse schaatsen. Hij bekeek ze zeer aandachtig en tot driemaal toe vroeg hij mij of ik op deze schaatsen had gereden. Toen ik bevestigend antwoordde, gooide hij mijn schaatsen onder de bank met de woorden: "Zulke prullen heb ik nog nooit gezien." Ik had hem wel kunnen aanvliegen, het waren toch goede Noorse schaatsen. Maar ook deze belediging slikte ik gewillig.

Nu moet u weten, ik was 21 jaar en mijn ouders hadden nog 10 kinderen. Mijn vader had een paar oude Noren zonder schoenen op de kop kunnen tikken en de plaatselijke schoenmaker had daar een paar schoenen op gefabriceerd. Ik vond ze werkelijk mooi, temeer daar Jan Banning er met mij nooit over gesproken had dat het slechte schaatsen waren, als hij met mij op de baan aan het trainen was. Ik was over de kwaliteit best te spreken. Toen we naar de prijsuitdeling in Groningen liepen, kwam Albert van Wely naast mij en toen vroeg hij: "Wil je naar Zwitserland om daar te oefenen voor het aanstaande Europees kampioenschap, dat over vier à vijf weken in Davos wordt gehouden." "Ja," kon ik op dat moment niet zeggen. Dus zei ik tegen hem: "Als mijn vader en moeder er niets op tegen hebben, dan wil ik dat graag." Verder is er die dag niets meer besproken met de heer Van Wely.

De winter was van korte duur. Al het ijs was verdwenen en het zal ongeveer 20 december 1902 zijn geweest. Ik kan mij dat nog heel goed herinneren, ik was een straat aan het aanleggen in het gesticht van de eerwaarde zusters in Edam, toen mijn vader even naar mij toekwam met een telegram. "Coen, lees dit telegram eens, dit is voor jou." Ik was erg verwonderd, een telegram voor mij en er is geen ijs. In dat telegram stond: "Kom heden naar Amsterdam. B.W. van Vloten, Keizersgracht, bespreking Davos." Ik had over mijn onderhoud met Van Wely niets gezegd, maar het kon niet anders dan dat de heer Van Wely hier de hand in had.

Mijn vader zei: "Laat het werk maar liggen. Onze knecht Jan zal het verder wel afmaken en ga mee naar huis. Dan kan je eten, je wassen en opknappen en dan gaan we met de tram van half één naar Amsterdam. Dan kunnen we horen wat deze heer te vertellen heeft."

Om ongeveer twee uur stonden we op de Keizersgracht te Amsterdam aan het opgegeven adres. De portier vroeg wat we wensten en vader liet het telegram zien. We werden in de spreekkamer gelaten en even later verscheen er een reus van een man. Dit bleek B.W. van Vloten te zijn. Hij had een grove, barse stem toen hij mij een sportblad "De Sport" in mijn handen gaf en zei: "Lees dit eens." Ik las het, het was een ingezonden stuk waarin de heer Van Wely de KNSB flink hekelde. Het kwam hierop neer. Het bestuur van de KNSB had op 8 december 1902 2 renners uitgezonden om in training te gaan voor het Europees kampioenschap. Dit waren de heren Arie Bouma uit Leeuwarden en Bernard Bezemer uit Helmond en de heer Goedhart uit Apeldoorn was op eigen kosten.

De heer Van Wely had in dat ingezonden stuk geschreven dat het bestuur van de KNSB twee jongens had uitgezonden, maar de jongeman die volgens hem veel beter was dan de beide anderen thuisgelaten. Ja, hij ging zover in zijn ingezonden stuk dat De Koning wel eens wereldkampioen zou worden. Toen ik het ingezonden stuk had gelezen, gaf ik het weer terug aan de heer Van Vloten. Op zijn vraag of ik daar iets van afwist, moest ik ontkennend antwoorden. Want ik wist er ook niets van, maar ik begreep het direct. Toen Van Wely mij vroeg in Groningen of ik naar Davos wilde gaan, toen liep hij al met het plan rond om dit ingezonden stuk te plaatsen.

De heer Van Vloten deelde mijn vader en mij mee dat ik over een paar dagen naar Davos zou vertrekken. Hij zou voor de reis en reisonkosten zorgen. Eerst zouden Bouma en Bezemer ook voor mij aan de bond verantwoording geven van de uitgaven, maar toen mijn vader zei dat hij daar niet mee akkoord ging, toen kreeg ik bij de afreis mijn spoorkaartje tweede klas en enig geld om de onkosten en het hotel te betalen. Dat was dus geregeld. Maar nu de kwestie schaatsen. Ik liet mijn schaatsen aan Van Vloten

zien en toen mijn vader zei dat hij geen fl. 27,00 voor een paar schaatsen kon betalen, gaf Van Vloten ons een bon mee voor een paar Noorse schaatsen, die ik moest gaan halen bij de heer Bastet in de Kalverstraat te Amsterdam.

Bij het afscheid deelde de heer Van Vloten ons mee dat we over twee dagen om half drie in de Poort van Cleve te Amsterdam moesten zijn en dan was hij er ook om het een en ander nog te regelen. Vader en ik gingen daarna naar Bastet in de Kalverstraat om daar de schaatsen te halen. De heer Bastet was van onze komst zeker op de hoogte gesteld. Wij werden vriendelijk door hem ontvangen en ik moest de schoenen passen, dan was verder alles in orde, want de Noorse schaatsen zitten al onder de schoenen.

Na een paar maal de schoenen gepast te hebben en te hebben gevraagd of dit nu wel de juiste schaatsen waren, zoals Jan Greve had, werd dit door Bastet bevestigd. Deze ijzers waren een halve millimeter dik en toen moest ik er nog een paar passen van één millimeter dik. Ik vertelde aan de heer Bastet dat mij maar één paar door de KNSB was toegewezen. En toen zei hij: "Dat weet ik, maar het andere paar krijg je van mij cadeau." Bofte ik even. Na mij veel succes te hebben toegewenst, vertrokken wij met twee paar echte Noren huiswaarts.

Toen we weer in de stoomtram zaten die ons weer naar Edam zou brengen, ja, toen zaten we elkaar even aan te kijken. Ik was erg bevreesd dat mijn moeder niet zo gauw toestemming zou geven. Coen naar een vreemd land en ook de taal was ik niet machtig. Jonge, jonge, dat zou thuis een consternatie geven en ik deelde mijn gevoelens aan mijn vader mee. "Ja jongen, ik ben er ook niet zo zeker van dat het van een leien dakje zal gaan." Toen we bijna in Edam waren, had ik een voorstel: "Vader, als we nu eerst eens naar Jan Banning gingen voor we naar huis gaan en hem vragen of hij ons niet wil helpen." Het beste zou zijn dat Jan dan 's avonds bij ons even zou aan komen. Jan zou moeder misschien beter kunnen overhalen dan wij om toestemming te geven om naar Davos te vertrekken.

Zo gezegd, zo gedaan. Jan was direct bereid om aan ons verzoek te voldoen. Dat was dus een pak van ons hart. Toen we thuis waren, hebben we zo het een en ander aan moeder verteld en ik moet eerlijk bekennen dat mijn moeder er niets voor voelde. De nieuwe schaatsen heb ik haar toen ook niet laten zien.

We hadden juist gegeten, toen de bel ging. Ik deed open. En daar was Jan al. Heel en heel langzaam ging Jan te werk en hij vroeg hoe het in Amsterdam gegaan was.

Toen kwam ik pas met de schaatsen op de proppen en ik vertelde hem hoe wij aan die twee paar schaatsen kwamen. Jan was in zijn nopjes. Dat was fijn en toen moesten wij wel zeggen dat ik over twee dagen al zou vertrekken naar Davos. En of mijn moeder al zei: "Ja, maar dat gaat toch niet." En of zij al zei: "Ik voel er niet voor om Coen naar dat vreemde land te laten gaan." Jan wist mijn moeder zo te overreden dat ze toch toestemming gaf. Maar ja, ik had geen reiskoffer. Dat was ook al geen bezwaar. Jan was ook al eens in Davos geweest en was in het bezit van een koffer en die mocht ik wel gebruiken.

's Morgens ging ik direct op stap en kocht een tricot broek zoals alle hardrijders gebruiken, dus dat was ook weer voor elkaar. De andere avond vroeg kwam Jan met de reiskoffer en toen hielp hij mij deze inpakken, zodat deze koffer al klaar was voor de grote reis. Toen Jan wegging, beloofde hij mij dat hij van mij in Amsterdam op het Centraal Station afscheid zou komen nemen en dan nog een paar goede wenken voor de komende wedstrijd in Davos zou geven.

Naar Davos

De volgende dag vertrokken vader, moeder en ik met de stoomtram naar Amsterdam en na nog even gewinkeld te hebben in Amsterdam, waren we om half drie in de Poort van Cleve. We zullen er ongeveer een kwartier gezeten hebben, toen de heer Van Vloten ook daar kwam. Ik kreeg mijn retourbiljet tweede klasse naar Davos en wat Hollands, Duits en Zwitsers geld. Daarna hebben we allen wat gegeten en we liepen om vier uur naar het Centraal Station waar Jan Banning al stond te wachten.

Op het perron was het niet druk en de conducteur vroeg waar de reis naartoe ging en toen hij vernam dat ik naar Zwitserland ging, keek hij op mijn biljet en vulde er een nummer op in. "Dat is uw plaats voor de gehele reis. Niemand mag daarop plaats nemen, ook al zit je niet op je plaats." En ja, eindelijk ging de trein weg, toegewuifd door alle bekenden die op het perron stonden.

Zie zo, daar zat Coen in de trein naar Davos. Over Utrecht, Arnhem, Emmerich, Düsseldorf, Keulen, Bazel, Zürich, Rapperswil, Sargans, Landquart, Klosters, Davos Platz. Deze reis duurde toen precies 24 uur. Het waren alle D-wagons, dan kon je de gehele trein doorlopen. Alles ging best. Zelfs in Emmerich behoefde ik mijn koffer niet open te maken, ik moest toch schaatsenrijden in Davos. Om in de gang van de wagon te lopen, had geen zin, daar alles buiten pikdonker was. Dus ging ik op mijn aangewezen plaats zitten en omdat ik met al dat vreemde geld geen raad wist, zat ik dat te bekijken. Duitse merken en Zwitserse franken. Een heer zat tegenover mij en zat over zijn courant te kijken wat ik al zo uitvoerde.

Op een gegeven moment legde hij zijn courant neer en vroeg mij in gebroken Hollands of ik wel eens meer op reis ging. Ik deelde hem mee dat ik voor het eerst van mijn leven een buitenlandse reis maakte naar Davos Platz. Toen gaf hij mij een goede raad: "U moet in een trein, vooral in deze trein nooit uw geld nazien. Dat is zeer gevaarlijk, want er kunnen slechte mensen in deze trein zitten en dan heeft u kans dat ze het u afhandig maken." Ik bedankte hem voor zijn goede raad en we hebben toen tot Düsseldorf een gesprek gevoerd, hoewel dat zeer moeilijk ging. Toen hij de trein verliet, overhandigde hij mij een naamkaartje en daar stond op dat hij een officier van justitie was in Düsseldorf. Dus ik was wel in goede handen geweest. Nadien heb ik geen woord Hollands kunnen spreken en ik beschouwde elke medereiziger als een boosdoener die het op mijn geld gemunt had. Vanaf Keulen tot Bazel heb ik geslapen en goed ook. Want ik had een slaapcoupé voor mij alleen, omdat het niet druk was.

Om ongeveer half acht 's morgens kwamen ze mij roepen en om acht uur stoomden wij het station van Bazel binnen. Ik vond het station in Amsterdam al reusachtig, maar het station van Bazel was veel en veel groter. Ik kon wel in de coupé blijven zitten, deelde men mij zo goed en zo kwaad als dat ging mee, maar ik kon beter door de douaneloods naar het restaurant gaan, dan kon ik daar wat eten en drinken, want de trein moest nog rangeren en drie kwartier daarna vertrok die dan weer.

Ik liep met mijn koffer naar de douane. Maar zo gemakkelijk als het ging in Emmerich, zo beroerd ging het met de douane in Bazel. Ze begonnen: "Haben Sie was zu versteuern?" Ik wist niet wat ze wilden, ik verstond het niet. Toen beduiden zij mij dat ik mijn koffer open moest maken. Wat ik dan ook gewillig deed. Zij zaten erin te rommelen en vonden mijn twee paar nieuwe schaatsen. Volgens hen moest ik betalen. Zoiets als invoerrechten, ik begreep er niets van. Toen toonde ik hen mijn retour naar Davos en zei dat ik daar moest schaatsenrijden. Nu was het hun beurt om mij niet te verstaan. Daarna kwam een andere douanier en deze was zo link om mijn schaats uit

de koffer te nemen, maar dat zat hem niet glad. Hij trok en ik trok en ik zei maar in het Hollands dat ik deze in Davos moest gebruiken om hard te rijden. Het geval had de aandacht van enige reizigers getrokken en die kwamen eens kijken wat er aan de hand was.

Gelukkig kwam er redding opdagen. Een van de omstanders vroeg mij in plat Hollands: "Mijnheer, wat is dat hier, kan ik u van dienst zijn?" Ik zei: "Alstublieft." En toen vertelde ik hem van mijn reis naar Davos, waar ik in training ging voor de KNSB voor het Europees kampioenschap op de schaats en dat ik deze schaatsen daarvoor nodig had. Toen praatte hij met de douane en in een ogenblik was de zaak voor elkaar en kreeg ik een krijtteken op mijn koffer. Daarna kon ik in het restaurant rustig gaan zitten eten en koffiedrinken. Voor het eerst heb ik kennism gemaakt met pain de luxe brood en dat vond ik een heerlijk brood. En nu weer naar mijn coupé en mijn nummer opgezocht en verder ging de trein richting Zürich.

Ik heb geen ogenblik op mijn plaats gezeten, want het landschap dat men tussen Basel en Zürich ziet, is schitterend. Temeer, daar ik nog nooit bergen gezien had. Ik heb toen echt genoten. In Zürich hadden we weer een 20 minuten durend oponthoud en daarvan profiteerden de reizigers om iets te gebruiken. Ik ook natuurlijk, ik had toch geld genoeg.

De reis van Zürich over Rapperswil naar Sargans was prachtig, althans voor mij. Eerst langs het Züricher Meer en verder door diverse tunnels, het maakte op mij een geweldige indruk en van zitten op mijn gereserveerde plaats kwam ook niets terecht. Maar kijken en nog eens kijken en ik werd daar niet moe van.

Hoeveel maal ik wel niet aan de conducteur heb gevraagd of we in Sargans waren, dat weet ik niet, maar zeer veel. Want ik moest in Sargans overstappen, daar toentertijd de D-trein van Amsterdam naar Chur reed. Eindelijk kwam ik in Sargans aan en de conducteur wees mij de trein. Natuurlijk heb ik hem een fooi gegeven. Vandaar naar Landquart en daar bleef de trein staan, dat was een eindstation. Daar hadden we weer anderhalf uur de tijd en in de wachtkamer stonden overal tafels gedekt en daar werd door de meeste reizigers de lunch gebruikt. Nu, ik deed dat ook en bestelde maar wat er op het menu stond. Lezen kon ik het toch niet. Nu, dat heeft me goed gesmaakt en ik betaalde 5 frank. Later bleek dat het maar drie frank was. Maar ja, die kelner moest toch ook een fooi hebben. Daar ik de waarde van de mark en frank niet kende, geloof ik wel dat ik in die 24 uur reizen nogal veel heb gekost. Toen was het weer tijd om met de bergtrein naar Davos Platz te gaan. Wel, wel, wat is dat een pracht van een reis. Je hoort de locomotief maar hijgen om die hoge bergen op te rijden en steeds weer een ander stuk natuurschoon. Het gebeurde heel dikwijls dat als je een kilometer had afgelegd, dat je dan naar beneden keek en de rails onder je zag liggen waar je 10 minuten van tevoren over gegaan was. Een fantastisch gezicht, vooral als je de eerste maal zo'n reis maakt.

Na op enige kleinere stations te hebben gestopt, kwamen we in het plaatsje Klosters aan. Toen werd mij verteld dat ze een keertunnel moesten ingaan. Het moet een pracht van een werk geweest zijn, In een berg en dan nog wel niet recht, maar met een grote boog weer aan de andere kant van deze berg uit te komen en dan verder naar Wolfgang, Davos Dorf naar Davos Platz, het eindpunt. Verder ging de trein toen niet.

Ik moest logeren in hotel Tobelmühle, wat later hotel Central is geworden.

Ik vroeg aan een spoorbeambte waar dit hotel stond, maar hij wees mij om buiten het station te gaan. Daar zou ik wel een rijtuig vinden van dat hotel. En ja hoor, er stond een rijtuig met de naam van het hotel.

Maar hoe keek ik op toen dat rijtuig niet op wielen, maar op een slede was gemonteerd. De koetsier nam mijn koffer en daar ik de enige reiziger was voor dat hotel, gingen we direct weg. Toen ik aan het hotel kwam, was de eigenaar naar buiten gekomen en hij bracht mij persoonlijk naar mijn kamer, welke voor mij was besteld.

Na mij gewassen te hebben, kwam ik beneden en ontmoette daar Bouma en Bezemer en we maakten kennis met elkaar. Ik kreeg de indruk dat ik er niet erg welkom was, ik heb me ook kunnen vergissen. Omdat ik mijn vader en moeder beloofd had dat ik direct een brief zou schrijven als ik in Davos was aangekomen, vroeg ik toen aan de jongens of zij wisten waar ik een brief kon schrijven. Ze brachten mij naar een afdeling van het hotel die alleen bestemd is om te schrijven. Papier was er in overvloed en ik zou dan maar gauw een brief schrijven, doch het bleek dat dit niet mogelijk was. De deining van de trein zat in mijn gehele lichaam. Mijn pen kon ik wel vasthouden, maar als ik wilde gaan schrijven, dan ging de pen geregeld heen en weer. Met geen mogelijkheid kon ik een letter op het papier zetten, dus moest ik het die avond opgeven. Ik vond het wel jammer, maar er was niets aan te doen. Dan maar morgen een brief schrijven of een kaart.

De volgende dag ging ik eens rondlopen en naar de ijsbaan. Want volgens Jan Banning mocht ik de eerste drie dagen niet op de schaatsen komen. Ik moest eerst aan de ijle lucht gewoon worden en als ik ging rijden, dan nog maar zeer langzaam.

Met de laatste post ontving ik al een brief van Albert van Wely. Die gaf mij op hoe ik moest trainen. Hij was verhinderd om in Amsterdam afscheid van mij te nemen. Ik heb aan zijn raadgevingen gevolg gegeven en niemand kon mij van zijn schema afbrengen. Ik had nu twee leermeesters.

De vierde dag ging ik met mijn nieuwe schaatsen naar de baan tegelijk met Bouma en Bezemer. Nu, het viel niet mee hoor, op deze nieuwe Noren. Ik stond er wat onwennig op. Dus maar langzamer rijden, opdat ik geen tuimeling zou maken, want dan was ik verder van huis. Nadat ik een week in Davos was, ging het al heel goed, het ijs is er mooi en hard en als het hardrijders die trainen hun tijd was om te oefenen, dan werden de bochten uitgezet en konden wij zonder dat we bang behoefden te zijn ongelukken te maken, oefenen naar hartelust.

Van tien tot elf uur mochten we oefenen. Van half één tot één uur en van drie uur tot zolang dat de baan weer onder water werd gezet. Dat was al ongeveer vier uur. Maar dan werd het ook tijd om weg te gaan, want om vier uur was het veelal 20 tot 25 graden onder nul.

Bouma en Bezemer waren nogal langslapers. Maar ik, ik stond al om half negen in de ontbijtzaal en had dan om negen uur al ontbeten. Dan ging ik om half tien naar de baan en begon mijn training. Ook dan was het wel eens 22 tot 27 graden vorst en als ik dan een paar banen had gereden, moest ik vlug naar de warme box gaan om mij te warmen. In de regel kwamen de andere rijders om half elf op de baan. Dan had ik er dus al een uur op zitten. Ik ging dan gezamenlijk oefenen, doch als het volgens mij te hard ging, liet ik mij afzakken. Dit had zijn goede zijde. Nooit ofte nimmer hebben mijn concurrenten geweten of ik harder kon rijden dan zij en dat vond ik best. Dat was ook niet nodig. Ik oefende 's morgens en dan kon ik net zo hard rijden als ik wilde. Starten, met grote snelheid de bochten nemen, dan de grote en dan weer eens de kleine en verder streekrijden, ik moest zien een vaste slag te pakken te krijgen in alle snelheden.

Europees Kampioenschap 1903

Zo kwam dan eindelijk de dag om voor het Europees kampioenschap te starten. In de winter van 1902-1903 heette het nog geen Europees kampioenschap, maar een internationale wedstrijd. Er waren toen de volgende deelnemers: R. Gundersen uit Oslo, Multiades Manno uit Budapest, Edgington uit Engeland (die had het werelduurrecord op zijn naam), Stoppani uit Frankrijk, Ashe uit Engeland en nog enige hardrijders.

Als Gundersen trainde, sloeg ik hem goed gade. Wat had die een soepele slag, een prachtslag. En als ik alleen was, dan probeerde ik die slag ook machtig te worden, maar de tijd was er te kort voor, dus behield ik maar mijn eigen slag, dat zou ik later wel in praktijk brengen.

Op 17 en 18 januari 1903 werd deze internationale wedstrijd in Davos Platz verreden. De 15e januari, dus op donderdag, was het de laatste dag dat ik trainde. Op vrijdag heb ik een paar brieven geschreven en veel op de divan gerust. Zaterdagmorgens was ik zoals gewoonlijk om half negen in de ontbijtzaal en bestelde zo goed en kwaad als ik kon een paar spiegeleieren met rosbief, met veel vlees. Het lukte de eigenaar van het hotel mijn koeterwaals al zo'n beetje te begrijpen.

Om 10 uur ging ik naar de baan met Gundersen en Manno. Bouma en Bezemer kwamen een kwartier later, om half elf waren alle concurrenten op de baan aanwezig. De 500 meter moest ik met Bouma rijden. We waren het eerste paar dat moest starten. Uiterlijk was ik zeer kalm, maar innerlijk was ik niet zo kalm. Nu moet u weten dat de baan 's avonds weer onder water was gezet en het ijs was gelijk een spiegel. Geen schaatskasje, niets, niets. Toen we daar aan de start stonden, wist Bouma niet wat ik kon en evenmin wist ik wat Bouma kon. We stonden om zo te zeggen als vreemden tegenover elkaar. "Zijn de heren klaar, af." Daar gingen wij. Hoewel ik de bochten zeer goed kon nemen, kwam ik in de eerste bocht te vallen. Ik had mij bang gemaakt voor dat gladde, heldere ijs, ik dacht dat ik de bochten daarom niet kon nemen. Ik vertrouwde me niet. Ik ben direct opgestaan en weer verder gereden. In de tweede en laatste bocht kwam Bouma ten val en ik ging vóór hem over de eindstreep. Maar ik maakte een slechte tijd, zo ook Bouma. Gundersen werd eerste.

Om één uur in de middag begonnen we aan de 5000 meter. Dat ging stukken beter, de hardrijdersbaan was niet meer zo glashelder, daar mijn concurrenten en ik er veel over hadden gereden. Gundersen werd eerste en ik tweede.

En toen naar het hotel. Wat was ik gelukkig met mijn tweede prijs. Ik hoefde niet met lege handen naar huis. Zondag 18 januari 1903 werd de wedstrijd voortgezet. Ik moest weer als eerste rijden. Nu met Gundersen, omdat hij eerste en ik tweede was geworden op de 5000 meter. Nu moesten wij de 1500 meter rijden. Daar Gundersen een prachttijd op de 500 meter had behaald, wist ik vooruit dat hij wel weer als eerste zou aankomen op de 1500 meter. Ik dorst mij weer niet geheel te geven, bang om weer te vallen. Ik heb deze afstand wel hard gereden, maar zeer voorzichtig. Gundersen won weer.

Toen we 's middags de 10.000 meter moesten rijden, was Gundersen het eerst aan de beurt. Jonge, jonge, wat ging die Noor kalm en rustig over de baan, doch met een flinke snelheid. De bochten werden door hem voortreffelijk genomen, ja zo moest ik het ook leren. Het was werkelijk onverbeterlijk. Het bovenlichaam geheel stil en de armen rustig op zijn rug.

De 10.000 meter moest ik tegen Stoppani rijden. De baan was gelukkig flink bereden, dus niet meer zo spiegelglad en toen we startten, zette ik er direct al een flink tempo in. Nadat ik één baan van 400 meter had gereden, we moesten 25 banen rijden van 400 meter, had ik geen concurrent meer naast mij. Dus was ik geheel op mijzelf aangewezen. Dat wil zeggen, als je een concurrent hebt van ongeveer gelijke klasse, dan zie je hem zo af en toe. Maar nu was dat niet zo. Ik heb gereden wat ik kon, doch zo dat ik de 10.000 meter kon uitrijden. Na ongeveer 15 banen gereden te hebben, zag ik Stoppani in zijn rug. Dat spoorde mij aan als een magneet om hem een baan in te lopen, wat mij in de 20ste baan gelukte.

Vanaf het middenterrein werd mij toegeroepen dat, als ik zo door kon gaan, ik dan binnen de tijd van Gundersen zou komen.

Dus dat ik dan nummer 1 zou zijn. Ik beheerste mij om geen domme dingen te doen en regelmatig versnelde ik mijn tempo. En toen ik de eindstreep passeerde, had ik Gundersen geslagen en de aanwezige Hollanders juichten. Een Hollander had de eerste prijs.

Er waren veel Hollanders op de baan aanwezig. Toeristen, verpleegden uit het Hollands sanatorium en dan nog een hockeyploeg uit Haarlem en omstreken.

Ook Hollandse sportlui waren op de baan aanwezig. Dit waren de heer Jonkheer Coehoorn van Sminia met echtgenote, de gebroeders Menten, Van Waveren, de gebroeders Jonkheer Van de Pal, advocaat Lieftink, Bastet enz.

Daar ik de taal niet machtig was, ging ik 's avonds in de regel naar het Churhaus, om daar een kopje koffie te drinken en een partijtje biljart te spelen. En daar was dan in de regel Jonkheer Coehoorn van Sminia en echtgenote ook, welke mij zeer dikwijls aan een tafeltje uitnodigden en zo ontstond daardoor een oprechte vriendschapsband, ook de heren jonkheren Van de Pal waren dikwijls aan dezelfde tafel.

Na de 10.000 meter die ik gewonnen had, kwamen meneer en mevrouw Coehoorn van Sminia en ook de heren Van de Pal mij persoonlijk gelukwensen (ook de andere Hollanders), maar met hen heb ik even langer gebabbeld. Toen zij van de baan naar het hotel gingen, riepen ze mij toe: "Tot vanavond, dan zien we je wel op het banket." Ik deelde hen mede dat ik daar niet aanwezig zou zijn, omdat ik daar geen geschikt kostuum voor had en dat zij de prijzen voor mij maar in ontvangst moesten nemen. Zij gaven hier geen antwoord op en vertrokken.

Rudolf Gundersen

Na ons gekleed te hebben ging ik met Gundersen, Bouma, Bezemer en de andere rijders naar het hotel. Dat was om ongeveer vier uur. Ik liet mij een biefstuk met gebakken aardappelen, welke ik had besteld, goed smaken en ging direct een brief naar huis schrijven, naar Jan Banning en Albert van Wely met de resultaten van de wedstrijd. Om half acht was de prijsuitdeling, daarna het banket in het Churhaus.

Het zal zowat half zeven zijn geweest, toen Jonkheer Coehoorn van Sminia en Jonkheer Van de Pal in mijn hotel kwamen. Ze zochten mij op en ze hadden een koffer bij zich. "Coen," zo zeiden ze, "Waar is je kamer, we moeten je even alleen spreken." Ik was mij van geen kwaad bewust en ging hen voor naar mijn kamer. "Ziezo," zeiden ze, toen de deur gesloten was. "Jij komt niet naar de prijsuitreiking? Maar dat accepteren wij niet. Je moet daar aanwezig zijn en verder geen praatjes." Dat ik dat zeker niet zou doen, deelde ik hen mee. Toen werd de koffer uitgepakt en daar kwam een fijn zwart pak uit met een prachtig wit overhemd. "En nu dit aantrekken," werd mij gelast. Na nog wat te hebben tegengeprutteld, heb ik het pak aangetrokken en het paste mij of het voor mij gemaakt was.

Het was inmiddels zeven uur geworden. Ik moest met hen mee, want ze hadden in de gaten dat, als ik alleen moest gaan, ik toch niet zou komen, ondanks dat ik mijn gelegenhedskleren al aan had. Ik dacht bij mijzelf: "Als de prijsuitdeling afgelopen is, dan smeer ik hem. Wat moet nou een jongen van het platteland op een banket doen?" Natuurlijk stommiteiten uithalen, dus ik zou wel zien hoe ik wegwam. De prijsuitdeling was afgelopen en ik zag mijn kans schoon, dat dacht ik. Maar de beide heren hadden mij goed in de gaten gehouden en toen ik stiekem weg wou gaan, werd mij een halt toegeroepen. "O, dacht je dat," zeiden ze. "Nee Coen, je gaat niet, je blijft hier en gaat mee naar het banket." Ze hadden wel medelijden met mij en toen deelde Jonkheer Coehoorn van Sminia mij mee dat zijn echtgenote mijn tafeldame zou worden en dat zij alle aanwijzingen zou geven, opdat ik geen domme dingen zou uithalen.

Zo gezegd, zo gedaan. Ik zag toch geen kans om weg te komen en berustte maar in mijn lot. Ik bracht mijn tafeldame op haar plaats of liever gezegd, zij bracht mij op mijn plaats. Ook daarvoor was gezorgd, onze kaartjes lagen al gereed.

Ik werd door mevrouw Jonkheer Coehoorn van Sminia geheel op mijn gemak gesteld en zij vertelde mij dat ik de dingen maar rustig moest afwachten en dat ik mijn ogen maar flink moest gebruiken om te zien hoe de andere aanzittenden het deden. Het verliep naar wens, alleen met één gerecht zou ik stommiteiten uitgehaald hebben, als mijn tafeldame er niet was geweest. Er werden vuurvaste potjes met een deksel erop op mijn soepbord neergezet. Ik wist niet hoe dat ging, maar mijn tafeldame nam het dekseltje eraf en keerde het pannetje in haar bord leeg. Ik weet zeker dat ik, als ik daar alleen had gezeten, het dekseltje van het pannetje afgenomen had en zo uit het pannetje de soep had opgegeten.

We zijn om acht uur begonnen en om elf uur kwam het laatste gerecht. Ik heb nooit meer zo'n mooi banket meegemaakt. Ook later niet. Misschien was het later even goed, maar het maakte zo'n indruk op mij omdat ik nog nooit zo'n banket had gezien en meegemaakt.

Nederlands kampioenschap 1903

De volgende dag werd ons door de Davoser IJclub een uitstapje aangeboden naar Wolfgang. Eerst met de trein van Davos Platz naar Wolfgang en toen met een bobslee naar beneden tot Klosters. Ook dat was een fijn dagje, waar wij allen van hebben genoten. 's Avonds, toen we terugkwamen van Wolfgang, lag er een telegram van de KNSB dat we direct naar Groningen moesten afreizen, daar het kampioenschap van Nederland werd gereden op zaterdag 24 en zondag 25 januari 1903.

Dinsdags gingen we inpakken en nog enige brieven en kaarten schrijven. Mijn ereprijs die ik had gewonnen als tweede in het Europees kampioenschap moest ik nog inwisselen. Het was een bon ter waarde van 300 frank, die ik in Davos moest besteden. Ik kon daarvoor een kunstvoorwerp kopen.

Om deze bon goed te besteden, vergde nogal veel hoofdbrekens. Eindelijk kwam ik in een goudzaak terecht en gelukkig was de eigenaar een Hollander.

Na lang gezocht te hebben, viel mijn oog op een gouden horloge met chronometer. Dit was wel wat hoger in prijs, maar na veel praten kreeg ik hem toch voor mijn gewonnen bon van 300 frank mee. Tjonge, jonge, of ik in mijn schik was met deze prijs.

Woensdagmorgen gingen wij op reis naar Groningen en wij kwamen vrijdagavond om ongeveer vijf uur in Groningen aan. Nadat we gedineerd hadden in hotel Willem, ging ik direct naar bed, want in een trein slaap je nu niet direct rustig. Bouma en Bezemer gingen nog even de stad in en ik had tegen de portier gezegd dat hij mij om negen uur moest wekken. Ik heb die nacht geslapen als een roos en om ongeveer negen uur werd er op de deur van mijn slaapkamer gebonsd of er werkelijk brand was. Het bleef maar aanhouden. Ik sprong mijn bed uit en deed de deur op een kier open en toen zag ik ineens Albert van Wely voor mij staan. "Zo, luie hardrijder, ben je nog van plan om op te staan of wacht je tot het sein van starten wordt gegeven van de 500 meter." "Ik kom direct beneden," zo voegde ik hem toe. Ik heb me toen gauw gewassen en aangekleed en stond om tien over negen in de ontbijtzaal. Gauw een biefstuk met brood besteld en toen om kwart voor tien naar de ijsbaan.

De wedstrijd zou om elf uur beginnen. Bouma en Bezemer waren al naar de ijsbaan met Jan Greve en nog enige rijders. Na mij eerst nog gefeliciteerd te hebben met mijn goede rijden in Davos, begon Van Wely mij de les te lezen. "Jij moet het kampioenschap winnen," zo sprak hij. "En ik sla je op je d.... als je niet wint. Denk aan die belediging die Greve je op 8 december 1902 heeft aangedaan met die schaatsen. Dus Coen, ik verwacht van jou dat je kampioen wordt en daarmee basta."

Op de baan aangekomen, waren de hardrijders allemaal present. Bouma, Bezemer, Greve, Eco Banning, de gebroeders Sam en Sietse de Waard en nog meer deelnemers. Er was veel publiek en het weer was voor Holland goed te noemen. Toen loten en daarna starten op de 500 meter. Ik werd eerste. 's Middags de 5000 meter en

daar was ik weer eerste. De andere dag moesten we de 1500 en 10.000 meter rijden en op beide afstanden was ik weer eerste.

Of Van Wely in zijn schik was. Dat kan u wel begrijpen, doch ook ik was in mijn schik. Op de prijsuitdeling kreeg ik mijn medailles. Voor elk der vier afstanden plus een kampioensmedaille en een ereprijs. Een pendule met twee coupes. Ik vroeg aan het bestuur of ik deze prijs niet kon ruilen voor een gouden ketting, daar ik een gouden horloge als ereprijs in Davos gewonnen had. En ja hoor, dat ging. Dus nu was Coen ineens goed gesteld.

Maandagsmiddags zouden we weer naar huis gaan, maar Bouma vroeg of ik niet met hem meeding naar Leeuwarden naar zijn ouders. Ik ben daar tot dinsdagmiddag gebleven en toen naar huis gegaan. In Edam werd ik feestelijk onthaald. Ja, dat kunnen ze in Edam wel.

Daarna was er geen ijs meer en ik ging weer aan de arbeid als stukadoor. In dat jaar gebeurde er iets dat aan mijn stukadoorsloopbaan een einde maakte. Met mijn broer Janus stond ik op een steiger, mijn broer moest tussen twee ramen een stenen dam afbreken en omdat deze zaak niet voldoende gestut was, kwam die dam stenen met een boog voorover. En omdat hij van de steiger nog op een leertje moest werken, sloeg hij met een boog met ladder en al omlaag.

Gelukkig waren we kort bij het water, dus viel hij daarin. Ik liet mij van de leer glijden en ik sprong hem na en pakte hem bij zijn lurven. Maar o, wat schrok ik toen ik hem uit het water haalde. In zijn gezicht was het één en al bloed en later bleek dat hij met zijn gezicht omlaag in het water terecht was gekomen. En daar aan de kant in het water veel puin lag, was hij in zijn gezicht zo gehavend dat hij op zeven plaatsen moest worden genaaid. Dat ongeluk gebeurde om vijf uur in de namiddag. Door dit ongeval hebben wij die dag niet meer gewerkt. De andere dag moest ik met mijn vader weer aan de slag en ik ging de leer op, mijn vader volgde mij. Als hij dat niet gedaan had, dan was ik van de steiger gevallen. Hij greep mij vast en vroeg wat of ik deed. Volgens mijn vader was ik als een lijk zo bleek. Zodra ik maar omlaag keek was het net of ik alles onder mijn voeten zag wegglijden. Ik had hoogtevrees gekregen en wat mijn vader en ik ook hebben gedaan, het hielp niets. Ik durfde niet meer te klimmen. Dus was ik ongeschikt voor stukadoor en moest ik een andere werkkring zoeken. Maar welke?

Daar ik indertijd ook wielrenner was, kwam ik met de heer W. de Koff, Derde Helmerstraat te Amsterdam in aanraking, een grossier in rijwielen en onderdelen. Ik ben daar een halfjaar als volontair werkzaam geweest. Na dat halfjaar moest ik op het magazijn werken, de cliënten ontvangen en trachten deze zoveel mogelijk te verkopen. In het begin was ik er niet goed in thuis, maar later werd dat toch wel beter. Ik heb daar wat rijwielen betreft zeer veel geleerd. Was het niet druk op het magazijn, dan ging ik naar Van Raam op de Overtoom. Rijwielen in elkaar solderen. Deze Van Raam moest elke week 15 tot 20 rijwielen maken. De onderdelen bracket, buizen, achtervorken, velgen en spaken werden door de heer De Koff zelf geleverd. Al verknoeide ik wel eens een frame, dan gaf dat niets. Mijn patroon was een bovenste beste man. Ik bracht het zover dat ik mijn eigen racekarretjes kon maken.

De winter van 1903-1904

De winter kwam weer in het land en ik kreeg een schrijven om in training te gaan in Davos. Omdat het zeer stil was, was mijn patroon er niet op tegen dat ik wegging. Dat niet alleen, mijn weksalaris fl. 10,00 per week behoefde hij mij niet uit te betalen.

Tevens deelde het bestuur van de KNSB mij mee dat Bouma uit Leeuwarden mee zou gaan. Wij vertrokken met ons beiden naar Davos Platz. Ik geloof dat we op 15 december 1903 zijn vertrokken. Toen we weer in hotel Tobelmühle aankwamen, waren de kamers reeds gereed voor ons. De hoteleigenaar stond verbaasd dat ik de Duitse taal goed machtig was. Ik had nu niemand meer nodig.

Toen ik de eerste maal in Davos kwam en de taal niet kon, toen voelde ik mij ook zo klein. Daar wilde ik verandering in brengen. Ik zocht kennismaking met een Duitser die in Edam op een kartonnagefabriek werkzaam was. Ik verzocht hem mij zijn taal te leren en dat kwam goed uit, want hij wilde de Hollandse taal goed leren. Aan hem heb ik het te danken dat ik zeer goed Duits sprak.

Evenals de vorige winter was ik steeds de eerste op de baan, daar Bouma niet vroeger dan half elf op de baan kwam. Ik ben direct begonnen mij de slag van Gundersen eigen te maken en na drie weken van veel training had ik deze slag te pakken. Het heeft mij veel en veel moeite gekost, maar ik was waar ik wilde wezen.

Het Europees kampioenschap 1904

Het Europees kampioenschap werd weer in Davos gehouden en wel op 18 en 19 januari 1904. Zoals altijd was ik weer het eerste op de baan en het was op 10 januari 1904 toen ik in de training ben gevallen. Er zat een windblaasje in het ijs dat ik niet had opgemerkt. Ik kwam met mijn knie tegen een stuk hout dat op de baan was vastgemaakt met een paar spijkers. Ik bleef liggen en de baanvegers kwamen toegelopen.

Ik wilde mij overeind zetten, doch dat ging niet. Ik kon niet staan. Mijn knie was inwendig gekneusd. Zij hebben mij toen opgenomen en naar de box gebracht en direct een dokter opgebeld. Daarna moest ik op een slee vervoerd worden naar mijn hotel en daar hebben ze mij op mijn bed gelegd. De dokter deelde mij mee dat ik een paar weken rust moest nemen. Dus, weg wedstrijd, waar ik zo op gevlast had. Ik was in een prima conditie en weet zeker dat ik een beter figuur geslagen zou hebben dan de vorige winter in Davos.

Het nieuws was spoedig door Davos gegaan en Jonkheer Coehoorn van Sminia, dit jaar ook weer met zijn echtgenote in Davos, kwam mij 's middags al opzoeken. Het gebeurde elke dag dat ik van hem bezoek mocht ontvangen. Zes dagen voor de wedstrijd kwam de Jonkheer mij weer bezoeken en vertelde mij dat Greve uit Amsterdam in Davos was aangekomen om deel te nemen aan de wedstrijd. Hij voegde eraan toe dat hij gezegd had dat ik wist dat hij zou komen en dat ik mij daarom had laten vallen.

Nu kwam ik in opstand en verzocht hem voor mij direct een dokter en een masseur te laten komen. "Ik doe mee, wat er ook van komt." Hij raadde mij aan zulke domme dingen niet te doen, maar natuurlijk luisterde ik niet. Ik bleef erbij. Ik wilde en zou rijden. Een uur later kwam de dokter en een Noorse masseur. Deze bekeken mijn knie en schudden hun hoofd. Het ging niet. Maar ik was koppig en zei tegen hen: "En toch rij ik."

De dokter voorspelde mij dat ik niets zou klaarmaken en dat het kon gebeuren dat dan mijn been moest worden afgezet. Ook dat hielp niet. "Ik zal rijden, dan mijn been er maar af." De vrijdag vóór de wedstrijd vroeg ik aan Bouma of hij mij niet wilde helpen om naar de baan te gaan en na lang aanhouden, bracht hij mij op een slee naar de baan.

Daar aangekomen, vroeg ik aan Bouma of hij mijn schaatsen wilde onderdoen, omdat ik dat zelf niet kon. Met de hulp van de masseur en Bouma werd ik op het ijs gezet. Ik wilde direct gaan rijden, maar dat ging niet, want ik had een stevig verband om mijn knie. Wat nu? "Zie je nu wel Coen dat het niet gaat." Maar ik hield vol dat ik moest rijden, hoe dan ook. Een van de aanwezigen stelde voor om het met een licht verband te proberen met daarover een elastieken kniekous. De masseur trok een bedenkelijk gezicht, maar gaf toch uiteindelijk toe dat we dat eens konden proberen. Een van de aanwezige Hollanders ging een kniekous halen, terwijl de masseur het stijve windsel van mijn knie deed en daarna een dunne windsel daarvoor in de plaats bracht. Toen de kniekous daaroverheen en het nogmaals geprobeerd. Hoewel ik veel pijn had, wat ik niet liet merken, ging het toch beter en ik huppelde over de baan. Ook de Hollandse dokter kwam eens kijken en schudde steeds met zijn hoofd en zei steeds: "Het is onverantwoord." Maar ik deed net of ik het niet zag en het niet hoorde.

Na een kwartier beduidde ik dat ik wel eens wilde rusten en ik werd van het ijs gehaald naar de box. De masseur ontdeed mij van de kniekous en het windsel en bekeek mijn knie, maar gelukkig voor mij was deze niet verder opgezwollen. Hij heeft deze toen opnieuw verbonden, waarna de dokter en de masseur van de baan gingen. "Gelukkig," dacht ik. "Die zijn weg." Ik heb op de ijsbaan de lunch gebruikt, omdat ik de klimpartij naar mijn hotel niet riskeerde en anderen niet lastig wilde vallen.

Ik heb die dag veel gereden. Zo goed en zo kwaad als ik kon en hoewel ik veel pijn heb geleden, ging het naar omstandigheden goed. De directeur van de ijsbaan kwam mij ook even op de baan bezoeken en vroeg mij: "De Koning, rij je morgen mee?" Waarop ik antwoordde: "Ja, ik rij morgen zeker en vast mee." Om half vier ging ik van de baan en ondersteund door Bouma en nog een Hollander, kwam ik behouden in het hotel aan. Ik heb die avond veel bezoek gehad van mijn Hollandse kennissen. Ook de masseur kwam nog eens kijken hoe het met mijn knie was gesteld. Hij kon geen achteruitgang bespeuren, deelde hij mij mee, maar het zou toch veel beter zijn als ik niet aan de wedstrijd zou deelnemen.

Eindelijk was het zaterdagmorgen en nu moest het gebeuren. Hoe zou ik het ervan afbrengen? En hoe zou Jan Greve erover denken dat ik toch nog ging rijden. Na de gebruikelijke biefstuk ging ik met de andere rijders naar de baan, maar nog altijd met ondersteuning van Bouma en een andere rijder. Toen we in de box kwamen, was Greve al present, doch het weerzien was nu niet wat je noemt aardig. Nee, verre van dat. Er heerste dan ook een gedrukte stemming.

Wij kregen een lijst met de deelnemers en daarop stond vermeld hoe wij hadden geloot. Dus gauw kijken tegen wie ik moest rijden op de 500 meter. Wat zag ik daar? De Koning en Greve moesten samen rijden. Ik had mijn wens. Ik had steeds gehoopt om met Greve de 500 meter te mogen rijden. Ik bond die morgen zelf mijn schaatsen onder en ging nu alleen naar het ijs en trachtte onder hevige pijnen mijn knie zo diep mogelijk te buigen. De masseur had het windsel nog verder verdund en daarover weer de kniekous aangebracht. Hoewel ik nog pijn had, ging het volgens mij best. Winnen zou ik

nu wel niet, maar ik zou laten zien dat ik voor Greve niet bang was en dat ik mij nooit bang liet maken.

Nadat enkele paren hadden gereden, werden Greve en ik aan de start geroepen. En daar gingen we. Nu zou het dan gebeuren en de bezoekers wachtten vol spanning af. Vooral de aanwezige Hollanders. Toen we op de startplaats waren aangekomen en beiden bijna gereed waren om te starten, zag ik dat Greve erg nerveus deed. Ik zei hem dat hij niet bang voor mij hoefde te zijn. Stelde hem gerust. Hij hoefde niet zenuwachtig te zijn, omdat hij nu een invalide als concurrent had. Toen klonk het sein van vertrek. Greve was direct enige meters voor, maar ondanks de pijn zette ik moedig door. Ik zag dat ik op hem inliep en de aanmoedigingen van de Hollanders waren niet van de lucht. Zij schreeuwden en riepen maar steeds: "Vooruit Coen, vooruit Coen." Bij het uitgaan van de laatste bocht was ik Greve vier of vijf meter vóór en toen ik de finish bereikte, was ik nog anderhalve meter vóór. Alle Hollanders stonden klaar om mij op te vangen en droegen mij naar de box, waar de masseur mij reeds opwachtte. Dhr. Greve vond het beter direct naar een dokter te gaan op de ijsbaan en vroeg deze hem te willen onderzoeken. Dit onderzoek vond plaats in de box. Na hem onderzocht te hebben, kreeg Greve van de dokter ten antwoord: "Voor deze ziekte van u is geen kruid gewassen." Het was de gewoonte dat de Davoser IJclub aan alle deelnemers en officials een lunch aanbood, zodat wij allen naar het paviljoen gingen. Maar hoe ik ook keek, Greve was hier niet aanwezig. Hij was naar zijn hotel gegaan.

De uitslag was op de 500 meter Gundersen eerste, De Koning tweede, Bouma derde. Gelukkig was mijn knie niet noemenswaardig opgezwollen en, hoewel zeer pijnlijk, kon ik mijn knie nu weer aardig buigen. Na de lunch moesten we de 5000 meter rijden en toen de naam van Greve werd afgeroepen om aan de start te komen, was hij nergens te vinden en moest zijn partner alleen vertrekken.

We waren erg verwonderd. Wij dachten werkelijk dat hij ziek was. Jammer voor de kerel, want dat gunde ik hem toch niet. Hoewel ik veel pijn had, heb ik de 5000 meter gereden. Het resultaat was dat Gundersen eerste was, De Koning tweede en Bouma derde.

Direct na afloop ben ik door de masseur verbonden. Daarna ging ik met de andere hardrijders naar het hotel, nog altijd ondersteund. Daar ging ik op de divan liggen tot het diner klaar was. Daarna naar bed en rusten. Slapen heb ik maar weinig gedaan. Ik denk dat de zenuwen mij wat parten hebben gespeeld. Na deze lange, lange nacht kwam eindelijk de zondagmorgen. Ik was al vroeg uit bed, liep de kamer maar op en neer om mijn knie buigzaam te houden. En was al voor de anderen in de ontbijtzaal. Daar heb ik weer mijn bekende rantsoen besteld en ben toen naar de zaal gegaan, waar ik wat ansichtkaarten heb geschreven. Eindelijk kwamen de andere concurrenten naar beneden en dat was maar gelukkig ook, want als je in zo'n toestand bent, dan wil je toch wel eens aanspraak hebben. Dat is beter dan al dat piekeren als je alleen bent. En toen naar de baan, nog altijd ondersteund door mijn concurrenten. In de box aangekomen, was Greve nog niet aanwezig. Wij dachten dat hij nog ziek was. Even later verscheen hij echter en hij deelde ons mee dat hij nu eens zou laten zien dat hij rijden kon. Hij was nu geheel opgeknapt.

We moesten eerst de 1500 meter rijden en daar we telkens voor elke afstand moesten loten, moest ik weer met Greve deze afstand rijden. Ook deze afstand verloor Greve van mij. De uitslag was: Gundersen eerste, De Koning tweede en Bouma derde.

Weer naar het paviljoen voor de lunch, maar evenals de vorige dag was Greve daar niet aanwezig. Dit bevreedde ons erg, want wat was er nu weer met Greve. 's Avonds bij de prijsuitdeling werd ons verteld dat Greve in de middag was afgereisd naar Holland.

Na de lunch werd begonnen met de 10.000 meter. Nu had ik Gundersen als partner. Toen we gestart waren en enige banen hadden afgelegd, was het verschil tussen ons niet bijster groot en gaandeweg liepen we gelijk. We moesten nog 5 banen rijden en ik had zelfs een kleine voorsprong. Doordat ik deze wenste te vergroten, zwikte ik in een bocht met het gevolg dat ik zoveel pijn kreeg dat ik mijn vaart moest verminderen. Het gevolg was dat Gundersen als eerste over de eindstreep ging met 20 meter voorsprong. Hinkend ging ik naar de box en de masseur was direct bij mij om mij te verbinden, want masseren kon en mocht hij niet van de dokter. Tjonge, jonge, wat heb ik een pijn geleden in al die wedstrijden, maar toen ik zwikte, was het bijna niet uit te houden. Nadat het nieuwe verband aangelegd was, is de pijn wat minder geworden.

Maar ik kon tevreden zijn. Ten eerste had ik Greve een goede les gegeven en ten tweede was ik na Gundersen de beste man. Ik had graag aan Bouma de eer gegund. Zo zelfs, dat ik hem op de 10.000 meter geregeld heb aangemoedigd, zittend op een stoel. Want ik dacht, als er maar een Nederlander wint. Ik was er niet toe in staat, dan moest Bouma geholpen worden. Maar helaas, Bouma was niet gevoelig voor aansporingen. Je zag hem nu nooit eens even opflikkeren. Hij reed zijn ronden systematisch af. De uitslag van de 10.000 meter was Gundersen eerste, De Koning tweede en Bouma derde. Gundersen was Europees kampioen en ik werd tweede in dat kampioenschap, won nog een ereprijs van 300 frank en Bouma was derde in het algemeen klassement.

De volgende dag werd er weer op kosten van het Churverein te Davos Platz een rit per arrenslee georganiseerd en wel naar Clavadel en Barentritt. Nu, dat is een pracht tocht. Met ongeveer 30 arren gingen we op stap, gelukkig voor mij kon ik nu mee. Hadden ze weer naar Wolfgang en Klosters gegaan, zoals het vorige jaar, dan had ik in het hotel moeten blijven, want mijn knie was weer wat opgezwollen. Daar er weinig wedstrijden waren, zijn Bouma en ik terug naar Holland gegaan en ik ben een paar weken thuis moeten blijven van onze huisdokter. Ik heb zeker tot mei/juni daarop volgend geregeld mijn kniekous moeten dragen voor stevigte aan mijn knie. Maar hij ging gelukkig best vooruit en ik heb er verder geen nadelige gevolgen aan ondervonden. Alleen in de zomer van 1904 heb ik nog een paar weken rust moeten nemen, omdat mijn knie plotseling weer dikker werd. Er zat water in en een dokter in Amsterdam heeft mij er spoedig vanaf geholpen.

Ehrenpreis
C.C.J. de Koning
Davos
1904

De winter van 1904 - 1905

In de winter van 1904 - 1905 ben ik midden december alleen naar Davos gegaan en ik trainde er geheel alleen. Van Noorwegen noch Duitsland, Hongarije of Oostenrijk waren er renners om te oefenen. Het was wel wat saai, maar in mijn anderhalf uur vóór en anderhalf uur na de middag deed ik mijn best om in een prima conditie te komen.

Half januari kwamen enige onbekende hardrijders in Davos trainen, maar van hen kon ik niets leren, dus daar had ik niet veel aan. Op woensdag 18 januari 1905 kreeg ik 's avonds een telegram van de KNSB dat ik direct naar Groningen moest afreizen, daar in Groningen op 21 en 22 januari 1905 het wereldkampioenschap zou worden verreden. Donderdag 19 januari ging ik de lange reis van Davos naar Groningen ondernemen. Deze reis werd door mij in 30 uur afgelegd. Ik heb de nacht in dezelfde coupé doorgebracht en niet in de slaapwagen, omdat er voor mij geen plaats was.

Wereldkampioenschap 1905

Vrijdagsavonds kwam ik om half zeven in Groningen aan. Na mij wat verfrist te hebben, heb ik nog wat gegeten en ik lag om acht uur in mijn bed. De treinreis en de zenuwen beroofden mij van een rustige slaap. Om kwart voor negen werd op mijn deur gebonsd. Wie was het die mijn rust verstoort? Wel, Albert van Wely uit Dedemsvaart. Hij zei mij dat ik direct naar beneden moest komen, dan vlug ontbijten en dan naar de baan. Want het was de hoogste tijd, vond hij. Ik was spoedig beneden en in de ontbijtzaal was het Van Wely, die me de raad gaf om een halve biefstuk en een paar sneetjes brood te eten met een glas melk. Daar kon ik dan wel de gehele dag op teren. Wij kwamen om kwart over tien op de Groninger ijsbaan aan.

Toen heb ik de schaatsen ondergebonden en heb even de baan verkend. Maar daar sloeg mij werkelijk de schrik om het hart. Er was ook een Noor als concurrent. Een van die Noren die zo geweldig op de 500 en 1500 meter zijn. Voor de lange afstanden was ik minder bevreesd, vooral omdat het in Holland was. De Noren zijn niet gewoon aan het stroeve ijs en de zware lucht. Maar o wee, op de 500 en 1500 meter zijn het waarlijk duivels. Voorheen was het reglement zo dat je drie van de vier afstanden moest winnen om wereldkampioen te worden. Dus moest ik de 500 of de 1500 meter zien te winnen, dan had ik kans om wereldkampioen te worden. De heer Van Wely deed al het mogelijke om mij van deze wedstrijd af te leiden, maar ik was met mijn gedachten toch bij deze wedstrijd. Ik was erg stil en gaf de heer Van Wely geen antwoord of een antwoord dat niets met het gesprek te maken had. Voor mij was deze ene Noor meer concurrent dan alle andere rijders bij elkaar. Eindelijk kwam het ogenblik van starten op de 500 meter. Ik moest rijden tegen deze Noor Lördahl. Lördahl won en ik was tweede.

Na deze nederlaag moesten we de 5000 meter rijden en omdat Lördahl op de 500 meter beneden de 50 seconden had gereden, en dat in Holland, gaf ik mijzelf maar weinig hoop meer om wereldkampioen te worden. Ik geloof dat ik voor de heer Van Wely geen aangename kerel was, want op alles wat hij vroeg kreeg hij geen antwoord. Ik was met mijn gedachten alleen bij de wedstrijd. De 5000 meter moest ik weer rijden met Lördahl (de snelsten op de 500 meter rijden tegen elkaar). Ik was geladen. Ik moest deze afstand zeker winnen. Op deze afstand had ik meer moed. Ten eerste was er wind en ten tweede was het ijs stroef. Nu kwam het op kracht aan.

Zoals ik eerder schreef, was ik geladen. En toen het sein van vertrek gegeven werd, vloog ik weg of ik maar 500 meter in plaats van 5000 meter moest rijden. Na drie banen gereden te hebben, was ik een heel stuk voor. Lördahl had nog wel gepoogd mij bij te houden, maar het lukte hem niet. Ik reed steeds verder van hem weg. Ik won deze

afstand met ongeveer 350 meter verschil. Lördahl was tweede. Wanneer er dus geen ongelukken zouden gebeuren, was ik er zeker van dat ik de 10.000 meter zou winnen, maar die belabberde 1500 meter. Die afstand lag mij zwaar op mijn maag.

De volgende dag moest worden gereden op de 1500 en 10.000 meter. Daar ik van die lange treinreis nog vermoeid was, ging ik vroeg naar bed. Al sliep ik niet, dan rustte ik toch. Daar moet elke renner aan denken. Veel geslapen heb ik niet, maar wel goed gerust. Eigenaardige methodes hield ik erop na. Ik heb de wedstrijd die nacht niet in mijn gedachten gehad, ik bouwde wel luchtkastelen en daar heb ik mij altijd goed bij bevonden.

Om 's morgens half negen kwam de heer Van Wely mij weer roepen en terwijl ik mij aankleedde, zei hij tegen mij: "Coen als je nu op de 1500 meter wint, dan ben je wereldkampioen." Nu was het mijn beurt om te zeggen: "Als ik de 1500 meter win, dan kan ik op de 10.000 meter een ongeluk krijgen. Dus geen hei roepen, voordat je over de brug bent." Zo is het toch?

Bij het ontbijt weer een biefstuk met een paar sneetjes brood, een glas melk en ik was weer tot 's avonds 6 uur gesteld. Van het hotel naar de baan is noch door de heer Van Wely noch door mij één woord over de wedstrijd gesproken. Daar aangekomen, bond ik mijn schaatsen weer onder, doch nu niet om de baan te verkennen, maar om een paar starten te nemen.

Het schijnt dat ik wat zenuwachtig was, want bij de tweede start sloeg ik met mijn rechterbeen de punt van mijn schaats in mijn linkerhiel door de schoen heen in het vlees. Dit bezorgde mij op dat ogenblik veel pijn. Toen ik de wedstrijd op de 1500 en 10.000 meter had beëindigd en mijn schaatsen uitgetrokken had, zat het bloed in mijn schoen. Van dit alles heb ik tegen niemand, ook niet tegen de heer Van Wely, wat gezegd. Ik was geheel teruggetrokken. Alleen die 1500 meter speelde in mijn hoofd.

Het was of we nooit die 1500 meter zouden moeten rijden. Zo lang duurde het voor mij. Ja hoor, daar kwamen ze zeggen: "De Koning en Lördahl aan de start komen." Eigenaardig, ik was nu zonder merkbare zenuwen aan de start en toen het schot viel, waren we tegelijk weg. Bij de eerste 500 meter was Lördahl weer een meter of vier vóór, bij de tweede 500 meter was er geen verandering in het verschil te bespeuren. We gingen de laatste 500 meter in. Toen we ongeveer 250 meter van de laatste 500 meter hadden gereden, was Lördahl een paar meter vóór. Ik was dus wat ingelopen.

Wat daarna heeft plaatsgevonden, heb ik in mijn gehele sportloopbaan op het ijs nooit meer gehad. We moesten nog 150 meter rijden, toen ik een onzichtbare duw in mijn rug kreeg. Ik vloog Lördahl voorbij en won de 1500 meter met ongeveer 5 à 6 meter. En denkt u nu niet dat ik in mijn eigen heb gedacht: "Nu ben je wereldkampioen." Oh nee, op de 10.000 meter kan er van alles gebeuren. Vallen, een schaats breken, zo vallen dat je niet meer verder kunt rijden, enzovoorts. De heer Van Wely was de gelukkigste man van de wereld. Zijn voorspelling zou uitkomen: "In De Koning zie ik een wereldkampioen." Stil en in mijzelf gekeerd, wachtte ik in de box mijn tijd af, tot ik geroepen werd voor de start van de 10.000 meter. Het leek wel of de wedstrijdcommissie het erom deed om mij zo lang te laten wachten. Er kwam geen einde aan.

Daar kwam eindelijk de heer Van Wely in de box. Hij had mij maar alleen gelaten, want om een geregeld gesprek met mij te voeren, had toch geen nut. Ik was op de dagen van

Beker van het wereldkampioenschap 1905.

de wedstrijd geen aangenaam mens, steeds maar met mijn gedachten bij de afstanden die ik nog moest rijden. Hij deelde mij mee dat ik aan de start moest komen voor de 10.000 meter. Omdat ik na elke afstand mijn schaatsen uitdeed, zei ik de heer Van Wely dat ik direct zou komen. Ik moest mijn schaatsen nog onderdoen.

Nu had ik wel meer vertrouwen gekregen en zonder ongelukken zou ik wel wereldkampioen worden. Het sein van vertrek werd gegeven. Twintig banen van 500 meter moesten we rijden en weer was Lördahl mijn concurrent. Deze afstand is door mij zonder sensatie gereden. Ik geloof dat ik bij de 12e baan Lördahl een ronde had ingelopen en dat was voor mij voldoende. Omdat ik nu niet alles meer behoefde te geven, heb ik kalmaan gedaan, maar ondanks dat, liep ik bij het einde van deze afstand nog enige honderden meters op hem uit. Ik was eerste op de 10.000 meter en Lördahl was tweede.

Nu was ik daadwerkelijk wereldkampioen voor het jaar 1904-1905. De heer Van Wely was de eerste die mij gelukwensde en vele gelukwensen moest ik in ontvangst nemen op de baan. Direct daarna ging ik naar hotel Willems in de Heerenstraat te Groningen, waar ik logeerde. Ik heb mij direct gewassen en aangekleed. Toen heb ik een flink diner genomen en ben om acht uur naar de prijsuitdeling gegaan.

Het leek wel of heel Groningen op zijn kop stond. De grootste zaal van Groningen was tot de laatste plaats bezet. Het was er een gezellige drukte, want feesten kunnen ze in Groningen.

Oh ja, dit zou ik bijna nog vergeten. De Deventer IJclub had mij een telegram gezonden dat op maandag 23 en dinsdag 24 januari het kampioenschap van Nederland werd gereden en dat ze vast en zeker op mijn deelname rekenden. Ik heb teruggeseind dat ik maandagmorgen met de eerste trein van ongeveer zes uur naar Deventer zou komen en om ongeveer half elf in Deventer zou aankomen.

Het was op de prijsuitdeling in Groningen zeer gezellig en het scheen alsof de heren studenten losgebroken waren. Tegen een uur of elf 's avonds werd ik door deze studenten als het ware omsingeld en ik moest met hen mee. Al dronk ik niets, toch hield ik wel van plezier, vooral als je twee dagen in spanning hebt geleefd. In een oogwenk was ik op een kamer van een der studenten en even later kwamen er een paar bij die een mand wijn hadden gehaald. Ik zie het nog voor mij. Toen de wijn zou worden ingeschonken, bleek het dat er geen glazen genoeg waren. Maar daar geeft een goede student niet om. Er stonden op de schoorsteen enkele vazen en zelfs een glazen kaasstolp. Deze werd even omgewassen met wat wijn en klaar was de zaak. Ik kreeg een glas en omdat de heren erg rumoerig waren, zagen zij niet dat ik de wijn op het vloerkleed gooide. Het was nog niet genoeg, er moest nog meer gefuifd worden. Het was inmiddels middernacht geworden en ik wilde naar bed. Toen de heren de kamer hadden verlaten, wist ik van de duisternis gebruik te maken om weg te lopen en kwam om half één in mijn hotel aan.

Nederlands kampioenschap 1905

De portier gaf ik een fooi, hij moest mij om half zes roepen. De deur van mijn slaapkamer deed ik niet op slot, dan kon hij mij desnoods uit bed zetten, want ik moest de trein van iets over zes zeker en vast halen. Zover is het niet gekomen, want om 5 uur was ik al present en na mijn ontbijt genuttigd te hebben, was ik vroeg genoeg bij de trein. Ik hoorde mijn medepassagiers wel praten over de wereldkampioen De Koning, maar gelukkig kende men mij niet en ik maakte mij ook niet bekend.

Toen ik in Deventer het station uitkwam, kwam een heer op mij af en vroeg of ik De Koning was. Op mijn ja knikken, vertelde hij mij dat ik in het rijtuig moest stappen dat voor de ingang van het station stond te wachten. De ijsbaan was nog een heel eind en ik moest om elf uur starten. Anders zou ik te laat komen.

Op de baan aangekomen, begaf ik mij direct naar de box om mij te kleden voor de wedstrijd en weldra was het gehele bestuur in de box om mij te feliciteren.

Direct daarop moest ik starten voor de 500 meter en op deze afstand haalde ik een eerste prijs in de mooie tijd van 50 $\frac{3}{5}$ seconde. Op de 5000 meter behaalde ik weer de eerste prijs in de tijd van negen minuten en 32 seconden.

De volgende dag, dinsdag, reed ik de 1500 meter in twee minuten en 45 $\frac{1}{5}$ seconde en op de 10.000 meter was ik eerste in 21 minuten en 10 $\frac{3}{5}$ seconden. Dus was ik ook weer kampioen van Nederland op alle afstanden.

Medaille Nederlands kampioenschap 1905.

De dochter van Coen, Jopie de Koning, heeft deze als broche gedragen.

Mijn vader was van Edam naar Deventer gereisd en kwam mij op de baan opzoeken. Hij feliciteerde mij, omdat ik wereldkampioen was geworden. En hij begon een boom op te zetten, maar evenals in Groningen was ik daar niet op gesteld en ik vroeg mijn vader of hij de box wilde verlaten. Ik had wel wat anders te doen dan over koetjes en kalfjes te praten.

Ik was weer geheel in mijzelf gekeerd en ik moest me weer bij mijn wedstrijd bepalen. Jammer voor mijn vader, die het goed met mij meende. Ik voegde mijn vader toe: "Als de wedstrijd afgelopen is, dan zullen we eens heel gezellig keuvelen." Mijn vader begreep mij, zijn Coen mocht niet gestoord worden. Ja, dat heb ik altijd gehad, als ik een wedstrijd moest rijden, was ik waarschijnlijk voor eenieder een onaangenaam mens. In mijn gedachten was ik steeds met de te rijden afstanden bezig en daarin wenste ik niet gestoord te worden. Toen ik uitgereden was, heb ik mij direct verzorgd. En nadat alle renners hadden gereden, gingen we naar het hotel De Keizer, waar de prijsuitdeling plaatsvond. Na afloop van deze plechtigheid hebben mijn vader en ik met het bestuur van de Deventer IJclub nog enige tijd gezellig zitten praten. Daarna werden mijn vader en ik uitgenodigd door het bestuur van de IJclub om met hen te gaan dineren. Natuurlijk hebben we daar gretig gebruik van gemaakt. De heer Vermeer was bestuurslid van de Deventer IJclub, maar tevens bestuurslid van de KNSB.

Tijdens het diner werd er een telegram aan de heer Vermeer gegeven. Toen hij dat gelezen had, deelde hij mij mee dat de heer B.W. van Vloten hem verzocht aan mij te willen zeggen dat ik direct moest afreizen naar Davos. Op zaterdag 28 en zondag 29 januari 1905 zou daar het Europees kampioenschap worden verreden. Veel tijd om na te denken was er dus niet. Direct na het diner heb ik het spoorboekje nagekeken en ik moest 's morgens tegen acht uur van Deventer naar Arnhem. Daar moest ik een paar uur wachten en dan de D-trein nemen naar Davos, zodat ik donderdagavond om acht uur in Davos zou aankomen. Maar nu was ik werkelijk moe en ben direct naar bed gegaan, zonder iets te gebruiken. Vrijdagmorgen 27 januari stond ik laat op. Het was net of ik gebroken was. In acht dagen tijd bijna vier dagen in de trein gezeten en vier zware wedstrijddagen gehad. Ik wist mij geen raad en deelde de heer Van Vloten mee dat ik naar een Hollandse dokter wilde gaan en dan de uitslag van deze vernemen. Toen de dokter mij had onderzocht, deelde hij mij en ook de heer Van Vloten mee dat ik onder geen enkele voorwaarde mocht starten. Mijn lichaam was oververmoeid en mijn zenuwen waren zeer gespannen.

Toen wilde de heer Van Vloten hebben dat ik niet op de baan zou komen, maar aan dat bevel heb ik geen uitvoering gegeven. Ik ben beide dagen als toeschouwer op de baan aanwezig geweest. Je kunt wel sterk zijn, maar van ijzer en staal is een mens niet en zo eindigde de winter van 1904-1905.

De winter van 1905-1906

In deze winter werd ik weer alleen uitgezonden naar Davos en ik ging op 10 december al met de D-trein en kwam de 11e december om vier uur 's middags weer in mijn oude hotel aan. Evenals andere jaren was ik geheel alleen op de ijsbaan. Ik was in Davos om zo te zeggen geheel ingeburgerd. Ik voelde me nu niet meer als een kat in een vreemd pakhuis. Overal had ik kennissen, zoals E. Meerkämper, fotograaf te Davos, Meng, die mijn schaatsen sleep, W. van Eijk, een Hollander die een groot pension had, de weledele heer Plantinga, Hollandse consul in Davos en nog veel meer, zodat ik mij toch niet eenzaam voelde.

Het is een leuk land, dat Zwitserland. Standen kenden de Zwitsers niet, dat bleek uit het feit dat ik in het hotel veel kaartte(kruisjassen). Daar deed dan een drukkersknecht aan mee, een notaris, de hotelhouder en ik. Het ging er erg gemoedelijk aan toe.

Wij kregen als deelnemers aan de wedstrijd een Churkaart. Deze kaart gaf recht op alle uitvoeringen die werden gehouden in het Churhaus. Deze konden wij gratis bezoeken. Ik heb er dikwijls van genoten. Vooral als er echte Tirolers kwamen. Zo mooi als die konden jodelen, heb ik nog nergens aangetroffen. Als die op het programma stonden, dan was ik steeds present. Maar Coen lag ondanks dat om 10 uur op zijn bed. Hoe mooi of het ook was.

E. Meerkämper had mij al in de winter van 1903-1904 gezegd: "Coen, jij moet het werelduurrecord van Edgington (een Engelsman) gaan verbeteren. Dat kan jij gemakkelijk." In de tijd dat ik in Davos was, had ik daarvoor ook getraind, maar mijn val maakte het toen natuurlijk onmogelijk. Maar nu begon hij er weer over. Doch ik had er geen zin in om een uur te rijden. Nee, dat was niets voor mij, dus ik trainde mij daar niet op.

Mijn doel was om op de 5000 meter een betere tijd te maken en ook op de andere afstanden. Tegen de tijd dat de wedstrijden zouden beginnen, kwamen de ridders naar Davos. Schilling uit Wenen, Zijler uit München, Gundersen uit Christiania, Ashe uit Engeland en nog enige andere ridders. Een dag of vier voor de wedstrijd kwam Meerkämper op de baan en klampte mij weer aan: "Coen, dat uurrecord moet jij nu verbeteren. Daar is nu een mooie gelegenheid voor, want de wedstrijd in het kunstrijden die in Berlijn zou worden gereden, die kan daar niet doorgaan. Zij hebben daar geen ijs. En die wordt hier maandag, nadat jullie zaterdag en zondag hebben gereden, gehouden. Dus is het niet maandag, maar dinsdag dat de feestdag wordt gegeven van het Churverein en dan kunnen Gundersen en Schilling jou gangmaken." Ook de heer H. Valär, president van de Davoser IJsclub, raadde mij aan het te proberen en ook volgens hem zou ik zeker slagen. Na nog wat tegengestribbeld te hebben, gaf ik eindelijk toe en woensdagavond stond het met dikke, vette letters in de Davoser Courant: De Koning zou maandag 29 januari trachten het record dat op naam stond van Edgington uit Engeland te breken. Dit record werd ook in Davos gevestigd en hij legde in één uur 30.896 meter af. De heer Valär en Meerkämper hadden de toezegging van Schiller en Gundersen dat zij zouden gangmaken. Tijd om gezamenlijk te trainen was er niet, daar deze gangmakers zich alleen gingen oefenen voor de wedstrijd van 27 en 28 januari. Het schema van de heer Edgington was door de heer Meerkämper aan een grondig onderzoek onderworpen en met mij druk besproken, welke tijd ik over elke 400 meter moest maken om het te breken. Ik zou een paar vrienden vragen of zij mij elke ronde de tijd wilden doorgeven, maar in hoofdzaak was de heer Meerkämper de man die verder alles voor mij zou regelen.

Europees Kampioenschap 1906

Zaterdag 27 januari 1906 werd om elf uur 's morgens gestart voor de 500 meter. Die 500 meter was voor mij de grootste strop. Gundersen één, Schilling twee en ik was derde geworden. Ik was wel in mijn tijd vooruitgegaan, want 48 4/10 had ik nog nooit gemaakt. 's Middags moesten we de 5000 meter rijden. Gundersen werd eerste, ik tweede en Schilling derde. Omdat Gundersen en Schilling eerste en tweede waren op de 500 meter, moesten die samen rijden op de 5000 meter en ik moest met Ashe rijden. Daar had ik niet veel aan, daar ik direct al vóór lag, er was geen strijd met hem. Mijn tijd was veel beter geweest, als ik met Gundersen had moeten rijden. Op de korte afstand is een mindere kwaliteit renner niet zo erg als op de lange afstand.

Op zondag 28 januari moesten we de 1500 en 10.000 meter rijden. De 500 en 1500 meter lagen mij altijd slecht, maar ze moesten gereden worden. 's Morgens om elf uur werd een aanvang gemaakt met de 1500 meter en hoe ik mij ook inspande, ik werd op deze afstand derde. Eerste Gundersen, tweede Schilling en derde De Koning. Alweer derde en ik was op mijzelf zeer boos. Maar 's middags zou ik de 10.000 meter zo rijden dat de brokken ijs om mijn oren zouden vliegen. Ik moest deze afstand winnen.

2 medailles
van het
Europees
kampioenschap
1906

Ook nu moest ik weer rijden tegen Ashe, omdat de Gundersen eerste was en Schilling tweede, maar dat kon mij op de 10.000 meter niets schelen. Ik moest als eerste rijden, dat vond ik niet erg leuk temeer daar ik de tijd van Gundersen niet wist. Maar ook daar kwam ik goed overheen, rijden zou ik en ik was zeer geladen. Tegen één uur werd het sein gegeven. Direct van start af, zette ik alles op alles. "Rijden als de duivel, rijden Coen en je moet winnen." En toen ik 24 banen had afgelegd, spurte ik uit alle macht. Ik ging direct naar de box en wist niet wat mijn tijd was. Eén van de Hollanders kwam mij vertellen dat ik de 10.000 meter in 18 minuten 50 2/10 seconde had afgelegd.

Daarna moesten er nog een paar rijden en toen waren Gundersen en Schilling aan de beurt. Vanuit de box heb je zicht op de baan en toen ik Gundersen zag rijden, kon ik mij niet indenken dat ik zo hard kon rijden. Ik dacht: "Coen, je wordt weer tweede." Wat reed hij regelmatig, wat reed hij toch soepel. Het was geen krachtpatser zoals ik. Eindelijk klonk de bel voor de laatste ronde en ik zag Gundersen bij het uitkomen van de laatste bocht nog een flinke spurt nemen.

En toen maar angstvallig wachten welke tijd hij had gemaakt. En ja hoor Meerkämper kwam op de box af en gaf mij de tijd van Gundersen op: 18 minuten 55 2/10. Ik was eerste op de 10.000 meter. Hoera! Gundersen was kampioen van Europa. Ik bezette in het algemeen klassement de tweede plaats en Schilling uit Oostenrijk was derde.

Werelduurrecord

De heer Valär en Meerkämper kwamen mij na de wedstrijd nog even in mijn hotel bezoeken en vertelden mij dat Gundersen en Schilling om elf uur op maandag 29 januari op de baan aanwezig zouden zijn. Ook alle buitenlandse juryleden met chronometers, de rondentellers (2 man), een persoon voor de kruising en twee bochtcommissarissen zouden aanwezig zijn. Ze hadden een proces-verbaal van de landmeter dat de baan juist 400 meter lang was, dus alles was wat dat betreft in orde. De heer Meerkämper zou zorgen dat ik elke ronde de tijd zou doorkrijgen. De mensen die dat zouden doen, stonden aan de kant van de baan en daarom kon ik die goed verstaan. Ook kreeg ik elke ronde als ik binnen het gemaakte schema bleef een seintje, dus nu was het maar of ik dit één uur zou volhouden.

's Avonds ging ik eerst naar de prijsuitdeling en het banket en daarna zo gauw mogelijk naar bed. Ik moet eerlijk bekennen dat ik geen uur geslapen heb, dat uur rijden zat mij wel zwaar op mijn maag. Maar ik had A gezegd en dus moest ik ook B zeggen. 's Morgens klom ik om half negen uit mijn bed. Ik kon niet langer op bed blijven. In het hotel was alles in diepe rust, behalve het personeel. Nadat ik nog enige kaarten en brieven had geschreven, was ik om tien uur in de ontbijtzaal en daar stond mijn biefstuk, brood en melk al klaar en begon ik maar direct om dit naar binnen te slaan.

Om ongeveer half elf kwamen Gundersen en Schilling beneden en om elf uur waren we op de baan. Juist was het laatste kunstrijderspaar klaar met hun verplichte oefeningen, dus was de baan voor mij vrij. Alle juryleden waren aanwezig en om half twaalf moest ik starten. Daar ik de gewoonte had om steeds met mijn mond open te rijden, zocht ik naar een zacht stukje hout en toen ik klaar was, vertrok ik precies om half twaalf.

Ik had niet met mijn gangmakers kunnen oefenen. Nee, nog geen baantje. We hadden afgesproken dat om de 5 banen een andere zou invallen. Gundersen zou de eerste vijf banen gaan maken. Op ongeveer 150 meter van de start af zou hij klaarstaan om mij op te vangen. Ik startte of ik 500 meter had te rijden en Gundersen was op zijn post en na vijf banen gereden te hebben, kwam Schilling hem aflossen. Dat ging niet al te best. Na deze vijf banen nam Gundersen prima over zonder tijd te verliezen.

Toen was het na vijf banen weer de beurt aan Schilling. Hij liet verstek gaan. Het was te hard gegaan. Dus moest ik deze vijf banen geheel alleen rijden. Daarna kwam Gundersen weer in de baan en ik moet zeggen, dat overnemen was af. Nadien was Schilling steeds op zijn post om over te nemen. Het was en bleef niet goed. Toen ik zowat een kwartier had gereden, was het net of ik lood in mijn schoenen had en ik was van plan om ermee op te houden. Dat duurde maar een ogenblik. Opgeven en mij laten uitlachen, nee, dat nooit. Doorzetten of erbij neervallen.

Dat duurde zowat anderhalve baan en toen was ik ermee klaar. Ik heb zeer dikwijls mijn gangmakers aangezet om harder te rijden. Het was alsof ik Schilling niet erg vertrouwde in de bocht. Hij had al een paar maal misstappen gemaakt en dus was ik op alles voorbereid. En ja hoor, op een gegeven ogenblik viel Schilling vlak voor mijn voeten en ik sprong over hem heen, wat zeer kostbare seconden kostte. Dit is mij tweemaal overkomen, maar het liep goed af. In die tussentijd werd mij gemeld dat ik al veel meer meters had gereden dan Edgington. Toen hoorde je in alle talen aanmoedigingen, vooral de aanwezige Hollanders deden hun uiterste best.

Elke keer als ik voorbij Meerkämper kwam, knikte hij goedkeurend. Ik kon zien dat hij over mijn rijden buitengewoon tevreden was. Ook onze voorzitter B.W. van Vloten was in zijn nopjes. Ik had aan de heer Valär gevraagd of hij mij vijf minuten voor het einde van het uur wou waarschuwen. En ja hoor, toen ik 55 minuten had gereden kreeg ik opgegeven: "Nog vijf minuten." En toen heb ik nog alles gegeven wat in mij zat en toen het schot viel dat ik een uur had gereden, kon ik geen streek meer geven. Ik was geheel leeggereden.

De heer Van Eijk ving mij op, anders was ik zeker gevallen. Met Gundersen en Schilling ging ik naar de box en heb mij direct gewassen, droge onderkleding aangetrokken en even gemasseerd (dat moesten we zelf doen, daar de bond ons geen masseur gaf) en toen verder aangekleed. Onderwijl kwam het bericht dat ik 32.370 meter in het uur had afgelegd. Dus ik had 1474 meter meer in het uur afgelegd dan mijn voorganger. Na een kwartier kwam ik op de baan en toen was er een Fransman die mij graag wilde filmen en ik heb toen nog een paar baantjes voor hem gereden.

Budapest

Bij het uitstapje dat door het Churverein werd aangeboden, kwam de heer Van Vloten mij zeggen dat ik naar Wenen en Budapest moest afreizen. In Wenen werd een internationale wedstrijd gehouden op 2 februari en in Budapest op 4 februari.

Ik ging met een leermeester in het kunstrijden, die zowel in Wenen als in Budapest les gaf, naar Wenen en kwam daar op 31 januari aan. Maar ofschoon er geen ijs was in Wenen ben ik daar toch twee dagen gebleven. Op 3 februari vertrok ik 's middags naar Budapest. Mijn begeleider zou mij telegrafisch in Budapest opgeven. Dit schijnt hij te laat te hebben gedaan. Want toen ik om negen uur 's avonds op de Budapester ijsbaan aankwam, deelden zij mij mee dat ik mij te laat had opgegeven. Ik schrok mij een hoedje, want ik wist wat mij nu te wachten stond. Ten eerste moest ik de dubbele inzet betalen om mee te mogen rijden (ik moest fl. 10,00 betalen) en ten tweede (en dat was veel erger) moest ik alle afstanden als eerste en alleen rijden. Toen ik om het telegram vroeg, lieten zij het mij zien. Het was in Budapest ontvangen om kwart voor acht. Maar zij hadden het om kwart over acht pas in ontvangst genomen. Ik maakte mij boos en wilde dat zij mij zouden toelaten, zoals de anderen. Maar het hielp niets en volgens de voorzitter moest ik gauw besluiten of ik ermee akkoord ging. Zo niet, dan mocht ik in het geheel niet rijden. Daar stond ik. Er was niemand van de KNSB aanwezig en wilde ik rijden, dan moest ik akkoord gaan.

Er was niemand die het voor mij opnam en zo ben ik dan op de 4e februari naar de Budapester ijsbaan gegaan. Daar ontmoette ik Multiades Manno, die ik kende van Davos in 1903. Ik kon zo aan hem merken dat hij het beroerd vond dat ik hier kwam rijden en ik zei hem dat het toch een internationale wedstrijd was en geen nationale. Met andere woorden, ik was te veel en daarom was het bestuur ook zo onhandelbaar.

zilveren medaille Budapest 1906

De 500 meter moest worden gereden en ik werd aan de start geroepen. Toen ik deze had gereden en Manno de tijd hoorde die ik had gemaakt, zei hij: "De Koning deze tijd is nog nooit op deze baan gemaakt." Maar toen alle rijders hadden gereden, kwam de aap uit de mouw. Ik was op de 500 meter derde. Op de 1500 meter moest ik ook weer als eerste en alleen starten en toen ik weer in de box kwam, was het weer Manno die bleef beweren dat ik nu zeker op de eerste prijs kon rekenen. Ook toen, toen alle rijders deze afstand hadden gereden, was ik tweede en Manno eerste.

Ik was razend, ik weet zeker dat als er een vertegenwoordiging van de KNSB bij was geweest, ik eerste op de 500 en eerste op de 1500 meter was geweest. Op de 5000 meter, deed ik wat ik nog nooit gedaan had. Ik had een gouden chronometer bij mij en toen ik naar de start ging, nam ik deze in mijn hand mee. En zodra het sein van vertrek werd gegeven, drukte ik mijn chronometer in en reed de 5000 meter. Zodra ik de eindstreep gepasseerd was, stond ik direct stil. Anders laat men zich uitgliden, maar nu stopte ik al op een paar meter van de eindstreep en ging naar de jury en vroeg mijn tijd. Die klopte met mijn chronometer en ik liet dat zien. Maar ik ging niet naar de box, maar bleef bij de start.

Toen het eerste paar had gereden, ging ik naar de tijdwaarnemers en mijn tijd en die van hen waren gelijk. Ze hadden er 62 4/10 seconde langer over gedaan dan ik en toen alle rijders de 5000 meter hadden gereden, had de tweede nog ruim 44 seconden meer gereden dan ik. Dus was ik eerste op de 5000 meter. Ik moet eerlijk bekennen dat ik graag in Davos aan wedstrijden heb deelgenomen, maar ik had mij voorgenomen nooit meer in Budapest te starten.

Ik ben nog enige dagen in Budapest gebleven. Ik wilde deze wereldstad wel eens goed zien. Budapest is verdeeld in twee stukken. Het ene gedeelte heet Buda, het andere gedeelte is Pest. De twee delen worden gescheiden door de Donau. De verbinding wordt door de beroemde kettingbrug onderhouden. In Pest staat een pracht van een paleis, zoiets moois heb ik nog nooit gezien. In Buda is een ondergrondse metro, waarin ik vaak een reisje heb gemaakt. En dan heb je er verschillende grote kazernewoningen. Dichtbij de ijsbaan is een warmwaterbron, daar kan men met de hand niet ingaan, want dan zou men de hand verbranden. Deze geeft dag en nacht heet water.

Dan heb je er zeer brede straten. In één woord een prachtstad, maar het is er niet zo proper als in Holland. Als men in een café zit en koffie met melk bestelt, dan neemt de kelner het kopje van de tafel, zodra het leeg is, en brengt een glaasje water. Dat schijnt hier gewoonte te zijn. Ik heb eens in een groot restaurant gedineerd met een hooggeplaatste heer, waar ik op de ijsbaan te Budapest kennis mee had gemaakt. In hoofdzaak kwamen daar hoge officieren van het Hongaarse leger. Ik zou, omdat er geen wedstrijden meer waren, iets uit de Hongaarse keuken eten. We waren aan het tweede gerecht, toen ik een geschreeuw hoorde van een jong varken. Mijn gastheer nodigde mij uit te gaan kijken. En wat zag ik daar in de keuken. De kok en de kokkin waren een klein varken onder de kraan aan het wassen en dat was niet naar de zin van dat beestje. Wat was er gebeurd? We zouden het in Holland een speenvarkentje noemen. Dit beestje liep in de keuken, zoals bij ons een hond of kat. Het ondeugende beest was in een van de kanalen van het fornuis terechtgekomen en toen het weer tevoorschijn kwam, moet het zo zwart als roet zijn geweest. Nu heb ik in Holland veel gebruik gemaakt van hotels en restaurants, maar zoiets treft men hier niet. Trouwens men mag in Holland zelden of nooit in een keuken van bovengenoemde instellingen. En zo heb ik van alles en nog wat meegemaakt.

Ik ben na een paar dagen weer naar Holland gegaan over Wenen, Innsbruck, door de Arlberg tunnel naar Sargans en verder over Zürich, Basel en Keulen. Ik ben nog enige uren in Innsbruck geweest ook daar is veel natuurschoon te zien en de mensen zijn erg voorkomend. Ik herinner mij nog een lange, rechte straat van het station uit en deze ging nogal flink omhoog. Dit is voor een Hollander een zeer vermoeiende straat. Steeds maar klimmen als men een boodschap moet doen.

Na een reisje van bijna 48 uren kwam ik behouden in Holland aan en daar ik in 1907 wilde trouwen, waren voor mij de buitenlandse reizen van de baan. En tevens had ik mijn aanstaande vrouw beloofd dat ik het wedstrijdleven vaarwel zou zeggen. (Ik heb mij niet aan die gegeven belofte gehouden, maar daarover later meer).

De winter van 1911 - 1912

In de winter van 1906-1907 waren er geen wedstrijden in Holland. In 1907-1908 waren er wel wedstrijden aangekondigd, maar door de dooi zijn die wedstrijden niet doorgegaan. Ondanks alles bleef ik toch in training en alle ochtenden en avonden deed ik 45 minuten kamergymnastiek. Ik rookte nog steeds niet en gebruikte geen bier, jenever of wat dan ook.

Kampioenschap van Nederland 1912

Toen er in 1911 - 1912 weer een beetje ijs kwam, werd in Leeuwarden het kampioenschap van Nederland gereden. Als concurrenten had ik mijn broer Jac, die zes jaar jonger was dan ik, de heer Taconis, Krul, De Waard, Willekens enz. Verschillende van deze jongelui waren reeds uitgezonden door de KNSB naar het buitenland.

De eerste dag van dit kampioenschap was ik op de 500 en 5000 meter eerste. De tweede dag liet Taconis verstek gaan (wat hem door de KNSB zeer kwalijk is genomen) en op de 1500 en 10.000 meter was ik eveneens eerste. Voor de derde maal was ik kampioen van Nederland. Op alle vier de afstanden nummer 1.

Ereprijs ter beschikking
gesteld door het
koninklijk huis.
Gewonnen tijdens het
Nederlands kampioenschap
van 1912 in Leeuwarden

Er waren enige bestuursleden van de Veendamse IJclub op deze wedstrijd aanwezig en die vroegen mij of ik in Veendam wilde rijden. Ze spraken met me af dat ik een telegram zou ontvangen als er een wedstrijd zou worden gehouden. "Je komt met de laatste trein in Veendam, maar je mag niet vóór elf uur op de baan zijn." Ik vroeg: "Waarom dat alles." Ze deelden mij mee dat de heer Taconis zich erg onsportief had gedragen en nu wilden zij mij tegen Taconis laten rijden. "Maar als Taconis weet dat je komt, dan zal hij zeker niet van de partij zijn. En als u vóór elf uur op de baan komt, dan zal hij misschien zijn biezen pakken." Zo gezegd, zo gedaan. Ik kreeg een telegram en rekende het zo uit dat ik met de laatste trein in Veendam was.

Zoals afgesproken, kwam ik om kwart voor elf op de baan en daar zag ik Willekens, Taconis, mijn broer Jac en nog enige rijders. Er stond tamelijk veel wind en de baan was smal. De kleine bocht had een straal van 20 meter en ik was gewend aan de kleinste bocht met een straal van 25 meter. Ik had dit niet in de gaten toen ik met de wind in de rug moest starten op de 500 meter en de kleine bocht mij het eerste werd toegewezen. Ik had van start af een flinke vaart en toen ik de kleine bocht moest nemen, bemerkte ik dit. In plaats van rijdende door de bocht te gaan, ben ik er doorheen gewrongen, zonder een streek te kunnen geven. Dus kwam ik uit deze bocht zonder gang en ik moest tegen de wind op de grootste bocht nemen. Dat scheelde ongeveer anderhalve seconde.

Doch toen alle rijders de 500 meter hadden afgelegd, was ik nummer één en Taconis tweede. Toen zei ik tegen Taconis: "Hier wordt het kampioenschap van Nederland gereden. Want ik vond het van jou erg flauw dat je de tweede dag in Leeuwarden bent weggebleven." Er was een gespannen situatie ontstaan. Juist op zulke dagen was ik op mijn best. Die prikkel van hard tegen hard, dat lag mij gewoonlijk het best. Ik zou alles geven waarover ik kon beschikken. De 1500 meter en 5000 meter won ik.

Ik had Willekens nu voor de tweede maal zien rijden. Wat had hij een prachtslag en ook het bochtenwerk van hem was af. Jammer, dat hij zich niet meer heeft toegelegd op het schaatsen om alles nog te verbeteren, maar ik geloof dat zijn studie het hem niet toeliet. Maar ik ben ervan overtuigd dat in hem een groot renner schuilde, die bij serieuze training het zeer ver gebracht zou hebben.

Elfstedentocht 1912

In 1912 werd het kampioenschap van Overijssel in Deventer gereden en met mijn broer Jac ben ik daarnaartoe gegaan. Ik zal kort zijn. Ik werd op de 500, 1500 en 5000 meter eerste. Mijn broer Jac werd tweede. Het begon te dooien en omdat de volgende dag de Friese Elfstedenwedstrijd zou worden gereden, stelde ik mij telefonisch in verbinding met het bestuur van de Friese Elfsteden en vroeg of deze zou doorgaan, waarop ik een bevestigend antwoord mocht ontvangen. Dus ben ik op de trein gestapt naar Leeuwarden. Mijn broer ging naar huis en ik kwam met de laatste trein in Leeuwarden aan en ging direct naar het bestuur en dat deelde mij mee dat we 's morgens zouden starten.

Ik ging naar mijn hotel, hotel De Kroon van eigenaar Regnerie, die mij vlug mijn kamer wees en beloofde mij om half vier te wekken. "Desnoods gooi ik je het bed uit, dus de slaapkamer niet afsluiten." En waarlijk, het was nodig, want ik had mijn bed niet vóór negen uur verlaten, als de hotelhouder mij niet van het bed had gehaald. Ik had van de Friese Elfstedentochtwedstrijd nooit eerder gehoord. Jonkheer Coehoorn van Sminia had mij enige tijd tevoren geschreven dat als deze Friese Elfstedentocht wedstrijd werd gereden, dat hij dan graag had dat ik daaraan mee zou doen. Ja, hij zou het zelfs op zeer hoge prijs stellen. Omdat ik het Jonkheer Coehoorn van Sminia niet wilde weigeren, heb ik toen ingeschreven, maar ik was op niets voorbereid. Ik leende een rugzak en daar deed ik een paar reserveschaatsen in. Geen noren, maar geleende Friese schaatsen. Wat brood, dat elke hotelgast die aan de tocht of wedstrijd deelnam, meekreeg van de hotelhouder.

Tegen half vijf 's morgens kwamen we op de plaats aan waar we moesten zijn om ons nummer en verdere paperassen die wij onderweg nodig hadden te halen. Bij het verlaten van het hotel moesten wij tot onze spijt ondervinden dat het regende. Hoewel het niet erg hard regende, was het een teken dat het niet had gevroren. Erg optimistisch waren wij geen van allen en al heel gauw kwam in mijn gedachten op: "Zou die wedstrijd wel doorgaan?" Op de verzamelplaats aangekomen, was het al tamelijk druk en allen keken wat bedrukt. Volgens plan zouden we 's morgens om vijf uur starten, maar het bestuur zat nog steeds in conferentie en daar toch moest de beslissing vallen. Tegen vijf uur kwam de voorzitter de zaal in en deelde ons mee, dat, al was het weer geen ideaal weer, de wedstrijd toch kon doorgaan. Tenminste, wat het ijs betrof. Van overall hadden ze bericht ontvangen dat het ijs sterk genoeg was. Alleen was er veel water op het ijs. En toen werd er besloten om de rijders zelf te laten beslissen of de wedstrijd en tocht doorgang zouden hebben. Ja of nee. De rijders die vóór waren,

moesten rechts van de zaal gaan staan en die er tegen waren links. De uitslag was: de wedstrijd en tocht gingen door.

Dit had veel tijd in beslag genomen en zodoende werden wij om zes uur 's morgens losgelaten. Tenminste, de wedstrijdmannen. Daar er veel water op het ijs was waar we moesten afreizen, werd ons bevolen om de schaatsen in de zaal onder te binden. Dat werd door iedereen gedaan en zo vertrokken we met de hardrijders. Zonder dat ik het wist, was Jonkheer Coehoorn van Sminia naar de Dokkumer Ee gewandeld. Ver vóór wij zouden vertrekken. En toen de stoet zich in beweging zette, was het al direct jakken van jewelste. Vooral zij, die de baan en weg op hun duimpje kenden. Opeens hoorde ik een stem die riep: "Ben jij dat, De Koning?" Waarop ik antwoordde: "Ja." "Nu, goede reis hoor." Ik vroeg nog hoeveel er al gepasseerd waren en toen zei dezelfde stem: "Zes rijders zitten op kop en je kunt ze best inhalen." Ik zette wat aan en het water spatte mij in het gezicht. Na vier à vijf minuten had ik de voorste zes te pakken. Ik bleef ze volgen, want het was erg donker op de Dokkumer Ee.

Ik moet u nog even melden, dat, toen ik de eerste stap op het ijs zette, mijn schaatsen en schoenen onder water stonden en dat ijskoude water in je schoenen, dat was geen pretje. O, o, wat was dat koud. Maar ja, ik had het niet alleen. Allen, zonder uitzondering, hadden deze waterproef moeten ondergaan. Wel een troost, maar een schrale.

Toen we Dokkum hadden bereikt, hadden we reeds 24 kilometer van de 205 kilometer afgelegd en na getekend te hebben, gingen we weer direct terug naar Leeuwarden. Keizer, Ferwerda, Swierstra en mijn persoon en nog twee onbekende rijders. We kwamen op de terugweg nog vele wedstrijdrijders tegen en later onder de rook van Leeuwarden de tochtrijders. We waren met de 6 man het eerste in Leeuwarden terug en bij de controlepost was Jonkheer Coehoorn van Sminia aanwezig. Die kwam met een gloeiend heet glas melk aandragen en omdat de anderen weer vertrokken, wilde ik met hen mee. Maar ik moest eerst mijn glas melk uitdrinken. Eer ik dit had gedaan, waren er verschillende wedstrijdrijders al gepasseerd. Ik dronk hete melk, maar ik stond op hete kolen. Ik wilde weg. Er waren al 20 rijders de post in Leeuwarden gepasseerd toen ik afreed. Ik telde geregeld als ik een concurrent onderweg passeerde en af en toe kreeg ik een bekende van mij te pakken.

Eén van hen was S. Bouma, een broer van Arie Bouma, met wie ik in Davos twee winters had geoefend. Ik vroeg hem hoeveel rijders er nog vóór mij waren en hij zei mij: "Nog 6." Dus ik ging daar maar weer op af. Nadat ik drie rijders had gepasseerd waren er nog drie vóór mij. Even vóór Franeker haalde ik nog twee rijders in. Dit waren Ferwerda en Swierstra. Ik vroeg voor alle zekerheid hoeveel er nog vooruit waren en toen kreeg ik ten antwoord: "Eén rijder." Deze heette Keizer. Ziezo, nu kon ik gerust zijn. In Franeker bij de controle kreeg ik op mijn vraag wie er reeds gepasseerd waren te horen dat Keizer twee minuten vóór mij had getekend. Zonder iets te gebruiken, ging ik deze vluchteling na en in Harlingen had ik hem te pakken. We moesten in Harlingen een klein stukje op onze schaatsen lopen, daar wij niet onder een brug door konden.

Daarna gingen we met ons tweeën naar Bolsward. Het was water en nog eens water en daar waar het ijs droog was, was het niet om te rijden, zo zacht was het ijs. Dus zochten wij maar steeds weer het water op, hoewel dat erg koud was. Maar het rijden ging beter. Daar ik in tricot broek en trui reed, was ik geweldig koud geworden. De rugzak werd zo zwaar, het was of deze met stenen was gevuld in plaats van met een

paar reserveschaatsen en wat brood. Ik moest volhouden. Ik dacht: "Als ik moe ben, dan is een ander ook niet fris meer." Toen kwamen we bij de centrale post in Workum. Ik moet zeggen, Coen was afleggens klaar en als toen Keizer direct was weggegaan, was ik niet bij machte geweest om hem te volgen.

Ik ging bij de kachel zitten en bestelde een bord snert. Daarna bestelde ik er nog een en toen vroeg ik om een oud colbertjasje. Al was het nog zo oud, ik zou dat jasje direct na mijn aankomst in Leeuwarden terugzenden en de geleende rugzak en geleende reserveschaatsen moesten ze dan maar in onderpand nemen. En ja hoor, één van de mensen die in het café waren, leende mij zijn colbertjasje, welk ik direct aantrok. Warm en wel. Keizer maakte geen aanstalten om weg te gaan. Dat was fijn, vond ik, want ik was mijn inzinking nog lang niet te boven. Na ongeveer 10 minuten, het kan ook een kwartier zijn geweest, kwamen Ferwerda en Swierstra binnen. Ik schrok niet, maar Keizer was niet erg rustig en ik dacht dat hij nu direct zou opstappen.

Dat vond ik voor mij nu niet goed. Maar ik dacht: "Dan ga ik toch maar mee." Maar gelukkig maakte hij geen aanstalten, totdat Ferwerda en Swierstra gingen opstappen. Met Keizer moest ik wel meegaan naar Hindeloopen. Dan nam de een, dan weer een ander de kop en als het mijn beurt was, dan reed ik zo dat het niet lang duurde of ze namen van mij de kop over. Het ging hen te langzaam. Ik bleef hen volgen, al kostte het mij in het begin enorm veel moeite. In Hindeloopen dronken wij allen een kop chocolademelk en aten een stuk koek. Toen naar Stavoren hetzelfde spelletje. Kop nemen en achteraanrijden, maar steeds als ik de kop nam, verflauwde de snelheid en daarom gingen ze weer direct overnemen. Toen wij in Stavoren een kop chocolademelk hadden gedronken en een koek hadden gegeten, gingen we weer op reis naar Sloten over Balk. Nu begon ik weer de oude Coen te worden. Het stuk van Stavoren naar de Galamadammerbrug was vreselijk. Tot over de knieën in het water. Dat kwam omdat een watermolen aan het malen was en al dat water op het ijs werd gestuwd. Wij waren met ons vieren, Ferwerda, Keizer, Swierstra en ik. Bij de Galamadammerbrug moesten we oppassen, want het ijs was daar slecht en ver uit elkaar konden wij er nog over en verder naar Balk. We waren Balk gepasseerd, toen er een vijfde man bij kwam, maar dat was geen concurrent en hij reed met ons op naar Sloten. Tussen Balk en Sloten kreeg Swierstra pech aan zijn schaats, zodat we nog met drie concurrenten op Sloten aanstormden.

Keizer vroeg of hij het eerste in Sloten mocht aankomen en Ferwerda en ik vonden het goed, maar vertrouwen deed ik het niet. Daar ik nu wel door de grootste inzinking heen was, vond ik het niet gewenst om te spurten. Keizer kwam het eerst in Sloten, maar tussen hem en mij was er een verschil van een handdikte, je kunt nooit weten.

Toen we in Sloten waren, deelde de burgemeester van Sloten ons mee dat wij, Ferwerda, Keizer en ik ieder een zilveren schaatsje kregen. Aanvankelijk was er voor de eerstaankomende in Sloten een zilveren schaatsje als prijs uitgelooft.

Herinneringsschaatsje
eerst aankomende in Sloten

Dat alles maakte mij erg wantrouwig tegenover mijn concurrenten. Keizer was van deze prijs op de hoogte. Dus het was oppassen en uitkijken. De niet-concurrent ging ook weer meteen met ons drieën het Slotermeer op en we waren op weg naar IJlst.

Op het Slotermeer reed ik naast die niet-concurrent. Later bleek het Klinkhamer te zijn, een schipper. En daar ik hem noch steg wist, vroeg ik hem of hij de weg naar IJlst, Sneek en Leeuwarden goed kende. Ik kreeg een bevestigend antwoord. "Zou jij ons daarheen willen gidsen?" Waarop hij zei: "Ja, graag." Ik vroeg wat hij daarvoor moest hebben. "fl. 2,50," deelde hij mij mee. Ik ging naar Ferwerda en Keizer en vroeg of zij daar ook aan wilden bijdragen. Ik kreeg ten antwoord: "We hebben geen gids nodig, wij kennen de weg zelf wel."

Toen ging ik naar de gids terug en deelde hem mee dat hij mij moest gidsen. Ik kende de weg helemaal niet en ik voegde eraan toe: "Als ik als eerste in Leeuwarden aankom, krijg je fl. 5,00." Wij waren toen nog alle vier bij elkaar.

Mijn gids Klinkhamer zette er direct een flink tempo in en ik volgde hem. Bij Woudsend moesten we het dorp doorlopen, daar het ijs daar niet betrouwbaar meer was en toen zag ik noch van Ferwerda noch van Keizer enig spoor. In IJlst aangekomen, vertrokken we direct over het Sneekermeer naar Sneek. Ook hier was van Ferwerda en Keizer niets te bespeuren. Maar nu moest ik ongeveer 10 minuten lopen, omdat de grachten in Sneek niet betrouwbaar bleken te zijn. Dus de noren uitgedaan en gevraagd om een paar sloffen. Na op de controlepost nog wat te hebben gebruikt, kreeg ik een paar gummi overschoenen te leen, totdat ik weer op het ijs kwam. Bij het verlaten van de controlepost was er nog niets te zien. En ik zal zowat vijf minuten hebben gelopen, toen ik achter mij een leven van jewelste hoorde. En ja hoor, daar hoorde ik roepen: "Ferwerda, daar gaat De Koning." Hij had al hard gelopen, maar nu deed hij er nog een schepje bovenop, zodat hij even eerder op het ijs was dan ik. Hij bond zijn Friese schaatsen onder en was eerder klaar dan ik. Omdat mijn kousen nat waren en mijn leren schoenen niet minder, vlotte dit niet zo erg. Maar ik maakte mij geen ogenblik zenuwachtig, hoewel mijn gids mij maar aanspoorde om wat vlugger te zijn. Voor mij was het hetzelfde. Ik deed kalmaan en toen ik klaar was, was Ferwerda minstens 500 à 750 meter vooruit.

Mijn gids wilde er direct een flinke spurt in zetten, maar ik dacht er anders over. Ik had mijn hersenen laten werken en ging kalm door, zoals ik gewoon was de 10.000 meter te rijden. Een rustige, lange slag, maar één die toch opschoot zonder je te vermoeien. Wat had Ferwerda gedaan, zo dacht ik onder het rijden. Van IJlst naar Sneek had hij alles gegeven en Keizer losgereden. Geen rust genomen in Sneek en toen is de goeie man gaan hardlopen na ongeveer 10 uur in het water te hebben gereden. Nee, dat kan geen mensenkind zich permitteren, dus Ferwerda ook niet. Na ongeveer vijf kilometer te hebben gereden, had ik hem bij de Dillen al ingehaald. Ik deelde mijn gids mee dat hij achter mij moest rijden en als ik er tussenuitkneep, moest hij mij direct volgen. Ik probeerde eerst wat Ferwerda kon en dat deed ik zeer onopvallend. Maar elke keer als hij mij zag, ging hij ervandoor. Totdat ik het tijd vond om nu definitief de leiding op te eisen. We waren ongeveer een kilometer of 8, 9 van Sneek verwijderd. Ik ging met een flinke vaart Ferwerda voorbij en hij kreeg geen kans achter mij te komen. Zienderogen verloor Ferwerda terrein. En daar wij in plaats van onder een brug door te rijden om die brug moesten heenlopen, zag ik dat Ferwerda mij nooit meer kon inhalen. Hij was gewoon uitgereden.

En zo kwam ik in Leeuwarden als eerste binnen in de tijd van 11 uur en 40 minuten. Ferwerda kwam vijftien minuten later, daarna Swierstra die nog kans had gezien Keizer op het laatst voorbij te komen. Mijn gids was in zijn nopjes, maar ik niet minder. Maar tjonge, jongje, wat is het een afstand, 205 kilometer en dan in een waterballet.

Ik ging direct naar mijn hotel waar de hotelier al een warm bad had klaargemaakt en Jonkheer Coehoorn van Sminia zorgde ervoor dat mijn vrouw op de hoogte werd gesteld van mijn overwinning. Om elf uur stond ik op. Ik had niet geslapen, maar was goed uitgerust en na wat gegeten te hebben, ben ik naar de Harmonie gegaan, waar de prijsuitdeling om 12 uur 's nachts plaats zou vinden. In de hal van de Harmonie liep ik de sportjournalist van de Nieuwe Rotterdammer tegen het lijf en deze hield mij staande.

Deze vertelde mij dat Ferwerda bij het bestuur van de Friese Elfstedenwedstrijd een protest tegen mij had ingediend. Ik had deze wedstrijd niet eerlijk gewonnen. Het protest luidde dat ik mij had laten trekken door mijn gids. Ik verzekerde hem dat ik mij door niemand had laten trekken, dat ik zelfstandig de wedstrijd had uitgereden en volgens mij waren het grote leugens. Na dit onderhoud ging ik de zaal binnen en ik bemerkte een gedrukte stemming. Als er een gewoon mens binnengekomen zou zijn, kon het niet stiller zijn geweest. Maar het liet mij ijskoud en ik nam plaats op een stoel ver van de anderen verwijderd.

Na enige tijd, het duurde voor mij wel uren, opende de heer Hepkema, voorzitter van de Elfstedenvereniging, de feestelijke vergadering. Hij gaf een algemene indruk van de dag die achter ons lag. Hij sprak er zijn verwondering over uit dat dit waterfestijn nog goed geslaagd was en bracht aan allen eer die aan het welslagen van deze wedstrijd en tocht hadden bijgedragen.

Daarna ging hij over tot de prijsuitdeling. Ik dacht: "Nu zal het komen." Maar nee hoor! De rijder C.C.J. de koning werd uitgeroepen als winnaar van deze wedstrijd en ik werd verzocht om op het podium te komen, waaraan ik direct voldeed. Ook toen werd ik door de aanwezigen met geen applaus begroet. Het was stil, ijsig stil. De voorzitter wenste mij geluk met het behaalde succes en wilde mij de gouden medaille ter hand stellen. Ik weigerde hem te accepteren en sprak als volgt tot het bestuur en het publiek: "Geacht bestuur, dames en heren. Ik heb vele overwinningen behaald en alle prijzen heb ik in een eerlijke strijd gewonnen. Ik heb een kast met medailles waar geen smetje aan kleeft. Doch als ik deze prijs aanvaard, dan rust daar een smet op. Want al heeft het bestuur het protest van de heer Ferwerda afgewezen, er zou voor mij toch een smet aan blijven kleven. Daarom accepteer ik deze prijs niet. Op voorwaarde dat er een grondig onderzoek door het bestuur zal worden ingesteld en als blijkt dat ik eerlijk heb gewonnen, waaraan ik geenszins twijfel, dan zal ik de prijs gaarne ontvangen. Maar dan moet ik in de drie grootste dagbladen van Nederland gerehabiliteerd worden." En zo ben ik zonder prijs van het podium gegaan. Ik heb later nog even het bestuur gesproken en zij waren mijn mening geheel toegedaan. Ik heb hen op het hart gedrukt dat dit onderzoek met de meeste nauwgezetheid moest geschieden en dat hebben ze dan ook gedaan.

Na vier maanden kreeg ik mijn prijzen thuisgestuurd en hebben ze mij in de drie grootste Nederlandse dagbladen gerehabiliteerd. Maar zelf was ik niet tevreden. Er knaagde wat in mijn binnenste. Ik wilde zo spoedig mogelijk revanche nemen, maar ik moest daarop vijf jaar wachten. En ik bleef ook die volle vijf jaar in training. Elke dag anderhalf uur kamergymnastiek, niet roken en geen spiritualiën. Ik moest mij wreken. Vooral op Ferwerda, want zonder bewijzen, zonder enig motief had hij de wedstrijd van de Friese Elfsteden voor mij vergald. Niet wat mijzelf betreft, maar ik was in veler ogen geen eerlijke sportman en dat vond ik verschrikkelijk.

Een paar jaar daarna logeerde ik als vertegenwoordiger in Vollenhoven. Na het diner ging ik aan een tafeltje mijn rapporten en orders uitschrijven. Aan de stamtafel zaten enige schippers en zoals dat gaat, waren ze met elkaar in gesprek. Doordat ik mijn aandacht nodig had voor mijn orders en rapporten, heb ik het gesprek niet gevolgd. Maar opeens hoorde ik er één zeggen: "Je kunt zeggen wat je wilt, aan de Friese Elfstedenwedstrijd zat een luchtje." Ik deed net of ik nog schreef, maar ik spitste mijn oren. Elk woord over deze Friese Elfstedenwedstrijd deed me pijn in mijn hart. Ik kon het wel uitschreeuwen: "Je liegt, je liegt." Maar ik bedwong mij en deed mijn mond niet open. Ik bleef aan mijn tafeltje zitten schrijven, hoewel het niet wilde vlotten. Zou de hotelier mij gekend hebben of een van de stamgasten? Ik weet het niet en ik heb daar later niet naar geïnformeerd. Maar steeds groeide bij mij het verlangen om mij te wreken.

Huldiging

Daags na de Friese Elfstedenwedstrijd ging ik om ongeveer twee uur weg uit Leeuwarden en ik was om ongeveer half acht in Zutphen. Tenminste dat vernam ik later, want ik was na Zwolle in de trein in slaap gevallen. Daar je in een trein nooit zo vast slaapt als in een bed, werd ik half wakker door het openen en sluiten van wagondeuren. Omdat er schijnbaar in mijn coupé veel mensen instapten, vroeg ik half slaperig de deur te sluiten, want ik kreeg het koud.

De deur werd gesloten en ik zette mijn tukje weer voort. Even daarna stootte een reiziger mij aan en nog eens en nog eens. Eindelijk werd ik geheel wakker en ik was er niet erg blij mee dat die medereiziger mij stoorde in mijn slaap. Ik keek dan ook deze brutale reiziger aan en was zeer verbaasd toen dit mijn bovenbuurman, de heer Ermes uit Arnhem, bleek te zijn. Hij feliciteerde mij met mijn overwinningen. Toen ik de coupé verder rondkeek, zag ik tot mijn grote verbazing ook mijn vader zitten en mijn kwade bui was toen geheel gezakt. Zeer belangstellend vroeg ik hoe hij in de trein was gekomen en waar hij vandaan kwam. Mijn vader zat geheimzinnig te lachen.

Toen we Velp waren genaderd, haalde mijn bovenbuur een grote zwarte lap tevoorschijn en wilde deze op mijn borst spelden. Toen ik zag wat hij wilde, bedankte ik er hartelijk voor, want op deze zwarte lap had hij al mijn medailles vastgemaakt en ik moest volgens hem deze onderscheidingstekens zichtbaar dragen. Doch hoe hij ook praatte wat of hij al niet deed, ik weigerde pertinent en verzocht hem deze lap zelf maar op zijn jas vast te maken, want ik deed het niet. Ondertussen waren we op het station te Arnhem gearriveerd.

Wat mij toen overkwam, dat was geweldig. De trein stond stil en de deur van mijn coupé werd bestormd en voor ik het goed en wel wist, hadden ze mij uit de coupé gehaald en gaven mij geen tijd mijn koffer en schaatsen uit het net te halen. We kwamen met de trein op het tweede perron aan en hoe ik door de tunnel van mensen op het eerste perron ben gekomen, kan ik mij tot op heden nog niet herinneren. Gelopen heb ik niet, dat weet ik zeker.

Toen we op het eerste perron waren beland, moest ik mee naar de eersteklasse-wachtkamer en daar stonden enige heren en dames mij op te wachten. Dit waren besturen van verschillende sportverenigingen. Ook de loco-burgemeester van Arnhem was er, daar de burgemeester zelf die avond verhinderd was. Na enige ogenblikken van kalmte werd ik door verschillende heren toegesproken en werden mij twee kransen om mijn schouders gelegd.

Daarna werd ik beleefd verzocht om plaats te nemen in een van de vele rijtuigen en zodra ik mij buiten het station had begeven, begon een muziekkorps met een fanfare. Toen we allen waren gezeten, zette de stoet met het muziekkorps voorop zich in beweging. Het was zwart van de mensen en overal waar ik langskwam, werd ik koninklijk begroet. Ik herinner me nog een liedje van enkele regels en wel dit, dat jongelui van Arnhem geregeld zongen, namelijk: "De Koning die is kampioen, daar kunnen de Friezen niets aan doen." Na ongeveer een uur in de stad Arnhem te hebben rondgereden, zetten ze mij bij mijn woning in de Jacob Cremersstraat af. Ze hadden mijn huis zelf geheel versierd en met vetpotjes was mijn woning verlicht. Ik heb zo goed en zo kwaad als dat ging allen bedankt voor zoveel hulde en toen kon ik mijn huis betreden, waar ook mijn moeder aanwezig was. Na mijn vrouw, moeder en de kleine Sjaak en mijn dochtertje Cor te hebben omhelsd ben ik eens rustig gaan zitten om van deze geweldige ovatie wat te bekomen.

De loco-burgemeester, alsmede enige bestuursleden van diverse verenigingen, verzocht ik om even binnen te komen en ik vroeg aan mijn vrouw om de heren een glaasje wijn in te schenken. Ik viel van de ene verbazing in de andere, want er werd geen wijn, maar champagne geschonken. Ik vroeg er maar niet naar hoe ze nu daar aankwamen, maar ik vond mijzelf rijk nu ik dat aan de heren kon aanbieden.

Ik geloof dat het ongeveer half één was geworden toen de laatste man de deur uitging en toen ik alleen met mijn vrouw en mijn ouders was, vroeg ik: "Maar hoe komen jullie aan die champagne?" Mijn vrouw had 's morgens een kistje ontvangen van mijn toenmalige patroon, de heer Simonis uit Den Haag en dit kistje bleek 24 flessen champagne te bevatten. En mijn vrouw dacht, toen ik om wijn vroeg voor de heren die ik had uitgenodigd, ze dan maar deze champagne voor te zetten.

's Zondags daarop hadden mijn ouders me verzocht even naar Edam te komen. Dit zouden ze graag willen en ik heb aan hun verzoek gevolg gegeven. Ook daar hebben mijn oude stadgenoten mij een hulde gebracht en ben ik op het stadhuis toegesproken door de burgemeester H.J. Calkoen en zo was dit roemrijke jaar weer voorbij en ging alles weer zijn gewone gang.

Buiten de 24 flessen champagne ontving ik nog van mijn patroon een gouden zegelring waar in de steen een Noorse schaats was gegraveerd met het jaartal 1912.

Elfstedentocht 1917

In 1917 kwam er weer ijs. Ik woonde toen in Leur bij Breda. Door de oorlog 14 -18 kon ik mijn werk niet doen en was gedoemd thuis te blijven. Mijn patroon, Stefan Sijmons in Den Haag, stuurde mij elke maand mijn salaris, doch niets doen beviel mij niet en op het einde van 1916 kreeg ik een tijdelijke betrekking op het gemeentehuis in Etten-Leur. Ik moest meehelpen aan het distributieapparaat, eerst twee dagen in de week en later moest ik elke dag komen. Nu was de burgemeester niet zo erg gemakkelijk, maar daar gaf ik niets om. Ik zorgde dat ik mijn werk goed deed. Woensdagavond 24 januari 1917 kreeg ik bericht dat op zaterdag 27 en zondag 28 januari 1917 het Nederlands kampioenschap in Veendam zou worden gereden, waaraan ik graag zou deelnemen en op dezelfde zaterdag zou ook de Friese Elfstedewedstrijd en -tocht worden gereden.

Donderdagsmorgens vroeg ik aan mijn chef van de distributie of ik 's middags even mocht schaatsenrijden. En na veel gepraat mocht ik om half twaalf weg, maar ik moest zorgen dat ik om twee uur weer op het bureau was. Ik was al even voor twaalven op het ijs en ben daar anderhalf uur gaan trainen. Zo zelfs, dat toen ik om half twee thuiskwam, ik mij moest verschonen. Ik was om 2 uur terug op het bureau. Maar nu moest ik vrij hebben en dat moest via de burgemeester gaan. Dat heeft nogal wat voeten in aarde gehad, maar ik mocht gaan. Maar ik moest 's maandags, uiterlijk dinsdags terug zijn. 's Avonds heb ik mijn schaatsen nog geslepen, mijn kleren ingepakt, anderhalf pond biefstuk gebraden en in kleine stukjes gesneden en in vetvrij papier ingepakt. Een oud colbertjasje nam ik mee, waar niets aan verbeurd was.

En zo ging ik vrijdagmorgen met de eerste trein naar het hoge noorden. Wat moest ik doen? Naar het kampioenschap van Nederland of naar de Friese Elfstedewedstrijd? Ik zou wel zien, ik had een kaartje genomen naar Leeuwarden, dan kon ik nog wel een kaartje van Leeuwarden naar Veendam kopen. Ik was om ongeveer twee uur in Leeuwarden en ben direct naar het bestuur van de wedstrijd gegaan. En daar was natuurlijk meneer Hepkema als voorzitter aanwezig. Toen hij mij zag, riep hij: "Ha, daar heb je De Koning. Je rijdt toch mee?" Ik zei: "Nee, ik ga naar Veendam voor het kampioenschap van Nederland." Toen begon hij te lachen. "Zo, naar Veendam, dat zal niet gaan. Je hebt hier nog wat goed te maken, want Ferwerda rijdt morgen ook weer mee." Nu, dat werkte als een rode lap op een stier. "Rijdt hij mee? Schrijf mij dan maar in, ik doe ook mee aan uw wedstrijd." Dat was gauw beklonken en toen ging ik weer naar hotel De Kroon, waar ik kon logeren en waar elke Friese Elfstedentochter een prettige ontvangst wordt bereid. Een hotelier die met de rijders meeleeft en hun veel goede wenken geeft, tenminste, ik was er evengoed thuis als bij mijn eigen.

"Je weet Coen, de slaapkamer niet afsluiten," zei hij, toen ik naar boven ging om te maffen. Veel slapen doe je niet, maar wel goed uitrusten. En ja hoor, om half vier was hij op mijn kamer en ik zat om kwart voor vier al in de ontbijtzaal. Evenals in 1912 moest ik een pakje brood meenemen, maar dat had ik niet nodig. Ik was rijkelijk van eten voorzien.

Om 10 minuten over vier ging ik naar de verzamelplaats, waar ik mijn nummer en verdere papieren in ontvangst moest nemen. Er waren al veel deelnemers aan de wedstrijd aanwezig. Ik zag verschillende oude bekenden en allen waren het erover eens dat het weer toch beter was dan in 1912. Er was alleen een beetje meer wind. Het zal zowat 10 minuten voor 5 zijn geweest, toen ik een groepje deelnemers bij elkaar zag staan praten. En ja hoor, daar zag ik ook Ferwerda bij staan. De tweede aankomende in 1912. Ik sloot mij bij dit clubje aan en toen deelde ik de heer Ferwerda mee dat ik of als

eerste zou aankomen of als dat niet zo was, ze een doodskest voor mij moesten bestellen. Want een tussenweg was er niet. Het werd even stil, doch daar de tijd van starten naderde, waren allen in de weer om zich daarvoor klaar te maken.

Om vijf uur precies werd er gestart en direct ging het in een flink tempo naar Dokkum. Onderweg hebben we even moeten wachten op Ferwerda, daar zijn schaatsen niet goed zaten. Ik wachtte alleen, omdat ik in het donker de weg niet wist. We kwamen met z'n zessen het eerst in Dokkum aan. Daar heb ik vlug de kaart laten aftekenen en ben toen weer op de terugweg naar Leeuwarden gegaan. Tijdens een wedstrijd kijk ik nooit om en de baan was goed te onderscheiden (want hoe langer je in het donker op het ijs rijdt, des te beter je kan zien). Ik was ongeveer 10 kilometer vóór Leeuwarden, toen ik iemand hoorde vallen. Ik keek om en stond even stil. Het was Swierstra, die gevallen was en de anderen zag ik niet. Swierstra deelde mij mee dat hij in een scheur in het ijs terecht was gekomen. Ik had een andere mening, volgens mij had hij te veel van zijn krachten gevegd door mij te volgen. Ik had een lange slag aangenomen, zoals ik dat deed op de 10.000 meter en hij kon mij wel volgen, maar die lange slag was hij niet gewoon, dus had hij te veel van zichzelf gevegd. Toen hij weer was opgestaan, gingen we verder. Ik reed steeds op kop. De controlepost in Leeuwarden was zeker 300 à 400 meter van het ijs verwijderd en nadat ik daar mijn kaart ter tekening had aangeboden, vertrok ik weer naar het ijs. Toen ik weer op het ijs stond, kwam Swierstra eraan en die moest dezelfde weg naar de controlepost nemen als ik. En voort ging het, op Franeker af. Daar aangekomen, waren er op de controlepost geen controleurs om mijn kaart af te tekenen en daar ik geen zin op hen te wachten, heeft de kastelein mijn kaart afgetekend.

Ik zag nog geen enkele concurrent aankomen, heb een glas melk genomen en ging daarna op weg naar Harlingen. Ik had al enige malen wat gesneden biefstuk onder het rijden opgegeten en ik was nog buitengewoon fris.

In Harlingen aangekomen, waren er evenals in Franeker geen controleurs op de controlepost. Gauw een glas lauwe melk gedronken en de kastelein tekende mijn kaart af. Later hoorde ik dat er geen controleurs waren, omdat ik volgens schema overal anderhalf uur te vroeg was aangekomen. Van Harlingen naar Bolsward. Dat ik daar niet verdwaald ben, is mij tot op heden nog steeds een raadsel. Ik heb wel vijfmaal moeten vragen of het de goede weg was naar Bolsward en omdat daar Fries werd gesproken, kon ik de aanwijzingen niet goed begrijpen, maar ik ging door en kwam behouden in Bolsward aan. Daar waren de controleurs op hun post en ik kon direct door, na eerst een glas melk met een ei genomen te hebben. Op weg naar Workum. Hier waren weer geen controleurs, dus de kastelein moest maar weer de kaart aftekenen. Daar heb ik ook een glas melk en een ei genomen en daarna stevende ik op Hindeloopen af. Natuurlijk had ik in Workum de weg gevraagd en zonder verkeerd te hebben gereden, kwam ik in Hindeloopen aan.

De controlepost was op het ijs. Ik zag er een dikke heer staan in een pelsjas (later bleek het de burgemeester van Hindeloopen te zijn). Deze was erg verwonderd dat er nu al een wedstrijddrijder was, al zo vlug. Bij de burgemeester stond een fotograaf met een filmapparaat en de burgemeester vroeg mij even voor hem te willen rijden. Ik heb

hieraan voldaan en toen ging ik op weg naar Stavoren. “Maar steeds de dijk houden, dan kom je in Stavoren,” had de burgemeester mij gezegd. Maar zodra ik iemand tegenkwam, vroeg ik toch maar: “Is dit de goede weg naar Stavoren?” Ik was nog steeds in prima conditie en reed mijn bekende lange slag, handen op de rug. Alleen als ik wat biefstuk uit mijn jas moest halen dan kwamen ze van mijn rug af.

Een kennis van mij, jammer dat ik mij zijn naam niet meer kan herinneren, had een paar reserve-noren voor mij meegenomen om die in Stavoren te verwisselen met die waar ik ruim de helft van de tocht mee had volbracht. Maar dat ging niet en wel om de volgende reden. In Bolsward voelde ik dat een schoen van mijn Noor mijn hiel had geschaafd en ik had er van Bolsward tot Stavoren veel pijn aan gehad en daar de pijn, je raakt aan alles gewend, wat minder was, durfde ik het niet aan om van Noren te wisselen. Ik liet mijn kaart aftekenen en moest weer verder. Ik vroeg om een gids, maar die waren er niet. Ze hadden er al moeten zijn, hierop wachten deed ik niet en ik ging op weg naar Sloten. Hoe ik ook uitkeek, nergens was een gids te bekennen, totdat even voorbij de Galamadammerbrug negen gidsen aan kwamen gereden. Ik hield ze staande en een van dezen moest me over de Morra naar Sloten gidsen. En voort ging het weer, eerst op Balk aan. Ik reed vóór en de gids kon mij volgen.

Toen we in Balk aankwamen, legde de gids uit hoe ik nu moest rijden om in Sloten te komen. Hij ging niet mee, want het stuk van de Galamadammerbrug tot Balk was wat te hard gegaan en hij was erg moe. Ik ging maar alleen op weg naar Sloten over het Slotermeer. Gelukkig reed op grote afstand van mij een rijder die volgens mijn gids naar Sloten ging en dat was zo.

medaille voor de eerst-
aankomende in Sloten 1917

Toen ik in Sloten aankwam, was hij daar ook. Omdat mijn vriend bang was dat er in Sloten geen controle zou zijn, heeft hij vanuit Stavoren Sloten opgebeld dat ik al in aantocht was. En ja, de controlepost in Sloten was volledig bezet. Nu moest ik over het Slotermeer naar IJlst. Het is voor een rijder die niet bekend is op het meer ondoenlijk om zonder gids de juiste weg te vinden. Er waren gidsen aanwezig en er kwam een gids die mij als het nodig was de weg naar IJlst kon wijzen. Wat heb je onder de Friezen toch geweldige rijders. Het zijn prachtige rijders, alleen hun slag is wat te kort. Maar hoever was ik nu op nummer twee voor? Ik kon nergens inlichtingen krijgen.

Toen ik weer startte om naar IJlst te gaan, wist ik nog niets. En toen de gids en ik Sloten verlieten, kwam ik weer op hetzelfde stuk baan, waar ik even tevoren ook had gereden toen ik naar Sloten moest.

We kwamen bij een punt waar een bordje naar Balk wees. Van daaruit kon ik Balk zien liggen en toen ik daar niemand op het ijs zag, wist ik dat ik ongeveer zeven kilometer voorsprong had op nummer twee. Dat gaf mij moed. Ik wist nu wat. Mijn gids vroeg mij of hij zo hard mocht rijden als hij wilde. Ik antwoordde: “Ja, maar niet sprinten.” Van Sloten tot Woudsend heeft de gids gereden. Geweldig. En daar ik te koppig was om hem tot mindere snelheid aan te sporen, moet ik bekennen dat het een prima schaatsenrijder was met een flinke slag. Later heeft men mij verteld dat hij van een

bekende Friese hardrijdersfamilie was op de korte baan. Een van de Paepjes uit Lemmer.

Enige kilometers vóór IJlst is er een zijweg die naar Heerenveen gaat en uitloopt op het Slotermeer. Toen ik die zijweg passeerde, het ging intussen wat langzamer, hoorde ik roepen: "Hé Coen, ben je er nu al. Ik was onderweg naar Sloten, maar ik ga wel met jullie mee." En zo reden we met ons drieën verder. Zoals ik eerder meldde, keek ik onder het rijden nooit om. We kwamen in IJlst. Daar merkte ik dat de gids van Sloten niet meer te zien was. Hij had ons zonder wat te zeggen verlaten. Of hij zijn krachten had verspeeld, weet ik niet, maar ik geloof dat hij blij was dat die andere rijder zijn werk kwam overnemen.

In IJlst was er weer geen controleur om mijn kaart af te tekenen, zodat de kastelein het weer moest doen. Intussen was er wat meer wind komen opzetten en vanaf Stavoren hadden we wind tegen gehad. Toen gingen we over het Sneekermeer naar Sneek. Daar ik geen gids had, zou de man uit Heerenveen mij naar Sneek brengen en zo kwam ik in Sneek aan. Daar was ook de persoon die in Stavoren met mijn reserve-noren was. Hij wachtte op mij bij de controlepost. En omdat ik in IJlst niets had gebruikt, nam ik twee glazen lauwe melk en 2 eieren. Later zou blijken dat ik daar verkeerd aan had gedaan. Ik ging weer op pad naar Leeuwarden, de laatste etappe. Vanaf de Dillen ging alles goed, maar op de vaart naar Leeuwarden ging het stroef. De wind was toch wat sterk. Daar kreeg ik een vent achter me rijden, die mij als een windbreker had genomen. Hoe ik ook reed, die kerel bleef mij volgen. Nooit nam hij maar een ogenblik de kop. Ging ik wat langzamer rijden, dan deed hij dat ook. Zette ik er een flinke gang in, dan hij ook. Het was om radeloos van te worden. Dat duurde zo, totdat we onder Leeuwarden kwamen. Daar waren veel schaatsenrijders die de wedstrijdrijders tegemoetkwamen.

Daar hoorde ik mijn naam roepen. Het was Arie Bouma uit Leeuwarden met wie ik in Davos had getraind en wedstrijden gereden. Hij nam direct de kop en voort ging het op de eindstreep af. Een kilometer voor de eindstreep had Arie er genoeg van. Ik reed verder, alles gevend wat nog in mij was en ik kwam als eerste aan.

Direct de trap op naar het bestuur van de Elfstedenwedstrijd om mijn getekende kaart in te leveren. Mevrouw Coehoorn van Sminia en baron Rengers uit Leeuwarden waren in de zaal. Mevrouw was de eerste die mij gelukwenste. Ze beduidde mij op de divan plaats te nemen die in de zaal stond. Dan kon ik even uitblazen, wat ik heel graag deed. Daar mijn hiel nog wat gevoelig was, trok ik mijn noren uit en jawel hoor, het bloed zat in de rechterschoen en een grote plek bloed in mijn kousen. Maar dat gaf niets, ik was nummer één in deze titanenstrijd, want dat is het en blijft het. Een monsterrace.

Baron Rengers bestelde een taxi en bracht mij naar het hotel. Daar stelde hij een telegram op om naar mijn vrouw in Leur te zenden. Daarmee heeft hij zich persoonlijk belast. Nadat ik een bad had genomen, begaf ik mij direct naar bed en vroeg de hotelier om me tot minstens zes uur 's avonds met rust te laten. Ik had rust en ruimte nodig en om te voorkomen dat ik werd gestoord, sloot de heer Rengers mijn slaapkamer van buiten af. Hij zei: "Ziezo, nu hoef je niet bang te zijn dat ongenode gasten je toch komen bezoeken. Om zes uur zal ik je roepen en je dan eens wat lekkers laten eten." En zo heb ik lekker uitgerust, hoewel ik geen ogenblik heb geslapen. De emotie van eerste te zijn hield de slaap tegen.

Op dit moment kon het mij niet schelen wie er tweede of derde was geworden, dat zou ik wel om zes uur 's avonds horen. Tegen die tijd kwam de hotelier mij roepen en ik was direct beneden, want ik had honger. Joris van de Berg en de heer Veraart, beiden sportjournalisten, wachtten mij al op. Zij hebben natuurlijk diverse vragen gesteld. Onder het eten werd er verder gesproken en heb ik nog meer vragen beantwoord. Toen hoorde ik ook dat Swierstra tweede was geworden in een tijd van 10.21 $\frac{2}{5}$ seconde. Mijn tijd was 9.53 $\frac{3}{5}$ seconde.

Uit de uitslag van de Friese Elfstedenwedstrijd kunt u zien dat ik revanche heb genomen op Ferwerda. Hij is bijna twee uur na mij aangekomen. Wat de heer Swierstra betreft, kan ik het volgende melden. Deze rijder wist dat ik voor iedereen, dus ook voor hem, een grote concurrent was. Daarom probeerde hij in het begin bij mij te blijven. Van Leeuwarden naar Dokkum was dit voor hem niet moeilijk, omdat we met ons zessen aan kop gingen en er toen geen uitlooppogingen werden ondernomen. Maar op de terugweg van Dokkum naar Leeuwarden heb ik steeds de kop genomen en Swierstra was direct achter mij gaan rijden. Daar mijn slag op noren langer was dan die van hem op zijn Friese schaatsen, kon hij niet in mijn slag blijven. Dit vermoeide hem zeer. Daarom was hij gevallen en zoals ik al dacht, was dat door vermoeidheid. Hij ontdekte dat hij beter op zichzelf kon rijden, dan achter mij aan te gaan. Hierdoor kon Swierstra weer zijn eigen stijl en streek rijden en het is gebleken dat dat beter voor hem was.

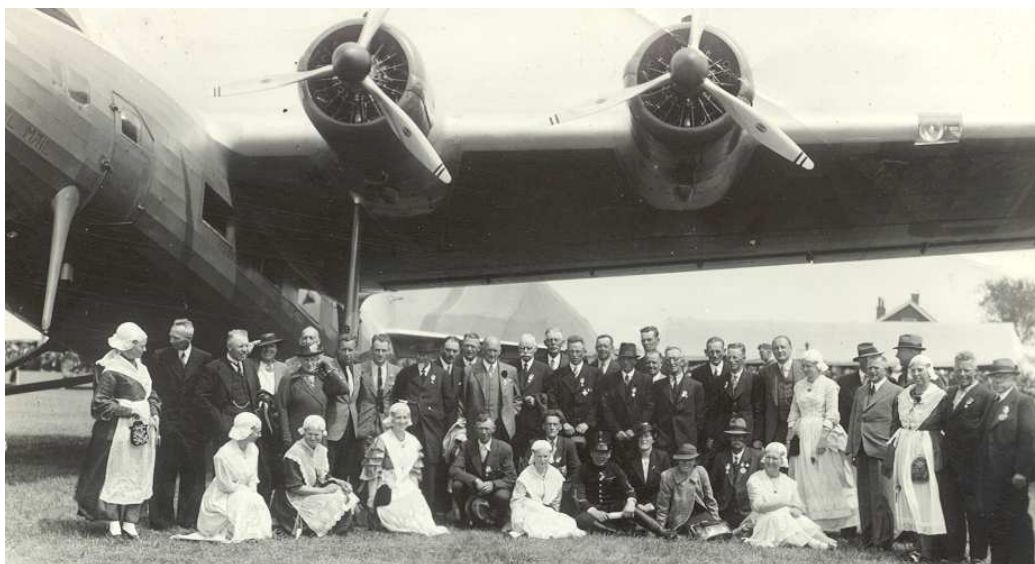
Ik heb nu twee keer de Friese Elfstedenwedstrijd gereden en ik hoop dat het bestuur van deze wedstrijd en tocht ervoor zal zorgdragen dat men door wegwijzers te plaatsen niet meer verkeerd kan rijden .

Op 25 juni 1938 mochten de prijswinnaars van de Friese Elfstedenwedstrijd een vliegtocht maken vanaf het vliegveld Leeuwarden.

In een brief schrijft Mr. Hepkema:

“Voorts stel ik U voor de door U in de Elf-Steden Wedstrijden gewonnen medailles dien middag zichtbaar te dragen op de revers van Uw jas. Gemakshalve sluit ik hierbij in een blauw-geel lintje, waarop desgewenscht Uw Elf-Steden-kruis kan gehecht worden.”

Het begin van het einde

We hadden op zaterdag 27 januari 1917 deze grote wedstrijd gereden en nadat ik zondagmorgen eerst naar de kerk was geweest, ben ik 's middags op uitnodiging van Jonkheer van Baerdts van Sminia naar Oudkerk gereden en heb daar een demonstratie gereden, zonder enige vergoeding en om drie uur ben ik weer op de schaats naar Leeuwarden teruggekeerd.

's Avonds nog ben ik naar Heerenveen gegaan om op maandag 9 februari aan het kampioenschap van Friesland mee te doen. Ik had mij de avond daarvoor opgegeven. Toen ik op de ijsbaan Thialf in Heerenveen aankwam, vroeg de heer Heloma mij om niet mee te rijden, anders zouden enkele rijders niet aan de wedstrijd deelnemen. Was ik daarvoor in volle training gebleven? Terwijl er onder de protesterende jongelui waren die op de eerste plaats enige jaren jonger waren en ten tweede al enkele winters door de KNSB uitgezonden waren om onze kleuren in het buitenland hoog te houden. Dat waren dus wel sportlui.

De voorzitter, de heer Van Riese, was het met deze gang van zaken niet eens, maar ik wilde hem niet in moeilijkheden brengen en besloot om buiten mededinging toch te rijden. Ik was in deze zaak toch zeer soepel en gaf de overige rijders te verstaan dat dit van hun kant erg onsportief was. Dat ik steeds alleen moest rijden was voor mij een handicap, maar ik werd twee keer eerste (500 en 5000 meter) en één keer tweede (1500 meter). De winnaar van het kampioenschap van Friesland was Taconis uit Heerenveen.

Maar het zou nog erger worden. Het bleef er niet bij dat de renners zouden staken als ik meedeed. Ik heb toen ook de prijsuitreiking in Heerenveen meegemaakt en dinsdagmorgen vertrok ik weer naar Leur waar men mij heeft gehuldigd. Dus werd het weer laat. Woensdagmorgen vertrok ik reeds vroeg naar Tilburg voor het kampioenschap van Noord-Brabant. Daar waren ze sportief en hier werd niet gestaakt. Hier won ik het provinciale kampioenschap over drie afstanden en reed ik op de 500 meter een Nederlands record.

Medailles
kampioenschap van
Noord-Brabant 1917

Je moet deze kwestie goed in ogenschouw nemen. Ik was bijna 38 jaar. Had van 1912 tot 1917 aan geen enkele wedstrijd kunnen deelnemen. Was op vrijdagmorgen van Leur naar Leeuwarden gereisd. Om tien uur 's avonds naar bed gegaan en de andere morgen om half vier opgestaan. Daarna 9 uur en 53 minuten hardgereden. 's Nachts om half drie naar bed. Om half acht uit bed. Eten en naar de kerk. 's Middags een demonstratie gegeven in Oudkerk. 's Avonds naar Heerenveen en de andere morgen en middag hardrijden. 's Nachts om twee uur naar bed. Dinsdagmorgen vertrokken en 's nachts om één uur naar bed (ook nog de huldiging in Leur meegemaakt). Op woensdagmorgen om zeven uur met de trein naar Tilburg. Daar 's morgens en 's middags gereden en nog was ik niet moe. Dat kwam alleen, doordat ik serieus trainde en niet deed zoals de rest: beginnen met trainen in oktober of november, want dan komt men er nooit.

Begrijpen de renners dan nog niet dat men het gehele jaar in training moet blijven en als er in dat jaar geen wedstrijden zijn, dat ze dan de training niet moeten opgeven, maar gewoon blijven doorgaan. Van 1906 tot en met 1917, toen ik maar zelden kon rijden, bleef ik toch in volle training. Elke dag anderhalf uur kamergymnastiek. Elke 14 dagen 10 tot 15 kilometer lopen, wandelen op een drafje en dan weer hardlopen. Dat heb ik nooit overgeslagen, vandaar dat ik in 1912 en 1917 de Friese Elfstedenwedstrijd tot een goed einde heb gebracht en ik weet zeker dat als de Friese Elfstedenwedstrijd een dag vroeger was gereden, ik in Veendam aan het kampioenschap van Nederland had meegedaan en ik maak me sterk dat ik daar ook weer had gewonnen.

Op woensdag waren voor mij de wedstrijden weer afgelopen en ik ging op donderdagmorgen om negen uur naar Etten-Leur om daar mijn werkzaamheden te hervatten op het distributiekantoor. De secretaris en al het personeel feliciteerde mij met de behaalde overwinningen, maar er werd mij gezegd: "Coen, de burgemeester is erg kwaad op je. Hij zal hier zo wel verschijnen." En ja hoor, de burgemeester kwam op het dorps huis. Ik ging naar hem toe en vroeg wat ik moest doen. Direct kreeg ik als antwoord: "Ik wens van je diensten geen gebruik meer te maken." Heel beleefd nam ik afscheid van de burgemeester en ging naar huis. Ik had een week daarvoor gelezen dat de gemeente Zevenbergen een directeur voor het levensmiddelenbedrijf zocht en ik dacht: "Neem je fiets en rij naar Zevenbergen. Misschien dat je geluk hebt."

Na een half uur fietsen kwam ik in Zevenbergen aan en vroeg aan de bode of ik de burgemeester kon spreken. Hij kwam direct terug en ik werd bij de burgemeester binnengelaten. Het eerste wat hij vroeg was: "U is De Koning, de hardrijder op de schaats?" En toen ik bevestigend antwoordde, moest ik eerst een felicitatie in ontvangst nemen. Daarna vroeg hij waaraan hij het bezoek te danken had en ik vertelde hem dat ik solliciteerde voor directeur van het levensmiddelenbedrijf. Het speet de burgemeester, want er was al een directeur benoemd. Daar was niets meer aan te veranderen. Na nog even over de wedstrijden van de afgelopen dagen te hebben gesproken, ging ik bij hem weg. In Zevenbergen ontmoette ik Adriaan van Eck, graanhandelaar in Zevenbergen en tevens voorzitter van de Zevenbergse IJclub. Hij vroeg of ik 's middags niet op de baan kwam. Dat had hij erg graag en dan zou hij er publiciteit aan geven.

Ik ben altijd een persoon geweest die graag iemand een plezier deed, maar ik had geen schaatsen bij mij. Dat was geen bezwaar, hij zou ze laten halen. En hij was al op weg om zijn order te geven, toen ik hem terugriep. Mijn vrouw gaf geen schaatsen af zonder een briefje van mij, dus schreef ik er een. En toen werden mijn schaatsen gehaald. Dit alles speelde zich af in het café van C. den Ouden, waar tevens ook de graanbeurs gevestigd was.

Ik zal daar zowat drie kwartier vertoefd hebben, toen een grote politieagent het café binnenstapte en vroeg of hier soms een meneer De Koning aanwezig was. Ik ging naar hem toe. Hij vroeg mij of ik direct naar de burgemeester wilde gaan, die wilde mij spreken. Toen ik bij de burgemeester kwam, vertelde die me dat de directeur die ze hadden aangenomen een brief had laten brengen dat hij zijn benoeming niet aanvaardde. De burgemeester vroeg mij of ik mijn sollicitatie nog steeds gestand deed. Ik antwoordde bevestigend en zo werd ik directeur van het Zevenbergs levensmiddelenbedrijf. Ik kon onmiddellijk beginnen, want ze zaten al vier weken zonder directeur. Ik antwoordde: "Burgemeester, u kan alles van mij gedaan krijgen maar vóór

aanstaande maandag kom ik niet. Ik wil eerst even uitrusten van de vermoeiende dagen die ik achter de rug heb.”

Die middag was ik te gast bij de Zevenbergse IJsclub en we hebben een prettige middag beleefd. Het ijs was goed en er was reusachtig veel belangstelling.

Einde van mijn schaatscarrière

Ook deze winter behoorde weer tot het verleden, maar ondanks mijn drukke bezigheden bleef ik toch nog steeds in training. Totdat ik in een krant las dat de KNSB een vergadering in november 1919 had gehad en dat ze daar geen goede besluiten voor mij hadden genomen. Ik geloofde de kranten niet en schreef een brief naar Jonkheer van Baerdt van Sminia, bestuurslid van de KNSB. Na een week kreeg ik antwoord dat ik volgens de genomen besluiten op de algemene vergadering aan geen enkele wedstrijd meer in Holland kon deelnemen. Het besluit was zo gesteld: “Hij die een wedstrijd van hogere graad heeft gewonnen, mag niet meer aan een wedstrijd van lagere graad deelnemen.” Was het daar maar bij gebleven. Dit besluit had nog een gevolg: “En wel met terugwerkende kracht.” Omdat ik in 1905, dus 12 jaar daarvoor, wereldkampioen was geworden, mocht ik in Holland aan geen enkele wedstrijd meer deelnemen. Ik weet zeker dat Jonkheer van Baerdt van Sminia en de heer Riese uit Heerenveen krachtig hebben geprotesteerd, maar zoals dat gaat, de meerderheid besliste en deze heren moesten zich daarbij neerleggen. Ik weet welke hardrijders hier de hand in hebben gehad, maar het past mij niet die hier met naam en toenaam te noemen. Ook weet ik welke bestuursleden zij onder valse voorspiegelingen hebben bewerkt.

Dat deze slag hard voor mij is geweest, behoeft geen betoog. In de eerste dagen was ik er kapot van. Een sport die ik o zo graag beoefende, werd zo plots afgebroken. Deze sport was mijn levensdoel, daarvoor ontzegde ik mij alles wat maar enigszins schadelijk kon zijn. 18 jaar heb ik er alles voor opgeofferd en nu in een pennenstreek werd dit tenietgedaan. Het is bar. Ik heb nog getracht door ingezonden stukken het KNSB-bestuur over te halen het bewuste stuk terug te nemen, maar het mocht niet baten. Het bleef zoals het was. Veel later hebben ze ingezien dat zo'n bepaling niet correct was en hebben deze weer in oude vorm hersteld. Nu kan een renner maar eenmaal een provinciaal kampioenschap winnen. Vroeger kon men in één seizoen twee of drie van die kampioenschappen behalen. En hij die het Nederlands kampioenschap in dat seizoen heeft gewonnen, mag in dat seizoen niet uitkomen in een provinciaal kampioenschap. Dat juich ik toe en dat hadden ze toen ook met mij moeten doen, maar de concurrenten wilden mij geheel uitgesloten hebben.

Toen had het geen doel meer om mijn dagelijkse training te beoefenen en hoewel ik er niet direct mee ben gestopt, is het toch zo zachtjesaan in het vergeetboek geraakt.

En verder

Na 1917 heeft Coen de Koning in zijn vrije tijd jonge schaatsers begeleid. Uit wat we daar nu nog van kunnen reconstrueren, is dat nooit echt een succes geworden. Hij verwachtte van deze jongeren dat zij dezelfde discipline opbrachten als hij altijd had gedaan. Dat bleek in de meeste gevallen te veel gevraagd. Bovendien was lang niet iedereen bereid om zich ook in de zomer voor te bereiden op een mogelijke ijsperiode in de winter. Zelf hield hij zich in conditie. Ook toen hij allang was gestopt met schaatsen.

Enkele schaatsers die door hem begeleid zijn, hebben mij verhalen verteld over Coen die nog op hoge leeftijd het schaatsen niet had verleerd en menig jonge man achter zich liet. Daarnaast speelden roken en drinken een rol. Coen had gedurende zijn carrière alleen (een beetje) alcohol gedronken tijdens officiële gebeurtenissen en tabak had hij afgezworen. In zijn leven na het schaatsen dronk hij graag een borrel en rookte hij sigaren, maar de combinatie tabak, alcohol en sport bleef voor hem onverenigbaar. Zelfs op hoge leeftijd, vlak voor zijn dood, heeft hij tijdens een radio-interview nog aangegeven dat een sporter al deze zaken over moest hebben voor een succesvolle sportloopbaan. Voor hem was hierover geen compromis mogelijk.

Zijn karakter heeft in zijn leven een beslissende rol gespeeld. Hij had een hekel aan slappelingen. Hij kwam altijd voor zijn mening uit en stak deze nooit onder stoelen of banken. Dat is hem in een aantal gevallen niet in dank afgenomen. In boeken wordt hij soms afgeschilderd als een opschepper, iemand die zich voorstond op prestaties die niet zo groots waren als iedereen wel dacht. Hij was weliswaar wereldkampioen, maar met slechts één niet echt sterke buitenlandse deelnemer was dit kampioenschap niet van grote waarde en tijdens het werelduurrecord had hij gebruik gemaakt van gangmakers.

Feit is dat er in Nederland van 1903 tot en met 1917 geen enkele schaatser was die zich met Coen kon meten, dat hij internationaal slechts Gundersen voor zich moest dulden en dat hij van één van de twee gangmakers tijdens het rijden van het werelduurrecord meer last dan lust had, werd daarbij gemakshalve buiten beschouwing gelaten. Toen hij in 1917 op 38-jarige leeftijd wilde deelnemen aan wedstrijden, weigerden andere, veel jongere schaatsers tegen hem te rijden en mocht hij alleen buiten mededinging meedoen. Uit de verslagen van de KNSB uit die dagen is niet duidelijk of hij is behandeld, zoals hij zelf heeft aangegeven. Wel is zeker dat hij in 1918, met pijn in het hart, definitief een punt heeft gezet achter zijn schaatsloopbaan.

Coen was na zijn sportcarrière een graag geziene gast bij vele gelegenheden en leefde met veel sportmensen mee. Dat hij gewaardeerd werd, blijkt uit bewaard gebleven foto's en brieven. In een brief van Gundersen uit 1942 blijkt hoezeer beiden elkaar respecteerden en het goed met elkaar konden vinden. Twee sportmensen die, hoewel ze tegen elkaar gestreden hadden, het toch fijn vonden om te horen hoe het de ander was vergaan.

Tot aan zijn dood werd hij regelmatig geïnterviewd en werd zijn mening in menig artikel weergegeven. In twee bewaard gebleven radio-interviews uit 1954 wordt het beeld dat zijn verhaal oproept, bevestigd. Een sportman in hart en nieren.

Wielrennen

Coen is zijn sportloopbaan begonnen met fietsen. Dat was in 1898; hij was toen 19 jaar. Naar eigen zeggen was hij de eerste hardfietser van Edam. Hij werd lid van "De Bataaf", reed wegwedstrijdjes en verscheen ook op de baan op Zeeburg. Die open baan was voorzien van een rijvlak met dwarslatten. Daar ontmoette hij o.a. de vader van Arie van Vliet en andere in die tijd bekende wielrenners. Willem van Lingen zou zijn trainingsmaat worden. Hoewel hij zelf graag aan dat hardrijden deelnam, wist hij dat ze daar thuis niet zo gelukkig mee waren. Anderhalf jaar heeft hij gereden zonder dat zijn vader en moeder er iets van wisten.

Hij startte in Amsterdam-Haarlem v.v., Amsterdam-Arnhem, reed drie keer Amsterdam-Utrecht v.v., maar hij wist geen enkele wedstrijd te winnen. Hij bevond zich steeds in de kopgroep, maar kon niet sprinten. Ook heeft hij samen met Van Lingen en nog een paar Amsterdammers Brussel-Spa gereden. Van het viertal dat deelnam, bereikte niemand de finish. Ze zijn niet verder gekomen dan Mechelen.

In die dagen was er in Breda ook een wielbaan(Driedonckx). Dat bracht voor Coen en zijn vrienden geen kosten met zich mee, want in Prinsenbeek woonde een oom van hem, waar hij als jongen vaak gelogeed had. Zijn vader was ook van Beek afkomstig en als gevolg van die Brabantse relaties zou hij zijn vrouw in Leur gaan zoeken. Als hij in Brabant fietste, verbleef hij bij zijn oom.

Volgens Coen was één van zijn beste prestaties die hij op de fiets behaalde in 1904, in het kampioenschap van de "Bataaf" op de tandem. Hij werd tweede.

Daarna is hij gestopt met de deelname aan fietwedstrijden. Maar hij heeft de wielersport nooit helemaal kunnen loslaten.

Medaille
2e prijs
tandems
uit 1904

Tijdens zijn verdere leven heeft hij steeds functies bekleed in de wielersport. Als jurylid en consul voor de KNWU in Noord-Brabant heeft hij zich verdienstelijk gemaakt voor deze sport. Uit die periode zijn een aantal foto's bewaard gebleven die Coen laten zien met bekende wielrenners uit die tijd.

Ook beroepsmatig had hij te maken met de wielersport. Hij was als vertegenwoordiger werkzaam bij een fietsenimporteur en daarna bij twee importeurs van fietsbanden.

In een buitengewone algemene vergadering van 31 januari 1953 is hij bij acclamatie benoemd tot lid van verdienste van de KNWU. Dit vanwege zijn "zeer belangrijk werk, gedurende een lange reeks van jaren in het belang van onze Unie en van de wielersport in het algemeen verricht."

Elfstedentocht

De Elfstedentocht heeft altijd kunnen blijven rekenen op Coens warme belangstelling. Voor de latere winnaars was er steevast een welgemeende felicitatie. Dat blijkt uit bewaard gebleven correspondentie. Daarnaast gaf hij ongevraagd adviezen aan het bestuur van de Friese Elfstedenvereniging om zaken te verbeteren die in zijn ogen onjuist waren of veranderd moesten worden.

In 1940 is hij op 60-jarige leeftijd nog een keer gestart in de toertocht. In een brief, geschreven 10 dagen voor deze tocht, schrijft Karst Leemburg aan Coen:

Op een morgen kwam ik bij Mr. Hepkema. Het eerste wat hij mij zei: "Coen heeft ook ingeschreven." Een klein hoeraatje ging op onder ons. Ja zeg, men leest in verschillende bladen als zou er in de Elfsteden Vereniging een hele verandering zijn gekomen. Maar niets is minder waar dan dit. Alleen denkt onze Elfsteden Vereniging om het ook mogelijk te maken om naast de bewuste Elfstedendag meerdere dagen open te stellen om ook onder haar leiding de tocht te kunnen rijden. Daar men de veronderstelling krijgt dat er nog meer zullen zijn die het wel eens zouden willen proberen. En het zal voor Friesland zeker ten goede komen. Doch als de grote dag aanbreekt dan moet onze Keizer Koning Coen de Koning die dag rijden. En als het half kan, dan gaat de Siberische Karst Leemburg mee. Want nogmaals mocht die dag aanbreken dan wordt dit een dag zoals er nog nooit een schaatsdag op onze oude aarde is geweest.

De tocht was geen succes. Coen is in dat jaar tot Workum gekomen en heeft daar de strijd moeten staken. Zijn hielen waren stuk. Het bloed stond in zijn schaatsen en het was niet verantwoord om door te gaan. Of Leemburg met hem heeft meegereden, is niet bekend. Overigens was dit één van de zwaarste tochten uit de geschiedenis van de Elfstedentocht. Het bestuur heeft zelfs moeten besluiten om diegenen die het dorpje Wier(boven Franeker) hadden bereikt te beschouwen als volbrengers van de tocht.

Coen genoot bij de Elfstedentocht van de strijd van de individuele schaatser tegen de andere schaatsers en tegen de elementen. Hij nam stelling tegen elke afspraak die onderweg werd gemaakt of tegen elk pact dat onderweg werd gesloten en als een schaatser een tactische fout had gemaakt of in zijn ogen slecht had gepresteerd, dan zei hij dat. Hij had meer respect voor een rijder die in de strijd ten onder was gegaan, dan voor iemand die het samen met anderen op een akkoordje had gegooid.

Hij leefde tot aan het einde van zijn leven met de schaatsers mee. Toen Jeen van den Berg in 1954 won, lag hij ziek in bed. Dit weerhield hem er niet van om de wedstrijd via de radio te volgen. Zijn schaatsen op de radio en zijn medailles tegenover hem in een lijst aan de muur. Er was die dag een radioverslaggever bij hem en via de radio heeft hij de winnaar geluk kunnen wensen.

Een foto die in 1954 in veel bladen werd gepubliceerd. Coen volgt via de radio het verloop van de Elfstedentocht.

No. 12

15 Januari 1940

ELF-STEDEN-VEREENIGING

GEVESTIGD TE LEEUWARDEN

Afd. TOCHT

" **WEDSTRIJD** } a amateur
b beroepsrijder

Centraal Bestuur:

Mr. M. E. Hepkema, Voorz.
 B. Bruinsma, Secr.
 J. M. Kingma, Penn.
 Y. van Slooten, Vice-Voorz.
 L. L. van Keijzerswaard.
 Dr. W. B. van der Meer.
 Jhr. H. van Baerdts van Sminia Hzn.
 A. R. van der Velde.
 J. Terhenne.

Contrôlekaart voor *C. C. J. de Koning, Princenhage*

De Elf Friesche Steden.	Contrôlepost.	Onderlinge afstand in K.M.	Totaal afgelegde afstand in K.M.	Tijd van aankomst	Tijd van vertrek	Handtekening van den Controleur	Bemerkingen
Leeuwarden .	De Harmonie	—	—				
Dokkum . . . via Bartlehiem	Café Drost	23.5	23.5				
Franeke . . . via Sexbierum	Café F. Saaksma	44.8	68.3				
Harlingen . . via Witmarsum	Heerenlogement	12.8	81.1				
Bolsward . .	Hotel Boermans	17.5	98.6				
3 Workum . . .	Café Veurman	13.3	111.9	19.30		<i>Contr. XI-S. Workum</i>	
4 Hindeloopen .	Badpaviljoen	8.9	120.8	10.52		<i>Contr. XI-S. Hindeloopen</i>	
5 Stavoren . . . via Balk	Café A. Kuperus	10.8	131.6				
6 Sloten	Café Bokma	26.—	157.6	12.10		<i>Contr. XI-S. Sloten</i>	
9 IJlst	Hotel „Wap.v.IJlst”	14.1	171.7			<i>Contr. XI-S. IJlst</i>	
10 Sneek	Café Bokma	3.8	175.5			<i>Contr. XI-S. Sneek</i>	
Leeuwarden .	De Groene Weide	23.9	199.4			<i>Contr. XI-S. Leeuwarden</i>	

De Regelings Commissie:

Mr. M. E. HEPKEMA, Voorz.
 J. M. KINGMA, Secr.

Stempelkaart Elfstedentocht 1940.

Prijzencollectie

Op een aantal foto's die zijn gemaakt in de tijd dat Coen de Koning actief was als schaatser is hij te zien te midden van de door hem gewonnen prijzen. De behaalde medailles op de borst gespeld, de gewonnen ereprijzen rond hem uitgesteld.

Na afloop van zijn actieve carrière is deze collectie niet bijeengebleven. Een aantal zaken kwam terecht bij zijn kinderen, in de crisistijd werden sommige stukken beleend of verkocht en andere zaken werden om uiteenlopende redenen weggegeven.

Door inspanningen van mevrouw A. Gelens, pleegdochter van Coen, is het overgrote deel van deze collectie vlak voor zijn overlijden in 1954 weer bij elkaar gebracht. In november 1984 werd deze prijzencollectie geschonken aan de gemeente Edam-Volendam. Het was de wens van Coen om deze te schenken aan zijn geboorteplaats Edam. Deze wens werd door mevrouw Gelens gerespecteerd.

Sedert maart 1996 is de prijzencollectie voor het publiek tentoongesteld in een vitrine in het stadskantoor van de gemeente in Volendam. Deze locatie komt niet overeen met de wens van Coen om de collectie te schenken aan zijn geboorteplaats.

De ontwikkeling van het werelduurrecord

Na de verbetering van het werelduurrecord door Coen de Koning is het lang stil gebleven. Het heeft ruim 40 jaar geduurd voordat het record weer in de belangstelling kwam. In het boek "Niet over één nacht ijs", de geschiedschrijving van de KNSB uit 1982, wordt als mogelijke oorzaak aangegeven dat het uurrecord in die tijd nooit als officieel record door de internationale ijsbond (ISU) is aangemerkt en het record niet werd opgenomen in de officiële recordlijsten. Daardoor zou het in de vergetelheid zijn geraakt. Nog steeds wordt het op de officiële wereldrecordlijsten van de ISU niet vermeld.

Ook in Nederland is het record in het verleden nooit als officieel record erkend. In deze situatie kwam verandering toen in Nederland kunstijsbanen werden gerealiseerd. Als voorbereiding op een mogelijke Elfstedentocht werden op deze banen wedstrijden georganiseerd voor groepen schaatsers over langere afstanden dan de gebruikelijke 5 en 10 kilometer. In de jaren 70 ontstond een grote groep langeafstandsschaatsers die zich op deze nieuwe tak van de schaatssport toelegde. Het marathonschaatsen was geboren.

In die kringen heeft het werelduurrecord in de laatste 30 jaar de plaats gekregen die het ook heeft in bijvoorbeeld de wielersport. Het verbeteren van het uurrecord geeft aanzien en wordt beschouwd als de kroon op een carrière. Waarschijnlijk is dat de reden waarom het werelduurrecord nu wel voorkomt op de recordlijsten die de KNSB jaarlijks publiceert.

In het onderstaande lijstje staan namen van Nederlandse schaatsers die in het marathonschaatsen een lange staat van dienst hebben. Bovendien hebben deze rijders een belangrijke rol gespeeld in de alternatieve Elfstedentochten, die sinds 1971 worden georganiseerd. Er staan schaatsers bij die zich in de Elfstedentochten van 1985 en 1986 hebben onderscheiden. Henk Angenent, die op het moment van het samenstellen van dit overzicht in het bezit is van het werelduurrecord, is de winnaar van de Elfstedentocht van 1997.

Datum	Naam	Nat.	record in meters	Plaats record	verbetering in meters
09-01-1899	Edgington	Eng	30.896,00	Davos	
29-01-1906	Coen de Koning	Ned	32.370,00	Davos	1.474
07-02-1949	Marius Strijbis	Ned	32.660,00	Hamar	290
11-02-1968	Tonny Ferwerda	Ned	34.205,00	Heerenveen	1.545
16-02-1973	Jan Roelof Kruithof	Ned	35.246,82	Assen	1.042
25-02-1973	Johan Wardenier	Ned	35.392,80	Heerenveen	146
23-02-1976	Jan Roelof Kruithof	Ned	36.971,00	Inzell	1.578
13-02-1981	Jos Niesten	Ned	37.638,26	Inzell	667
08-03-1983	Jan Kooiman	Ned	38.558,45	Inzell	920
28-11-1986	Hilbert van der Duim	Ned	39.492,80	Heerenveen	934
28-11-1988	Robert Vunderink	Ned	39.986,59	Heerenveen	494
24-03-1998	Olaf Kotva	Dui	40.194,99	Calgary	208
25-03-1999	Roberto Sighel	Ita	41.040,54	Calgary	846
12-03-2004	Henk Angenent	Ned	41.669,49	Calgary	629

Zo gauw als het 's winters gaat vriezen, ontstaat er onrust in deze groep schaatsers. De natuurijskoorts is dan overal aanwezig. En als er dan daadwerkelijk wedstrijden op buitenijs kunnen worden georganiseerd, dan reizen ze het hele land door op weg naar de volgende wedstrijd. Net zoals mijn opa deed. Als Coen de Koning nu zou leven, dan weet ik zeker dat hij één van deze rijders zou zijn. Hij zou genieten van elk moment waarop hij zich zou kunnen meten met de anderen. Fanatiek en gedreven, maar met respect voor elke concurrent.

Coen te midden van de bloemstukken die hij kreeg ter gelegenheid van het feit dat hij 40 jaar het werelduurrecord in zijn bezit had.

Woonplaatsen

In 1907 is Coen getrouwd met Petronella(Pietje) Boot en zij gingen wonen in haar geboortedorp Leur(NB). In 1911 is hij verhuisd naar Arnhem en enkele jaren later weer terug naar Leur. In 1917 of 1918 gingen zij wonen in Zevenbergen en na 1924 is het gezin verhuisd naar Princenhage (nu Breda), waar op 20 september 1930 Coens vrouw is overleden. Zij was bijna 45 jaar oud. Coen is nooit hertrouwd.

Samen hebben zij 6 kinderen gekregen: drie dochters en drie zoons. Twee van deze kinderen zijn gedurende de Tweede Wereldoorlog om het leven gekomen. Zoon Piet is als verzetsstrijder gearresteerd en gefusilleerd. Hij ligt begraven op de erebegraafplaats in Overveen. Zoon Henk is als KNIL-soldaat in Nederlands-Indië krijgsgevangen gemaakt en is in Birma overleden. Hij ligt begraven op de Nederlandse begraafplaats aldaar.

In Princenhage heeft Coen op meerdere adressen gewoond. Eerst in de Heilaarstraat. Deze woning is afgebroken toen er een nieuwe woonwijk werd gebouwd. Daarna in de Heuvelstraat en tenslotte in het huis aan de Heuvelstraat(nu Heuvelplein) 221. Daar is hij overleden op 29 juli 1954. Coen is 75 jaar oud geworden.

Belangrijkste schaatsprestaties van C.C.J. de Koning

jaar	Provinciaal kampioen	kampioen van Nederland	Europees kampioenschap	wereld kampioen	andere wedstrijden
1900 1901					Winnaar Nationale Proefwedstrijden Edam
1901 1902					
1902 1903		Groningen 24-25 jan			
1903 1904			2 ^e Davos 16-17 jan		
1904		Deventer 23-24 jan			
1905				Groningen 21-22 jan	
1905			2 ^e Davos 27-28 jan		
1906					werelduurrecord 29 jan
1906 1907					
1907 1908					
1908 1909					
1909 1910					
1910 1911					
1911		Leeuwarden 21-22 jan			
	Overijssel				
1912					winnaar Elfstedentocht 7 feb
1912 1913					
1913 1914	N. Holland				
1914 1915					
1915 1916					
1916	N. Brabant 31 jan				
1917					winnaar Elfstedentocht 27 jan

Dit bord heeft Coen gekregen van vrienden. Het heeft steeds een prominente plaats ingenomen in de woonkamer van zijn woning aan het Heuvelplein in Breda.